
ਨਵੀਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼

ਜਿਸ ਵਿਚ (੭,000 ਸ਼ਬਦ ਹਨ)

ਏਸ ਕੋਸ਼ ਨੂੰ

ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਆਲਾ ਪੰਜਾਬ,
ਵਿਦਿਆ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੁਧੀਮਾਨੀ, ਵਿਦਵਾਨੀ, ਗਿਆਨੀ
ਦੀਆਂ
ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਠਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲੇਖਕ:– ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ "ਗਿੱਲ"

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ:– ਗੁਰੂ ਦੱਤ "ਮਹਿਤਾ"

ਛਾਪਕ:– ਦੌਲਤ ਰਾਮ "ਸ਼ਰਮਾ" ਮਾਲਕ ਰਵੀ ਆਰਟ ਪ੍ਰੈਸ

ਮਿਲਣ ਦਾ ਪਤਾ :– ਰਵੀ ਆਰਟ ਪ੍ਰੈਸ,
ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਪੁਰ ਰੋਡ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ।

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਕਤੂਬਰ, 1961

ਕਾਪੀਆਂ 1,000 ਮੁੱਲ 1–50 ਨਵੇਂ ਪੈਸੇ

ਕੋਸ਼ ਬ
ਜਿਹਾ
ਖਦਾ ਹਾਂ
ਦੀ ਮਹਾ
ਦੀ ਪਰਾ
ਆਪਕਾਂ
ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ
ਅਤੇ ਸੁਅ
ਦੀ ਪ੍ਰ
ਹੋਇਆ
ਗਰੇਜ਼ੀ
ਵਧ
ਸਾਡਾ ਸਿ
ਅਤੇ
ਕਾਲ
ਬੋਲੀਅ
। ਏ
ਰਾਜ
ਸਕੀ
ਲਈ
ਨਾਲ
ਧੱਕ
ਪੰਜਾਬ
ਬੋ
ਹੋ

1789

ਚਾਰ ਗੱਲਾਂ

1. ਏਸ ਕੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਲਿਖਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸੰਕੇਤ ਵਜੋਂ ਲਿਖ ਦੇਣਾ ਅਪਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਮੰਤਵ ਦੇ ਪਰਵਰਤਨ ਨੇ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਚੇਰੀ ਥਾਂ ਦੇ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਕੱਚੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ; ਜਿਸ ਦਾ ਕਸੂਰ ਵਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਰੀ ਬੇ-ਇਨਸਾਫੀ ਹੈ। ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਮਝ ਕੇ, ਸੁਣ ਕੇ ਅਤੇ ਸੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਸੁਆਦਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ।

2. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਤਰਈ ਮਾਂ ਸਮਝਣ ਨਾਲ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਤੋਂ ਵਧ ਕਰੜੀ ਅਤੇ ਲੱਕ ਤਰੋੜਵੀਂ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡਾ ਸਿਧਾ ਸੰਬੰਧ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਨਾਲ ਪਿਆ, ਉਹ ਪੰਡਤਾਂ ਕੋਲ ਚਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ (ਜੱਟ ਕੀ) ਰਹਿ ਗਈ। ਮੁਸਲਮ ਕਾਲ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਸਾਡਾ ਵਾਸਤਾ ਉਰਦੂ, ਫਾਰਸੀ ਤੇ ਅਰਬੀ ਬੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਦੌਰ ਦੌਰਾ ਸਿੱਖ ਕਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਰਿਹਾ। ਏਥੋਂ ਤਕ "ਰਣਜੀਤ ਰਾਜ" ਵਿਚ (ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਰਪਰਸਤੀ ਦੀ ਥਾਂ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੇ ਏਥੇ ਸਾਡੇ ਕਲਚਰ ਅਤੇ ਆਰਟ ਨੂੰ ਦਬਾਣ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਪਰਭਾਵ ਸਾਡੇ ਪੁਰ ਪਾ ਦਿਤਾ। ਇੰਵ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਮਿਕਸਚਰ ਬਣ ਗਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਖਾਸਕਰ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ।

3. ਪੰਜਾਬੀ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਰਵ-ਅੰਗੀ-ਵਿਕਾਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਯੋਗ ਥਾਂ ਮਿਲੇ। ਸੋ ਏਸ ਪਾਸੇ ਕਾਫੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਯੋਗ ਕਦਮ ਪੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ

ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੋਈ ਨਿੱਗਰ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਹੇ । ਹਰ ਵੇਲੇ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ, ਗੁਸੇ ਗਿਲੇ ਅਤੇ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਖੁਲ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਿੱਤ ਫੇਲ੍ਹ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਅਰੰਭਕ ਘਾਟ ਤੇ ਕੱਚਿਆਈ ਬੱਚੇ ਦੇ ਭਵਿਖ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਸਗੋਂ ਨਸਲ ਵੀ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਏਸ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਬੌਧਕ ਪੱਧਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੋਸ਼ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਸਮਝਦਿਆਂ ਅਤੇ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਔਕੜ ਪੇਸ਼ ਨ ਆਵੇ । ਏਸ ਪੁਰ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ।

4. ਹੋਰ ਕੋਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਕਈ ਹਨ ਪਰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਅਜਿਹੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕੇ । ਇਹ ਇਕ ਮੇਰੀ ਵਲੋਂ ਵੱਡ ਮੁਲੀ ਸੁਗਾਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਮਿਲ ਕੇ ਮੇਰੇ ਏਸ ਯਤਨ ਪੁਰ ਅਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ । ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਤੇ ਅਰਥ ਜਾਨਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਨਾ । ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪ ਦਸਣ ਅਤੇ ਫੇਰ ਕਾਪੀਆਂ ਪੁਰ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਵੇਖਣ ਦਾ ਵੀ ਕਸ਼ਟ ਕਰਨ । ਵਾਕ ਸਾਦਾ, ਸਰਲ, ਸਪਸ਼ਟ ਸਾਫ, ਸਧਾਰਨ, ਸ਼ੁੱਧ, ਅਤੇ ਸੁਥਰੇ ਬਣਾਉ ਤਾਂ ਜੋ ਬੋਲੀ ਠੇਠ ਅਤੇ ਉਚੇਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਬਣ ਸਕੇ ਫੇਰ ਸਫਲਤਾ ਯਕੀਨਨ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈੱਰ ਚੁੰਮੇਗੀ ।

ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਏਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰਾਲੇ ਅਤੇ ਯਤਨ ਦੀ ਬਹਿਤਰੀ ਲਈ ਸਲਾਹਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਵਾਂ ਘੱਲਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਪੁਰ ਸੋਚ ਸਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

E/38
ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ,
ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਦਾ
ਦਿਲੋਂ ਚਾਹਵਾਨ ।
ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ "ਗਿੱਲ"

9.1.62

॥ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਾਰ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ ॥

ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

1. ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗ

ਸਿਰ	ਵਾਲ	ਖੋਪਰੀ	ਧੱਖਾਂ
ਲੀਖਾਂ	ਜੂੰਆਂ	ਮੱਥਾ	ਅੱਖਾਂ
ਪਲਕਾਂ	ਡੇਲੇ	ਭਰਵੱਟੇ	ਆਨੇ (ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਾਲਾ ਥਾਂ)
ਨੱਕ	ਨਾਸਾਂ	ਕੋਠੀ (ਨੱਕ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਹੱਡੀ)	
ਬੁਲ੍ਹ (ਹੋਂਠ)	ਗੱਲ੍ਹਾਂ	ਦਾੜ੍ਹੀ	ਮੁੱਛਾਂ
ਜਬਾੜੇ	ਠੋਡੀ	ਦੰਦ	ਮਸੂੜੇ (ਦੰਦ ਨਾਲ ਦਾ ਮਾਸ)
ਜੀਭ	ਸੰਘ	ਗਲਾਂ	ਧੌਣ (ਗਰਦਨ)
ਮੌਰ	ਮੋਢੇ	ਪਿੱਠ	ਹੰਸ
ਹੰਸਲੀਆਂ	ਛਾਤੀ	ਮੰਮੇ	ਪੇਟ (ਢਿਡ)
ਬਗਲਾਂ	ਕਮਰੋੜ (ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ)		ਲੱਕ
ਬਾਂਹ	ਹੱਥ	ਉਂਗਲੀਆਂ	ਪੱਟ
ਗੋਡਾ	ਲੱਤ (ਟੰਗ)	ਗਿੱਟਾ	ਚੀਚੀ
ਪੈਰ	ਨਾੜੀਆਂ	ਖੂਨ (ਲਹੂ)	ਪਸੀਨਾ
ਚਮੜੀ			

2. ਖੁਰਾਕ

ਆਟਾ	ਪਾਣੀ	ਅੱਗ	ਰੋਟੀ	ਦਾਲਾਂ
ਭਾਜੀਆਂ	ਸਬਜ਼ੀਆਂ	ਦੁੱਧ	ਦਹੀਂ	ਲੱਸੀ

ਮੱਖਣ ਪਨੀਰ ਘਿਉ ਸ਼ਿੱਦੀ ਘਰੋੜੀ
ਮਲਾਈ ਮਲਾਈ ਆਂਡਾ ਖਿੱਚੜੀ ਦਲੀਆ
ਖੀਰ ਕੜਾਹ ਫਿਰਨੀ ਸੇਵੀਆਂ ਜ਼ਰਦਾ
ਪਲਾ ਸ਼ੱਕਰ ਖੰਡ ਗੁੜ ਲੂਣ

3. ਦਾਲਾਂ

ਮਸਰ ਮਾਂਹ ਮੂੰਗੀ ਮੋਠ ਛੋਲੇ
ਰਰਹਰ ਕੜ੍ਹੀ ਕਾਬਲੀ ਛੋਲੇ

4. ਸਬਜ਼ੀਆਂ

ਆਲੂ ਗੋਭੀ (ਬੰਦ ਗੱਠ ਫੁੱਲ) ਪਿਆਜ਼ (ਗੰਢਾ) ਕਦੂ
ਟੀਂਡੇ ਕਰੇਲੇ ਤੋਰੀ ਭੀਂਡੀ ਤੋਰੀ
ਪਾਲਕ ਮੇਥੀ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਸਾਗ ਮੂਲੀ
ਚਲਾਈ ਦਾ ਸਾਗ ਸ਼ਲਗਮ (ਸਗਮਲ) ਗਾਜਰ ਟਮਾਟਰ
ਵੈਂਗਣ (ਬਤਾਉਂ) ਘੀਆ ਕਦੂ ਸਲਾਦ ਫ਼ਲੀਆਂ
ਸੋਆਬੀਨ ਸੈਂਫਲੀ

5. ਫੱਲ

ਤਰ ਖੀਰਾ ਖਰਬੂਜ਼ਾ ਹਦਵਾਣਾ (ਤਰਬੂਜ਼ਾ)
ਫੁੱਟਾਂ (ਦੁਸਹਿਰੇ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਫੱਲ) ਸਰਦਾ ਨਿੰਬੂ
ਬੇਰ ਸ਼ਹਿਤੂਤ (ਗੋਹਲਾਂ) ਗੱਲਗੱਲ
ਸੇਊ ਅੰਬ ਅਨਾਰ ਅੰਗੂਰ
ਆੜੂ ਅਮਰੂਦ ਅਲੂਚੇ ਅਖ਼ਰੋਟ
ਛੁਹਾਰਾ ਮੂੰਗਫਲੀ ਸ਼ੰਕਰਕੰਦੀ ਗੰਨੇ
ਛੱਲੀਆਂ ਕੇਲਾ ਸੇਬ ਮਾਲਟਾ

6. ਬਸਤਰ

ਕੱਛਾ (ਕਛਹਿਰਾ)		ਚੱਡੀ	ਲੰਗੋਟਾ
ਜਾਂਹਗੀਆ	ਰੁਮਾਲੀ	ਨਿੱਕਰ	ਪਾਜਾਮਾ
ਧੋਤੀ	ਪੈਂਟ	ਬੁਨੈਣ	ਜੁਰਾਬ
ਰੁਮਾਲ	ਪਗੜੀ	ਟੋਪੀ	ਕਮੀਜ਼ (ਝੱਗਾ)
ਕੁੜਤਾ	ਕੋਟ	ਜੈਂਪਰ	ਸਾੜ੍ਹੀ
ਚੁੰਨੀ	ਸਲਵਾਰ	ਗਰਾਰਾ	ਪੇਟੀ ਕੋਟ
ਜੁੱਤੀ	ਬੂਟ	ਸਲੀਪਰ	ਗੁਰਗਾਬੀ
ਲਿਫਟੀ	ਤੋਲੀਆ (ਪਰਨਾ)	ਝਾੜਨ	ਚਾਦਰ
ਬਿਸਤਰਾ	ਸਰਹਾਨਾ	ਖੇਸ	ਖੇਸੀ
ਦਰੀ	ਮਛਰਦਾਨੀ	ਸੂਈ	ਧਾਗਾ
ਬਟਨ	ਬਲੇਡ	ਮਸ਼ੀਨ (ਕਪੜੇ ਸੀਉਣ ਵਾਲੀ)	

7. ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ (ਸੰਬੰਧੀ)

ਮਾਤਾ	ਪਿਤਾ	ਭੈਣ	ਭਰਾ
ਬਾਬਾ	ਦਾਦੀ	ਨਾਨਾ	ਚਾਚਾ
ਚਾਚੀ	ਤਾਇਆ	ਤਾਈ	ਫੁਫੜ
ਭੂਆ	ਮਾਸੜ	ਮਾਸੀ	ਮਾਮਾ
ਮਾਮੀ	ਭਰਜਾਈ	ਭਾਬੀ	ਨਾਨੀ

8. ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ

ਗਊ	ਮੱਝ (ਭੈਂਸ)	ਘੋੜੀ	ਬੱਕਰੀ
ਭੇਡ	ਬਿੱਲੀ	ਕੁੱਤੀ	ਕਬੂਤਰੀ
ਖੋਤੀ (ਗਧੀ)	ਕਾਉਣੀ	ਊਠਣੀ	ਕੁਕੜੀ
ਚਿੜੀ	ਤੋਤਾ	ਇੱਲ	ਕਾਂ

9. ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ

ਗੋਡਾ	ਗੱਡੀ (ਬੱਲਦਾਂ ਵਾਲੀ)		ਰੇਲ ਗੱਡੀ
ਲਾਰੀ (ਬੱਸ)	ਮੋਟਰ	ਟਰੱਕ	ਟਾਂਗਾ
ਸਾਈਕਲ	ਟੈਂਪੂ (ਤਿੰਨ ਪਹੀਆਂ ਵਾਲਾ ਠੇਲਾ)		ਖੱਚਰ
ਰਿੱਖਸ਼ਾ	ਟਮਟਮ	ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼	ਪੈਦਲ

10. ਘਰ ਦਾ ਸਮਾਨ

ਘਰ	ਕਮਰਾ	ਬੂਹਾ (ਦਰਵਾਜ਼ਾ)	
ਖਿੜਕੀ (ਬਾਰੀ)	ਅਲਮਾਰੀ	ਰੋਸ਼ਨਦਾਨ	ਛੱਤ
ਕੰਧਾਂ	ਸੀਮੈਂਟ	ਸਫੈਦੀ	ਲੋਹਾ
ਬੱਜਰੀ	ਗਾਰਾ	ਬਾਲੇ	ਸ਼ਤੀਰੀ
ਲੈਂਟਰ	ਪਲੰਘ (ਮੰਜਾ)	ਮੂੜ੍ਹਾ	ਪੀੜ੍ਹੀ
ਥਾਲ (ਥਾਲੀ)	ਗਲਾਸ (ਗਲਾਸੀ)	ਕੌਲ (ਕੌਲੀ)	ਕਟੋਰਾ
ਪਤੀਲਾ (ਪਤੀਲੀ)		ਕੜਛੀ	ਢੱਲ
ਤਵਾ	ਛਾਣਨੀ	ਘੜਾ	ਪਾਣੀ
ਪਾਣੀ	ਝਾੜੂ (ਬੁੋਕਰ)	ਚਮਚਾ	ਬੱਤੀ-ਲੈਂਪ
ਚਿੱਮਟਾ	ਭੂਕਣਾ	ਘੋਟਨਾ	(ਲਾਲਟੈਨ)
ਦੀਵਾ	ਕੂੜਾ ਡੰਡਾ	ਪੱਖਾ	ਬੋਤਲ (ਸ਼ੀਸ਼ਾ)
ਸੰਦੂਕ (ਸੰਦਕੜੀ)	ਬਾਲਟੀ	ਪਰਾਤ	ਬੁੱਗੀ

11. ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਿਖਾਈ [ਸੰਬੰਧੀ]

ਪੋਥੀ (ਪੁਸਤਕ)	ਸਲੇਟ	ਸਲੇਟੀ	ਕਲਮ
ਦਵਾਤ	ਤਖ਼ਤੀ (ਫੱਟੀ)	ਚਾਕੂ (ਕਾਚੂ)	ਪੈਂਸਲ
ਕਾਗਜ਼	ਸੂਫ਼ਾ	ਚਾਕ	(ਪਿਨਸਲ)
ਮੂਰਤ	ਝਾੜਨ	ਤਪੜ (ਟਾਟ)	ਮੇਜ਼

ਕੁਰਸੀ	ਘੜੀ	ਕੈਂਚੀ	ਸੂਈ
ਇੱਟ	ਰੋੜਾ	ਪੱਥਰ	ਬੋਰੀ
ਕਾਗਜ਼	ਸਿਆਹੀ (ਨੀਲੀ ਜਾਂ ਕਾਲੀ)		

12. ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰ

ਮੱਖੀ	ਮੱਛਰ	ਕੀੜੀ (ਕੀੜਾ)	ਸੱਪ (ਧਰਤੀ ਦਾ ਰਾਜਾ)
ਚੂਹਾ	ਬਾਂਦਰ	ਰਿੱਛ	ਬਘਿਆੜ
ਬਾਘ	ਸ਼ੇਰ	ਚੀਤਾ	ਤਰਕ (ਕੁਤਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਜਾਨਵਰ)
ਹਰਨ	ਸ਼ੈਹਾ	ਉੱਲੂ	
ਹਾਥੀ	ਲੂੰਬੜ	ਗਿੱਦੜ	ਬਿੱਲੀ

13. ਜੱਟ ਦੇ ਸੰਦ

ਜੱਟ (ਕਿਸਾਨ)	ਜ਼ੀਮੀਂਦਾਰ	ਹਲ	ਪੰਜਾਲੀ
ਦਾਤੀ ਦਾਤ੍ਰੀ	ਕਹੀ (ਕੱਸੀ)	ਕੁਲਹਾੜੀ ਕੁਹਾੜੀ	ਸੰਦ
ਗਦਾਲਾ	ਸਿਰਕੀ	ਛੱਜ	ਫਾਲਾ
ਸੁਹਾਗਾ	ਦਾਣੇ	ਕਣਕ	ਤੂੜੀ (ਪੱਠੇ)
ਰੂੜੀ	ਤੂੜੀ	ਖੂਹ (ਕੂੰਆਂ)	ਹਲਟ (ਰੇਹਟ)
ਟਿੰਡਾਂ	ਗੰਢ	ਵੇਲਣਾ	ਚੁਭਾ (ਗੰਡ)

14. ਦਿਨ

ਸੋਮਵਾਰ	ਮੰਗਲਵਾਰ	ਬੁਧਵਾਰ	ਵੀਰਵਾਰ
ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ	ਸਨੀਚਰਵਾਰ	ਐਤਵਾਰ	

15. ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰ

ਦੀਵਾਲੀ	ਦਸਹਿਰਾ	ਲੋਹੜੀ	ਮਾਘੀ

ਵਿਸਾਖੀ	ਪੁੰਨਿਆਂ	ਮੱਸਿਆ (ਅਮਾਵਸ)	ਸੰਗਰਾਂਦ
ਜਨਮ ਅਸ਼ਟਮੀ	ਗੁਗਾ ਨੌਮੀ	ਸ਼ਿਵਰਾਤਰੀ	ਈਦ
ਰੋਜ਼ੇ	ਰੋਜ਼ੇ ਨਮਾਜ਼	ਪੂਜਾ	ਪਾਠ

16. ਰੁੱਤਾਂ

ਬਰਖਾ ਰੁੱਤ	ਸਿਆਲ ਰੁੱਤ	ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ	ਪਤਝੜ ਰੁੱਤ
ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ	ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਰੁੱਤ		

17. ਫਸਲਾਂ

ਕਣਕ	ਛੋਲੇ	ਜੌਂ	ਸਰ੍ਹੋਂ	ਤੋਰੀਆ	ਗੰਨਾ
ਕਪਾਹ	ਬਾਜਰਾ	ਚਰ੍ਹੀ	ਗਵਾਰਾ	ਸਣ	ਮੋਨਾ
ਸਣੁਕੜਾ	ਮੂੰਗੀ	ਹਰਹਰ	ਤਾਰਾ ਮੀਰਾ	ਮੇਥੇ	ਆਲੂ

18. ਜਾਤਾਂ

ਜੱਟ	ਬਾਹਮਣ (ਬ੍ਰਾਹਮਣ)	ਖ਼ੱਤਰੀ	ਲੋਹਾਰ	ਤਰਖ਼ਾਣ
ਘੁਮਿਆਰ	ਝੀਊਰ (ਝੀਰ)	ਨਾਈ	ਤੇਲੀ	ਜੁਲਾਹੇ
ਦਰਵੇਸ਼	ਸੁਰੇੜੇ	ਰੋੜੇ (ਭਾਪੇ)	ਚਮਿਆਰ (ਮੋਚੀ)	
ਕੇਸ਼ਪ (ਰਾਜਪੂਤ)		ਸੁਨਿਆਰੇ		ਕੰਬੋ
ਚੂਹੜੇ		ਮਰਾਸੀ		ਧੋਬੇ
ਭਰਾਈ	ਛੀਂਬੇ			

19. ਕਿਰਿਆਵਾਂ

ਆਉਣਾ	ਜਾਣਾ	ਖਾਣਾ	ਪੀਣਾ	ਸਉਣਾ (ਸੌਣਾ)
ਹੱਸਣਾ	ਖੇਡਣਾ	ਲੜਨਾ	ਰੋਣਾ	ਟੁਰਨਾ
ਦੌੜਨਾ	ਡਿਗਣਾ	ਉਠਣਾ	ਬੈਠਣਾ	ਉਤਾਰਨਾ

ਨਹਾਉਣਾ	ਪੂੰਜਣਾ	ਪਹਿਨਣਾ	ਖੋਲ੍ਹਣਾ	ਬੰਦ ਕਰਨਾ
ਰਹਿਣਾ	ਟੱਖਣਾ	ਵੇਖਣਾ	ਕਹਿਣਾ	ਰਖਣਾ
ਬੋਲਣਾ	ਸੁਣਨਾ	ਸਮਝਣਾ	ਯਾਦ ਕਰਨਾ	ਪੜਨਾ
ਜਾਗਣਾ	ਜਗਾਉਣਾ	ਬਾਲਣਾ	ਬਕਾਉਣਾ	ਪੀਣਾ
ਜੀਣਾ	ਧੋਣਾ	ਲਿਖਣਾ	ਮਾਰਨਾ	ਲੜਨਾ
ਛੱਡਾਉਣਾ	ਗਵਾਉਣਾ	ਲੇਟਣਾ	ਤਰਨਾ	ਝੂਟਣਾ
ਮਿਲਣਾ	ਵਿਛੜਨਾ	ਰਸਾਉਣਾ	ਪੋਚਣਾ	ਰੁਸਣਾ
ਮਟੇਣਾ (ਮਸੇਣਾ)		ਚਾਉਣਾ		

20 ਸਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਸਤੇ

ਉੱਠ	ਉਂਗਲੀ	ਉਲੂ	ਅਨਾਰ	ਅੰਬ
ਅੱਖ	ਇਮਲੀ	ਇੱਟ	ਇਸਤਰੀ	ਸੰਤਰਾ
ਸੱਪ	ਸਲੇਟ	ਹੱਲ	ਹੱਥ	ਹਾਥੀ
ਕਲਮ	ਕਹੀ	ਕਾਂ	ਖਰਬੂਜ਼ਾ	ਖ਼ੁਰਪਾ
ਖਰਗੋਸ਼	ਗਾਂ	ਗੇਂਦ	ਗਾਂਧੀ	ਘੜੀ
ਘੜਾ	ਘੋੜਾ	ਚਰਖਾ	ਚਾਕੂ	ਚੋਕੀ
ਛੱਤਰੀ	ਛੱਜ	ਛਾਨਣੀ	ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ	ਜਹਾਜ਼
ਜੁਤੀ	ਝੰਡਾ	ਝਾੜੂ	ਝੱਝਰ	ਟਮਾਟਰ
ਟੋਲੀ	ਟੋਪੀ	ਠਠੇਰਾ	ਠੱਪਾ	ਠੇਲਾ
ਡੰਡਾ	ਡੋਲ	ਡਮਰੂ	ਢੋਲਣ	ਢੋਲ
ਢੋਲ	ਢਾਲ	ਤੋਤਾ	ਤਕੜੀ	ਤਕਲੀ
ਥਾਲੀ	ਥਣ	ਥੰਮ	ਦਵਾਤ	ਦਾਤਰੀ
ਦੀਵਾ	ਧਾਗਾ	ਧੋਬੀ	ਧੁਨਕੀ	ਨਲ
ਨਾਖ	ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਜੀ	ਪੱਖਾ	ਪੱਤਾ	ਪਤੰਗੀ
ਫੱਲ	ਫੁਲਝੜੀ	ਛੁਆਰਾ	ਬੱਕਰੀ	ਬਲਦ

ਬੱਤਖ਼	ਭਗਤ	ਭਾਰਤ	ਭੇਡ	ਮੱਛੀ
ਮਕੜੀ	ਮੱਖੀ	ਯੱਕਾ	ਯਾਤਰੀ	ਯੋਗ
ਰੱਸੀ	ਰੱਬ	ਰਿੱਛ	ਲਾਟੂ	ਲਡੂ
ਲੰਗੂਰ	ਵੈਂਗਣ	ਵਾਰਕ	ਵਾਜਾ	ਮੇਰਾ
ਦੇਸ਼	ਜ਼ਿੰਦਾ	ਬਾਦ	ਜੈ ਹਿੰਦ	ਭਾਰਤ

546=ਐਨੇ ਸ਼ਬਦ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।

ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

1. ਰੰਗ

ਚਿੱਟਾ	ਕਾਲਾ	ਨੀਲਾ	ਪੀਲਾ
ਲਾਲ	ਹਰਾ	ਗੁਲਾਬੀ	ਚਿੱਟਾ ਮੋਤੀਆ
ਉਨਾਬੀ	ਫਰੋਜ਼ੀ	ਅਸਮਾਨੀ	ਕਾਸ਼ਨੀ
ਭੂਰਾ ਖਾਕੀ	ਕਾਸ਼ਨੀ	ਤਰਬੂਜ਼ੀ	ਸੁਰਮਈ

2. ਫੁੱਲ

ਗੁਲਾਬ	ਕਲੀ	ਗੇਂਦਾ	ਮੋਤੀਆ
ਸਤਵਰਗ	ਗੁਲਾਬਾਂਸ	ਚੰਬੇਲੀ	ਨਰਗਸ
ਲੀਲੀ	ਪੈਨਜ਼ੀ	ਕੁਕੜ ਕਲਗਾ	ਸੂਰਜ ਮੁਖੀ

3. ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਅਕਾਸ਼-ਮੰਡਲ

ਅਕਾਸ਼	ਚੰਨ	ਸੂਰਜ	ਸਿਤਾਰੇ
ਸਿਆਰੇ	ਬੱਦਲ	ਬਿਜਲੀ	ਸਮਾਂ
ਬਹਾਰ	ਚਮਕ	ਗਰਜ	ਛਿੱਟੇ

ਚੋਖੀ ਵਰਖਾ	ਧਰਤੀ	ਪਹਾੜ	ਝੀਲਾਂ
ਨਦੀਆਂ	ਨਾਲੇ	ਦਰਿਆ	ਸਾਗਰ
ਗੁਫ਼ਾਵਾਂ	ਕੜਕ	ਸਮੁੰਦਰ	ਖੁੰਦਰਾਂ

4. ਮਿੱਠਾਈਆ

ਬਰਫ਼ੀ	ਮੱਠੀਆਂ	ਪਨੀਰ	ਭੱਲੇ
ਖੋਆ	ਪਨੀਰ	ਭੱਲੇ	ਪਕੌੜੇ
ਸੇਵੀਆਂ	ਮੱਟਰ	ਸਮੋਸੇ	ਮੂੰਗਰਾ
ਪੇੜੇ	ਰੀਉੜੀਆ	ਮਰੂੰਡਾ	ਪਤਾਸੇ
ਲੱਡੂ	ਮਿਸਰੀ	ਕੂਜ਼ਾ ਮਿਸਰੀ	ਚੱਟਣੀ
ਕਲਾਕੰਦ	ਗੁਲਾਬ ਜਾਮਣ	ਫੈਣੀਆਂ	ਰਸਗੁੱਲੇ
ਸ਼ਕਰ ਪਾਰੇ	ਬੇਸਣ	ਮੇਸੂ	ਗਜਰੇਲਾ

5. ਵੇਲੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ	ਸਵੇਰ ਵੇਲਾ (ਵੱਡਾ ਵੇਲਾ)	ਛਾਹ ਵੇਲਾ	ਦਪਹਿਰ ਵੇਲਾ
ਲੌਡੇ ਵੇਲਾ	ਸ਼ਾਮ ਵੇਲਾ	ਰਾਤ ਵੇਲਾ	ਸਰਘੀ ਵੇਲਾ

6. ਪੇਸ਼ੇ

ਅਧਿਆਪਕ	ਜੱਟ	ਹਲਵਾਈ	ਜਰਾਹ
ਪੰਸਾਰੀ	ਮਹਿਰਾ	ਡਾਕਟਰ	ਹਕੀਮ
ਵੈਦ	ਮਦਾਰੀ	ਦਰਜ਼ੀ	ਧੋਬੀ
ਹਜਾਮ	ਮੋਚੀ	ਜੁਲਾਹਾ	ਚਮਿਆਰ

12. ਕਪੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਖੱਦਰ	ਮਲਮਲ	ਛੀਂਟ	ਗਬਰੂਨ

ਲੱਠਾ	ਵਾਇਲ (ਵੈਲ)	ਜ਼ੀਨ (ਜੀਨ)	ਲੇਡੀ ਮੇਂਟਲ
ਨੀਲੋਨ	ਬਾਰ-ਜੈਟ	ਖੱਦਰ ਕਰੇਪ	ਗਵਾਡੀਨ
ਸਰਜ	ਫਰਦ	ਸ਼ਾਲ (ਦਪੱਟਾ)	ਚੁੰਨੀ
ਸਾੜ੍ਹੀ			

8 ਧਾਤਾਂ

ਸੋਨਾ	ਚਾਂਦੀ	ਲੋਹਾ	ਪਿੱਤਲ	ਤਾਂਬਾ
ਪਾਰਾ	ਟੀਨ	ਜਿਸਤ	ਅਬਰਕ	ਰੁੱਪਾ

9 ਬੀਮਾਰੀਆ ਰੋਗ

ਖੰਘ ਦਮਾ	ਬੁਖ਼ਾਰ ਤਾਪ	ਜ਼ੁਕਾਮ	ਨਜ਼ਲਾ
ਵਾਏ	ਰੇਸ਼ਾ	ਸਿਰਪੀੜ ਦਰਦ ਕਬਜ਼	

10. ਪੰਸਾਰੀ ਦਾ ਮਾਲ

ਇਲਾਇਚੀ	ਸੁੰਢ	ਸੌਂਫ	ਸੁਹਾਗ	ਸਮੁੰਦਰ ਝੱਗ
ਪੂਦਨੇ ਦਾ ਸੱਤ	ਇਮਲੀ	ਹਰੜ	ਬਹੇੜਾ	ਆਮਲਾ
ਗੁਲਕੰਦ	ਅੰਬਚੂਰਨ	ਈਸਬ ਗੋਲ	ਲੂਣ	ਬਸਾਰ

11. ਕਪਾਹ ਬਾਰੇ

ਵੜੇਂਵੇ	ਬੂਟਾ	ਪੱਤੇ	ਟਹਿਣੀਆਂ	ਫੁੱਲ
ਫੱਲ	ਟੀਂਡੇ	ਫੁੱਟੀਆਂ	ਚੋਗੀ	ਛਿਟੀ
ਝੰਭਣਾ	ਵੇਲਣਾ	ਤੁੰਬਣਾ	ਪਿੰਜਣਾ	ਵੱਟਣਾ
ਕੱਤਣਾ	ਸੂਤ	ਜੁਲਾਹਾ	ਤਾਣੀ	ਕਪੜਾ
ਬੁੰਨਣਾ	ਖੁੰਝੇ ਚਾੜ੍ਹਨਾ	ਕੱਟਣਾ	ਸੀਊਣਾ	ਗਲ
ਪਾਉਣਾ।	ਮੈਲਾ	ਧੋਣਾ	ਚਿੱਟਾ।	ਪੂਣੀਆਂ

12. ਮਹੀਨੇ

ਜਨਵਰੀ ਫਰਵਰੀ ਮਾਰਚ ਅਪਰੈਲ
ਮਈ ਜੂਨ ਜੁਲਾਈ ਅਗਸਤ
ਸਤੰਬਰ ਅਕਤੂਬਰ ਨਵੰਬਰ ਦਸੰਬਰ

13 ਖੇਡਾਂ

ਪਾਣੀ ਮਿੱਟੀ ਖਿਲਾਉਣੇ (ਬਾਜੀਆਂ)
ਤੋਤੇ ਚਿੜੀ ਬਤਖ਼ ਗੋਲਕ
ਮੋਰ ਟਾਹਣਾ ਠੀਕਰੀਆਂ ਘੋਗੇ
ਸਿੱਪੀਆਂ ਦੌੜਨਾ ਲੜਨਾ ਦੌੜਨਾ

14. ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ

ਉੱਤਰ ਦੱਖਣ ਪੂਰਬ ਪੁਰੇ
ਪੱਛਮ ਚੜ੍ਹਦਾ ਲਹਿੰਦਾ

15. ਸਰੀਰਕ ਭਾਗ

ਆਂਦਰਾਂ ਮਿੱਝ ਮਸੂੜੇ ਜੋੜ
ਫੇਫੜੇ ਗੁਰਦੇ ਹੱਡੀਆਂ ਥੁੱਕ (ਬਲਗ਼ਮ)
ਚਮੜੀ (ਖਲੜੀ) ਨਾੜੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਤਲੀਆਂ

16. ਮੇਲੇ

ਹੋਲਾ ਹੋਲੀ ਰੱਖੜੀ ਮਾਘੀ
ਲੋਹੜੀ ਬਸੰਤ ਵਿਸਾਖੀ ਦਸਹਿਰਾ
ਦੀਵਾਲੀ

17. ਜਾਨਵਰਾਂ ਬਾਰੇ

ਸ਼ੇਰ	ਸ਼ੇਰਨੀ	ਹਾਥੀ	ਹੱਥਣੀ
ਹਰਨ	ਹਿਰਨੀ	ਗਾਲੜ੍ਹ ਪੀਰ	ਭੂੰਡ
ਕੋਹੜਕਿਰਲੀ	ਟਿੱਡਾ	ਬਿੱਛੂ	ਨੀਉਲਾ
ਕੋਇਲ	ਬੁਲਬੁਲ	ਗਿਦੜ	ਗਿਦੜੀ

18. ਘਰ ਦਾ ਸਮਾਨ

ਚੁਲ੍ਹਾ	ਪਰਾਤ	ਬਾਲਟੀ	ਚਾਟੀ
ਮਧਾਣੀ	ਢੱਕਣ	ਗੱਡਵੀ ਗੱੜਵੀ	ਪਿਆਲਾ
ਗਾਗਰ	ਪੀਪਾ	ਚੱਕੀ	ਟਰੰਕ
ਬਹਾਰੀ	ਕੋਇਲਾ	ਬਾਲਣ	ਲਕੜਾਂ
ਤੇਲ	ਕਾਗਜ਼	ਲੀਰਾਂ	ਬੂਰਾ
ਸਟੋਬ	ਚੱਕਲਾ	ਵੇਲਣਾ	ਫੂਕਣਾ

19. ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਰਲਵੇਂ–ਮਿਲਵੇਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ	ਉਤਰ	ਉਜਾਲਾ (ਸਾਫ)	ਉਦਾਸ
ਪਰਸੰਨ	ਉਤਮ	ਉਪਦੇਸ਼	ਨਿਕੰਮਾ
ਆਗਿਆ	ਇਸਤਰੀ	ਪੁਰਸ਼	ਜਨਮ-ਦਿਨ
ਬਾਲ (ਬੱਚਾ)	ਵਾਲ ਸਿਰ ਦੇ	ਅਖਾੜਾ	ਪਹਿਲਵਾਨ
ਘੋਲ ਕੁਸ਼ਤੀ	ਸਮਤਾ	ਮਹਿੰਗਾ	ਕਬੱਡੀ
ਕਸਰਤ	ਪੁੱਤਰ	ਪੁੱਤਰੀ	ਸੱਚ
ਝੂਠ	ਗਵਾਲਾ	ਗਿਣਤੀ	ਮਿਣਤੀ
ਕਾਰਡ	ਟਿਕਟ	ਲਫਾਫਾ	ਮਨੀਆਰਡਰ
ਪਿੰਡ	ਪੇਂਡੂ	ਧੂੰਆਂ	ਧਾਰ

20. ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ

ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ	ਘਾਬਰਨਾ	ਸਿੰਜਣਾ	ਵਾਹੁਣਾ
ਬੀਜਣਾ	ਗੋਡੀ ਕਰਨੀ	ਵੱਢਣਾ ਕੱਟਣਾ	ਸੰਭਾਲਣਾ
ਤੋਲਣਾ (ਜੋਖਣਾ)	ਨਾਪਣਾ	ਡਰਨਾ	ਦੌੜਨਾ
ਝੂਲਣਾ	ਵਰ੍ਹਨਾ	ਭਿੱਜਣਾ	ਜਾਣਾ
ਸੁੰਘਣਾ	ਤੋੜਨਾ	ਮਰੋੜਨਾ	ਧੋਣੇ
ਸੁਕਾਣੇ	ਪੂੰਜਣਾ	ਮਾਂਜਣਾ	ਹੋਣਾ
ਨਹਾਣਾ	ਗਾਉਣਾ	ਜਾਗਣਾ	ਸੌਣਾ
ਪਾਲਾ	ਹੰਦੇ	ਹਾਣੀ (ਹਾੜੀ)	ਸਾਉਣੀ
ਘੇਰਾ	ਗੁੱਡੀ	ਪਤੰਗ	ਡੋਰ
ਚਰਖੜੀ	ਗੁੱਡੀਆਂ	ਘੁਮਾਉਣਾ	ਉੱਡਣਾ
ਜੁੱਟ	ਕਿਲਕਲੀ	ਗਿੱਧਾ	ਨਾਚ
ਜਿਤਣਾ	ਹਾਰਨਾ	ਲੋਕੀਂ	ਹਾਸਾ
ਖੇਡਾਂ	ਗਾਉਣਾ	ਰੋਣਾ	ਹੱਸਣਾ
ਦਰਦ	ਦੇਸ਼	ਪਿਆਰਾ	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ
ਬਰਫ਼	ਕਾਕਾ	ਝਾਂਸੀ	ਰਾਣੀ
ਬਾਪੂ	ਗੁਰੂ	ਚੰਗੇ ਬੱਚੇ	ਕੌਡੀ (ਕਬੱਡੀ)
ਸੂਰਜ	ਪੁੱਤਰੀ	ਖੱਬੇ	ਪਾਸੇ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ	ਸੁਦਾਮਾ	ਫੁਲਵਾੜੀ	ਸੂਤ
ਤੰਦ	ਰੂੜੀ	ਸਰਲਾ	ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ
ਬਰਖਾ	ਪੇੜ (ਰੁੱਖ)	ਚਿੜੀ	ਕਾਂ
ਸਿਹਤ	ਸਫਾਈ	ਗੰਦਗੀ	ਬੀਮਾਰੀ
ਵੱਸਦਾ	ਪੰਜਾਬ	ਫੁੱਲਾਂ	ਕਿਆਰੀ
ਗਰੀਬ	ਪੁੱਤਰ	ਗੁੱਡੀ	ਵਿਆਹ
ਸਾਡੇ	ਦੰਦ	ਚੰਗੇ	ਪਿੰਡ

ਲੋਕ ਰੰਗਿਆ ਪੱਤਰ ਯਾਤਰਾ
ਕੋਹੜ ਰੋਗ ਬੰਗਾਲ ਭਗਵਾਨ

ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

1. ਦੇਸੀ ਮਹੀਨੇ

ਚੇਤਰ (ਚੇਤਕ) ਵਿਸਾਖ ਜੇਠ
ਹਾੜ (ਅਸਾੜ) ਸਾਵਣ ਭਾਦੋਂ
ਅੱਸੂ (ਅੱਸੂਜ) ਕੱਤਕ (ਕੱਤਾ) ਮੱਘਰ
ਪੋਹ ਮਾਘ ਫੱਗਣ (ਫੱਲਗੁਣ)

2. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ

ਡਾਕਟਰ ਭਰਜ ਕਪਾਊਂਡਰ (ਕਮੌਡਰ) ਦਵਾਈ
ਦਾਈ ਨਰਸ ਪਰਚੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ
ਮੰਜਾ ਬਿਸਤਰਾ ਮੇਜ਼ ਡੋਲੀ (ਜਾਲੀ ਵਾਲੀ)
ਬੋਰਿਕ-ਐਸਿਡ ਟੱਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਮਰਹਮ (ਮਲ੍ਹਮ)
ਸਟਰੇਚਰ (ਸਟੇਚਰ) ਮਹਿਤਰ (ਜਮਾਂਦਾਰ) ਅਪਰੈਸ਼ਨ (ਪਰੇਸ਼ਨ)
ਫੀਨਾਇਲ (ਫਰਨੈਲ) ਚਿੱਕਾਂ ਪਰਦੇ (ਪੜਦੇ)

3. ਥਾਣੇ ਵਿਚ

ਥਾਣੇਦਾਰ ਸਿਪਾਹੀ ਮੁਣਸ਼ੀ
ਰੀਪੋਰਟ (ਰਪੋਟ) ਮੁਲਜ਼ਮ (ਮੁਜਰਮ) ਹੱਥ ਕੜੀ
ਹਵਾਲਾਤ (ਸੀਖਾਂ ਵਾਲਾ ਅੰਦਰ) ਡੰਡਾ ਡਾਂਗ
ਡਾਂਗਰੀ (ਵਰਦੀ ਦਾ ਨਾਂ) ਬੰਦੂਕ
ਸੰਦੂਕ ਤਫਤੀਸ਼ (ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ) ਰੋਜ਼ ਨਾਮਚਾ

ਪੁਲਸ ਕਪਤਾਨ	ਕੇਸ (ਘਟਨਾ)	ਸੰਦੂਕ
ਗਵਾਹੀ	ਛਾਪਾ	ਦੌੜਾਂ

4. ਰੇਲ ਗੱਡੀ

ਰੇਲ ਗੱਡੀ	ਗਾਰਡ ਗਾਡ	ਇੰਵਣ	
ਡਰਾਈਵਰ (ਡਰੈਵਰ)	ਫਾਇਰਮੈਨ	ਕੋਲੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ	ਕਲੀਨਰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਡੱਬਾ			
ਫਸਟ ਕਲਾਸ (ਪਹਿਲਾ ਦਰਜਾ)	ਸੈਕੰਡ ਕਲਾਸ (ਦੂਜਾ ਦਰਜਾ)	ਥਰਡ ਕਲਾਸ (ਤੀਜਾ ਦਰਜਾ)	
ਡੀਜ਼ਲ ਡੱਬਾ	ਝੰਡੀ	ਪਲੇਟ ਫਾਰਮ	
ਸਟੇਸ਼ਨ	ਸਟੇਸ਼ਨ ਮਾਸਟਰ(ਬਾਬੂ)	ਕੁਲੀ	
ਵਾਟਰ ਪੰਪ ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ	ਸਿਗਨਲ (ਸਿੰਗਲ)	ਡਾਉਨ (ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ)	
ਅੱਪ (ਉਪਰ ਨੂੰ)	ਸੀਟੀ	ਫਾਟਕ	
ਲਾਇਨ (ਲੈਨ)	ਪਟੜੀ	ਗਾਰਡ (ਗਾਡ)	
ਵੱਟੇ	ਥੰਮ	ਫੱਟੇ	

5. ਰਾਮਾਇਣ

ਰਾਜਾ ਦੱਸਥਰ	ਕੌਸ਼ੱਲਿਆ	ਸਮਿੱਤਰੀ	ਕੈਕੇਈ
ਅਯੁਧੀਆ	ਮਤਰੇਈਆਂ	ਗੁਰੂ	ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ
ਰਿਸ਼ੀ	ਭਰਾ	ਲਖਸ਼ਮਣ	ਭਰਤ
ਸ਼ਤਰੂਘਣ	ਸ਼ਿਖਸ਼ਾ	ਆਸ਼ਰਮ	ਸਾਸ਼ਤਰ
ਵਿਦਿਆ	ਨਿਪੁੰਨ	ਯੋਗ	ਹਵਨ
ਭੰਗ	ਸੀਤਾ	ਸਵੰਬਰ	ਧੁਨਸ਼
ਵਿਵਾਹ	ਯੁਵਰਾਜ	ਰਾਜ ਤਿਲਕ	ਵਰ
ਸੂਰਜ ਵੰਸ਼ੀ	ਵਣਬਾਸ	ਚੌਦਾਂ ਵਰਸ਼	ਘੁਮੰਡ

ਪੁੱਤਰ	ਰਾਜ ਤਿਲਕ	ਸਰਵਨ	ਅੰਧੀ-ਅੰਧਲਾ
ਸਰਾਪ	ਪੂਰਾ	ਜਾਣਾ	ਮੌਤ
ਰਾਖਸ਼	ਭੀਲਣੀ	ਜੂਠੇ ਬੇਰ	ਜੂਲ
ਮੂਰਸ਼ਾ	ਸੰਜੀਵਨੀ ਬੂਟੀ	ਹਨੂੰਮਾਨ	ਬਾਲੀ
ਸਗਰੀਵ	ਤਾਰਾ ਰਾਣੀ	ਬਾਨਰ ਸੈਨਾ	ਪੰਚ ਵੱਟੀ
ਲੰਕਾ	ਰਾਵਣ	ਸਰੂਪ ਨੱਕਾ	ਮ੍ਰਿਗ ਸ਼ਾਲਾ
ਤਪੱਸਿਆ	ਯੁਧ	(ਨੱਖਾ)	ਉੱਡਣ-ਮੁੰਦਰੀ
ਕੁੰਭ ਕਰਣ	ਭਬੀਖਣ	ਕਾਲ	ਪਾਵੇ
ਬੰਨ੍ਹਿਆ	ਮੌਤ	ਜਿੱਤ	ਵਾਪਸੀ
ਆਗਿਆ	ਖੁਸ਼ੀਆਂ	ਦੀਵਾਲੀ	ਦਸਹਿਰਾ

6. ਮਹਾਂ ਭਾਰਤ

ਹਸਤਨਾ ਪੁਰ	ਕੌਰੋਂ	ਪਾਂਡੋਂ	ਰਾਜ
ਚੰਦਰ ਵੰਸ਼ੀ	ਯੁਧੀਸ਼ਟਰ	ਧਿਰਤਰਾਸ਼ਟਰ	ਅਰਜਨ
ਭੀਮ	ਨਿਕਲ	ਸਹਿਦੇਵ	ਦਰਯੋਧਨ
ਸਵੰਬਰ	ਮੱਛਲੀ	ਦੀ	ਅੱਖ
ਤੀਰ	ਨਿਸ਼ਾਨਾ	ਅਰਜਨ	ਜਿੱਤ
ਦਰੋਪਤੀ	ਨਾਲ	ਵਿਵਾਹ	ਘਰ
ਫੁੱਟ	ਜੂਏ	ਆਦਤ	ਹਾਰ
ਸਭਾ	ਵਿਚ	ਵਿਚ	ਚੀਰ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ	ਲਾਜ	ਯੁਧ	

ਸ੍ਰੀ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ

ਜਨਮ	ਨਨਕਾਣਾ (ਤਲਵੰਡੀ)	ਮਾਤਾ	ਤ੍ਰਿਪਤਾ
ਪਿਤਾ	ਕਾਲੂ	ਖ਼ਤਰੀ	ਬਾਲ ਲੀਲ੍ਹਾ

ਪਾਂਧੇ	ਖੇਡਾਂ	ਮੱਝਾਂ	ਚਾਰਨ
ਸੱਚਾ-ਸੌਦਾ	ਸਤਿਨਾਮ	ਧਰਮ ਕਿਰਤ	ਮਾਲਕ ਭਾਗੋ
ਪਰਚਾਰ	ਬਾਬਰ	ਐਮਨਾਬਾਦ	ਯਾਤਰਾ
ਦੇਸ਼ਾਂ-ਦਸ਼ਾਂਤਰਾਂ	ਪਰਚਾਰ	(ਥਾਂ ਦਾ ਨਾਂ)	ਸਿਖਿਆ
ਪਰਚਾਰ	ਸਿਖਿਆ	ਬਾਨੀ	ਈਸ਼ਵਰ
ਭਰਾਤਰੀ-ਭਾਵ			

8. ਜਾਦੂ ਦੀ ਖੇਡ

ਲੋਕ	ਪਰਅਲੋਕ	ਪਰੀਆਂ	ਪਰਸਤਾਂ (ਪਰਸਤਾਨ)
ਸੰਘਾਸਨ	ਜਾਦੂ	ਜਾਦੂਗਰ	ਜਾਦੂਗਰੀ
ਡੰਡਾ	ਭੂੰਡ	ਚੁੜੇਲਾਂ	ਪਰੇਤ

9. ਪੰਚਾਇਤ

ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ	ਪੰਚ	ਸਰਪੰਚ	ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰ
ਨਗਰ	ਪਿੰਡ	ਨਾਗਰਿਕ	ਪਰਵਾਰ
ਕੁਟੰਬ	ਕਬੀਲਾ	ਮਿਲਵਰਤਣ	ਪੜੋਸ
ਪੜੋਸੀ	ਡੰਨ (ਡੰਦ)	ਡੰਡ ਰੌਲਾ)	ਅਰਜ਼ੀ (ਦਰਖਾਸਤ)
ਵਿਚਾਰ	ਫੈਸਲਾ	ਸਿਰ ਨਿਵਾਣਾ	ਰੀਪੋਰਟ(ਰਪੋਟ)
ਫਰਯਾਦ ਕਰਨਾ	ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ	ਜੁਰਮਾਨਾ	ਸੁਗੰਧ
ਬਿਆਨ	ਦਲੀਲ	ਗਵਾਹੀ	ਝੂਠ
ਸੱਚ	ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ	ਚੋਣਾਂ	ਵੋਟਾਂ
ਖਰਚਾ	ਪਰਚਾ	ਸੁਧਾਰ	ਵਿਗਾੜ
ਉਲ੍ਹਾਂਭੇ (ਅਲਾਂਭੇ)	ਫਸਾਦ	ਫੁੱਟ (ਪਾੜੇ ਧਾੜੇ)	ਤੂੜਾਂ (ਵਿਥਾਂ)

10. ਚੰਗੇ ਗੁਣ

ਪਰਨਾਮ	ਧੰਨਵਾਦ (ਸ਼ੁਕਰੀਆ)	ਕਿਰਪਾ (ਕਿਰਪਾਲਤਾ)
ਖੇਚਲ (ਖਿਜਾਲਤਾ)	ਸਹਾਇਤਾ	ਪਧਾਰਨਾ
ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣਾ	ਸ਼੍ਰੀ	ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ
ਸਵਾਗਤ	ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ	ਨਿੱਘਾ ਧੰਨਵਾਦ

11. ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਢੇਤ

ਜਲ	ਵਾਯੂ	ਸਾਗਰ (ਸਮੁੰਦਰ)
ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ	ਤਪਸ਼	ਹਵਾੜ (ਵਾਸ਼ਪੀ ਕਰਨ) ਜਾਂ ਬੁਖ਼ਾਰਾਤ
ਬੱਦਲ	ਘਟਾ	
ਘਟਾ ਟੋਪ (ਬਹੁਤ ਗੂੜ੍ਹੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਬੱਦਲ)	ਘੰਘੋਰ	ਕਣੀਆਂ
	ਅੰਧਕਾਰ	ਮੋਹਲ ਧਾਰ
	ਰੋੜਕਾ	ਮਸ਼ਕ
ਤੂੰਬਾ	ਬੇੜੀ	ਤਰਨਾ (ਤੈਰਨਾ)
ਦਹਾਨਾ (ਖ਼ਤਮ)	ਮੰਬਾ (ਨਿਕਲਣਾ)	ਹਨੇਰਾ

12 ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਠਨ ਸ਼ਬਦ

ਕਸ਼ਟ	ਕਲੇਸ਼	ਜੀਵਨ (ਜ਼ਿੰਦਗੀ)	ਆਯੂ (ਉਮਰ)
ਮੌਤ	ਨਿਆਣਾ	ਨੇਕੀ	ਪ੍ਰਸੰਨ
ਜੜ੍ਹ	ਪਿਆਰ	ਤਨਾ	ਕੰਮ
ਟਹਿਣ	ਸੰਜਮ	ਪੱਤੀਆਂ (ਕਰੂੰਬਲਾਂ)	ਸੋਚ
ਵਿਚਾਰ	ਫੁੱਲ	ਮਿਠਾਸ	ਫੱਲ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼	ਅਹਾਰ	ਦਲੇਰੀ	ਯਾਦ
ਹਿੰਮਤ	ਇਨਸਾਨੀਅਤ		

13 ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਕੱਲਰ   ਰੇਤਾਂ   ਰੋਹੀ
ਮੈਰਾ   ਛੰਭ   ਚੱਕ
ਛੱਲ   ਬੰਜਰ   ਚਾਹੀ
ਬਰਾਨੀ   ਨਹਿਰੀ   ਰੱਕ
ਰੋੜਾਂ ਵਾਲੀ   ਚੂਨੇ ਵਾਲੀ   ਰੂੜੀ (ਗੋਹੇ ਦੀ)
ਹਰੀ ਖਾਦ (ਗਵਾਰਾ ਜਾਂ   ਵਲਾਇਤੀ ਖਾਦ   ਚੂਨਾ
ਦੇਸੀ ਖਾਦ   ਸਣ)   (ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਢੇਰ)   ਉਪਜਾਊ

14. ਸਭਾਉ

ਹਸ ਮੁੱਖ   ਗੁਸੈਲਾ   ਅੜੀਅੱਲ   ਸੜੀਅੱਲ
ਚਿੜੀਅੱਲ   ਕੁੜੀਅੱਲ   ਜ਼ਿੱਦੀ   ਤਲਖ਼ (ਗਰਮ)
ਨਰਮ   ਫਿਰਵਾਂ   ਧੁੱਪ-ਛਾਂ   ਜੱਟੀਅਲ

15. ਕਚਹਿਰੀ

ਰਾਜਧਾਨੀ   ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ   ਜੱਜ   ਚਪੜਾਸੀ
ਵਕੀਲ   ਮੁਣਸ਼ੀ   ਅਦਾਲਤ   ਗਵਾਹ
ਗਵਾਹੀ   ਨਿਰਾਸ਼ਾ   ਆਸ਼ਾ   ਮੁੱਕਦਮਾ
ਅਣਖੀਲਾ   ਉਸਤੱਤ   ਨਿੰਦਿਆ   ਝੂਠ
ਚੋਰੀ   ਅਰਜ਼ੀ   ਹਵਾਲਾਤ   ਜੇਲ੍ਹ
ਅਪੀਲ   ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ (ਰੱਦ   ਸਜ਼ਾ   ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ
ਉਮਰ ਕੈਦ   ਹੋ ਜਾਣੀ)   ਫਾਂਸੀ   ਕਾਗਜ਼

16. ਪਾਣੀ ਦੇ ਥਾਂ

ਸਾਗਰ   ਭਾਪ   ਮੀਂਹ   ਛੱਪੜੀਆਂ

ਛੱਪੜ	ਟੋਭੇ	ਤਲਾ (ਤਲਾਬ)	ਚਸ਼ਮੇਂ
ਝੀਲਾਂ	ਨਦੀਆਂ	ਨਾਲੇ	ਦਰਿਆ
ਸਮੁੰਦਰ	ਟੁਬਣੀ	ਖੂਹ	ਕੂਲ੍ਹ

17. ਯਾਤਰਾ ਅਸਥਾਨ

ਹਰਦਵਾਰ	ਕਾਂਸ਼ੀ ਜੀ	ਬੈਜ ਨਾਥ
ਮਥਰਾ	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਪਟਨਾ
ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ	ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਸਾਹਿਬ	ਨਦੇੜ
ਮੱਕਾ	ਮਦੀਨਾ	ਕਾਹਬਾ
ਯੇਰੋਸ਼ਲਮ	ਗੇਆ	ਤਰਨ ਤਾਰਨ

18. ਇਤਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨ

ਆਗਰਾ	ਦਿੱਲੀ	ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ
ਕਲਾ-ਨੌਰ	ਢੰਡੀਗੜ੍ਹ	ਪੰਜੌਰ
ਰਾਜਪੂਤਾਨਾ	ਝਾਂਸੀ	ਗਵਾਲੀਅਰ
ਕਲਕੱਤਾ	ਅਲਾਹਾਬਾਦ	ਲਾਹੌਰ

19. ਪਹਾੜੀ ਅਸਥਾਨ

ਕਾਲਕਾ	ਕਸੌਲੀ	ਕੰਡਾ ਘਾਟ	ਸ਼ਿਮਲਾ	ਸੰਜੌਲੀ
ਡਿਗਸ਼ਈ	ਕੁਲੂ	ਕਾਂਗੜਾ	ਡਲਹੌਜ਼ੀ	ਮਰੀ
ਯੋਲ ਕੈਂਪ	ਨਗਰੋਟਾ	ਬੈਜ ਨਾਥ	ਇੰਦੌਰਾ	ਜੰਮੂੰ
ਕਸ਼ਮੀਰ	ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ	ਦਾਰਜੀਲਿੰਗ	ਪਾਲਮਪੁਰ	ਮੀਰ ਅਲੀ
ਬੰਨੂੰ	ਕੋਇਟਾ	ਗੁਲਮਰਗ	ਧਰਮ ਸਾਲਾ	ਸੋਲਨ
ਤਾਰਾ ਦੇਵੀ	ਮਸੂਰੀ	ਭਰਵਾਏਂ	ਡੇਰਾਦੂਨ	ਨੈਨੀਤਾਲ

20. ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥ

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ	ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
ਸਦਕੇ	ਕੁਰਬਾਨ	ਬੇਲੇ	ਜੰਗਲ
ਗਿਰਾਵਾਂ	ਪਿੰਡਾਂ	ਸੂਰਬੀਰ	ਬਹਾਦਰ
ਅਲਬੇਲੇ	ਮਸਤਾਨੇ	ਔਕੜ	ਮੁਸੀਬਤ
ਧੁਰ ਤੋਂ	ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ	ਉਗਾਣੇ	ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ
ਸਭਿਅੱਤਾ	ਤਹਿਜ਼ੀਬ	ਚਿੰਨ੍ਹ	ਨਿਸ਼ਾਨ
ਮਹਾਨ	ਵੱਡਾ	ਗੁਫਾਵਾਂ	ਖੱਡਾਂ
ਦੱਰਾ	ਪਹਾੜੀ ਰਾਹ	ਵਾਦੀ	ਘਾਟੀ
ਓੜਕ	ਅੰਤ	ਸੈਲਾਨੀ	ਸੈਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਕਲਾ	ਹੁਨਰ	ਪੁਸਤਕਾਲਾ	ਲਾਇਬਰੇਰੀ
ਨਿਆਰੇ	ਅਨੋਖੇ	ਸਰਾਂ	ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ
ਠਾਰੇ	ਠੰਢਿਆਂ ਕਰੇ	ਖਾਰੇ	ਟੋਕਰੇ
ਕਬੀਲੇ	ਟੱਬਰ	ਦੁਫੇੜ	ਅਣਬਣ
ਚਰਚਾ	ਗੱਲ-ਬਾਤ	ਖਲਵਾੜੇ	ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਭਰੀਆਂ
ਸੁਗੰਧ	ਸਹੁੰ	ਅਪਰਾਧੀ	ਦੋਸ਼ੀ
ਬਿਰਖ	ਦਰੱਖ਼ਤ	ਕਚਰਾ	ਗੰਦਗੀ
ਮੌਲਦੀ	ਖੁਸ਼ਕਰਦੀ	ਖ਼ਲਕਤ	ਦੁਨੀਆਂ
ਘੋਲਣੀ	ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨੀ	ਆਪ-ਮੁਹਾਰਾ	ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ
ਅਨੋਖਾ	ਅਜੀਬ	ਰੁਚੀ	ਝੁਕਾਉ
ਬਾਲ-ਲੀਲ੍ਹਾ	ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ	ਰਸਦ	ਰਾਸ਼ਨ
ਕਰੋਧਵਾਨ	ਗੁਸੇ ਵਿਚ	ਆਹਾਰ	ਖੁਰਾਕ
ਘਿਰਨਾ	ਨਫਰਤ	ਕਿਰਤ	ਕਮਾਈ

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
ਅਤਿਆਚਾਰ	ਜ਼ੁਲਮ
ਮੁਹਾਰਾਂ	ਵਾਗਾਂ
ਪਸਲੀਆਂ	ਹੱਡੀਆਂ
ਰੋਗਾਂ	ਬੀਮਾਰੀਆਂ
ਗੁਣਕਾਰੀ	ਲਾਭਦਾਇਕ
ਸੰਪੂਰਨ	ਪੂਰਾ
ਮੜ੍ਹੀਏ	ਲਾਈਏ
ਜੱਗ	ਦੁਨੀਆਂ
ਝੱਲੇ	ਪਾਗਲ
ਛੇਕੜ	ਅਖੀਰ
ਲੋਚਣ	ਚਹੁੰਦੇ
ਭੇਸ	ਪਹਿਰਾਵਾ
ਹਾਣੀਆਂ	ਸਾਥੀਆਂ
ਕਵਾਇਦ	ਪਰੇਡ
ਬਲੀਦਾਨ	ਕੁਰਬਾਨੀ
ਯੁਧ	ਲੜਾਈ
ਬਲਵਾਨ	ਤਕੜਾ
ਅਨਮੋਲ	ਵੱਡਮੁੱਲੀ
ਧੌਣ	ਗਰਦਨ
ਬੰਜਰ	ਵੀਰਾਨ
ਸੰਤੋਖ	ਸ਼ਾਂਤੀ
ਉਤਸ਼ਾਹ	ਸ਼ੌਕ
ਘਰਾਟ	ਪਨ ਚੱਕੀ
ਉਦੇ ਹੋਣਾ	ਚੜ੍ਹਨਾ

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
ਟਹਿਲੀਏ	ਸੈਰ ਕਰੀਏ (ਸੇਵਾਦਾਰ)
ਲੋ	ਰੌਸ਼ਨੀ
ਤੰਦਰੁਸਤੀ	ਅਰੋਗਤਾ
ਟੋਭਿਆਂ	ਛੱਪੜਾਂ
ਵਿੱਥ	ਫਰਕ
ਖਿੜੀਏ	ਖੁਸ਼ ਹੋਈਏ
ਦੁਫੇਰੇ	ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ
ਡੇਰਾ	ਟਿਕਾਣਾ
ਆਪੂੰ	ਆਪ
ਡਿੱਠੀ	ਵੇਖੀ
ਮਦੁ-ਮੱਖੀ	ਸ਼ਹਿਦ ਦੀ ਮੱਖੀ
ਮੁਰਾਦ	ਆਸ
ਸੈਨਾ	ਫੌਜ
ਵਿਉਂਤ	ਤਜਵੀਜ਼
ਸ਼ਸਤਰ	ਹਥਿਆਰ
ਨਿਰਬਲ	ਕੰਮਜ਼ੋਰ
ਸ਼ਾਲ	ਸਿਰ ਪੁਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਗਰਮ ਕਪੜਾ
ਖਿੱਲੀ ਪਾਉਣਾ	ਮਖ਼ੌਲ ਕਰਨਾ
ਸੰਤਾਨ	ਔਲਾਦ
ਦ੍ਰਿਸ਼	ਨਜ਼ਾਰਾ
ਯੁਵਕਾਂ	ਜੁਵਾਨਾਂ
ਉਦਯੋਗਾਂ	ਕੰਮਾਂ
ਅਸਤ ਹੋਣਾ	ਡੁਬਣਾ

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ	ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
ਅਕਾਸ਼	ਅਸਮਾਨ	ਹੁਸੜ	ਹੁੰਮ (ਹੁੱਟ)
ਸਾਗਰ	ਸਮੁੰਦਰ	ਲੁਕਾਈ	ਲੋਕ
ਮੋਹਲੇ ਧਾਰ	ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਵਰਖਾ	ਨੌਕਾਂ	ਬੇੜੀ
ਨੇਮ	ਅਸੂਲ	ਅਕਾਰਥ	ਵਿਅਰਥ
ਵਿੱਸ ਭਰੀ	ਜ਼ਹਿਰ ਭਰੀ	ਹੋਟਾਂ	ਹੋਠਾਂ (ਬੁਲ੍ਹਾਂ)
ਵੱਟਾਂ	ਬੰਨੇ	ਪਰਬਤ	ਪਹਾੜ
ਭੰਡਾਰ	ਖਜ਼ਾਨਾ	ਦਾਤਾਰ	ਦੇਣ ਵਾਲਾ
ਕੁੱਖ	ਪੇੜ	ਮਾਈ	ਮਾਤਾ (ਮਾਂ)
ਅਨੁਮਾਨ	ਅੰਦਾਜ਼ਾ	ਧੂੜ	ਮਿੱਟੀ
ਨਿਕਾਰਾ	ਨਿਕੰਮਾ	ਨਰੋਏ	ਤਕੜੇ
ਕਮਾਦ	ਗੰਨਾ (ਈਖ)	ਚੰਮ	ਖੱਲ
ਸੁਘੜ	ਸਿਆਣਾ	ਪਰਉਪਕਾਰੀ	ਦੂਜੇ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਰੋਹੀ	ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਮੀਨ		
ਮੈਰਾ	ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਧਰਤੀ	ਚਾਹੀ	ਖੂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ
ਬਰਾਨੀ	ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਪੁਰ ਅਧਾਰਤ ਜਮੀਨ		
ਵੰਨਗੀ	ਨਮੂਨਾ	ਪ੍ਰਾਂਤ	ਸੂਬਾ
ਵਿਧਾਨ	ਕਾਨੂੰਨ-ਸਭਾ	ਪੈਂਡਾ	ਸਫਰ (ਪੰਧ)
ਮੂਲੋਂ	ਬਿਲਕੁਲ	ਨਿੱਤ	ਹਮੇਸ਼ਾਂ
ਕਾਰ	ਕੰਮ	ਚਾਈਂ ਚਾਈਂ	ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ
ਆਦਰ	ਇੱਜ਼ਤ	ਵਸਤ	ਚੀਜ਼
ਪੂੰਜੀ	ਜਾਇਦਾਦ	ਬਣਜਾਰਾ	ਵਪਾਰੀ
ਹੁਨਾਲ	ਗਰਮੀ	ਗੁਲਾਲ	ਰੰਗ
ਕੋਠੀ	ਘਰ		

ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ

ਸੂਰਬੀਰ	ਔਕੜ	ਸਭਿਅਤਾਂ	ਪੁਸਤਕ ਕਾਲਾ
ਖਾਰੇ	ਨਿਆਣੇ	ਖਲਵਾੜੇ	ਅਪਰਾਧੀ
ਕਦਮ	ਖ਼ਲਕ	ਰੁਚੀ	ਕਿਰਤ
ਮੁਹਾਰਾਂ	ਤੰਦਰੁਸਤੀ	ਟੋਭਿਆਂ	ਗੁਣਕਾਰੀ
ਡੇਰਾ	ਝੱਲੇ	ਡਿੱਠੀ	ਮੁਰਾਦ
ਸ਼ਸਤਰ	ਗਰਦਨ	ਸੰਤਾਨ	ਹੁਸੜ
ਅਕਾਰਥ	ਸੁਅੱਛ	ਭੰਡਾਰ	ਆਸ਼ਰਮ
ਮਮਤਾ	ਅਮੋਲਕ	ਪਰਉਪਕਾਰੀ	ਮੂਲੋਂ . ਅਸਲੋਂ)
ਵਣਜਾਰਾ	ਛਿਣਕਣੇ	ਗੁਲਾਲ	ਭਾਰਤ
ਮੇਰਾ	ਦੇਸ਼	ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ	ਕੁਦਰਤ

ਚੌਥੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

1. ਸਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦ

ਭਰਾਤਾ	ਅਮੋਲ	ਨੇਤਰ	ਅਕੜੇਵਾਂ
ਡਾਕਟਰ	ਭਲਿਆਈ	ਵਿਰਲੀਆਂ	ਗਲਾਧੜ
ਇਮਤਿਹਾਨ	ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ	ਸਤਵਾਦੀ	ਮਹਿਮਾ
ਸਤੱਆਬਰਤ	ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਮੁਨੀ	ਕੌਸ਼ਲ	ਤਸੀਹਿਆਂ
ਮੂਰਛਿੱਤ	ਕੀਰ-ਕਮੀਨਾ	ਸੁਆਰਥੀ	ਸੁਆਰਥਣ
ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ	ਅਹਿਲਕਾਰ	ਪਰਹਿਲਾਦ	ਦੁਸ਼ਟ
ਰਾਖਸ਼	ਹਰਨਾਕਸ਼	ਅਹੱਲਿਆਬਾਈ	ਹੌਂਸਲਾ
ਇੰਦੌਰ	ਅਰਧੰਗੀ	ਨਿਆਕਾਰੀ	ਸੁਘੜਤਾ
ਰਿੰਨ੍ਹਣੀ	ਦਲਿੱਦਰੀ	ਸੰਝ	ਵਿਛੜਨ
ਸਿੱਕਾ	ਸੁਲੱਖਣੀ	ਸਰਬੰਧੀ	ਬੇਵਾਫਾ

ਮੁਕਤਸਰ	ਫੱਟੜ	ਤੱਅਸਬ	ਮਹਿਤਾ
ਉਪਰਾਮਤਾ	ਏਮਨਾਬਾਦ	ਪਰਾਹੁਣਚਾਰੀ	ਗਰਸਿਤੀ
ਆਤਥੀ	ਲਾਲੜੀ	ਦਲਿੱਦਰ	ਚੁਹਕਣਾ
ਨਿਉਂਦਾ	ਸੁਨਹਿਰੀ	ਉਕਾਬ	ਸੁਚੱਜੀ
ਸੁਰਸਵਤੀ	ਕੋਇਲ	ਤ੍ਰਿਖੀਆਂ	ਬੁਲਬੁਲ
ਆਲ੍ਹਣਾ	ਟਟਹਿਣਾਂ	ਚੁੰਝ	ਬੰਬੀਹਾ (ਬਬੀਹਾ)
ਵਿੰਮੁਣੀਆਂ	ਡਿਉਢੀ	ਸੜਿਆਣ	ਫ਼ਿਨਾਇਲ
(ਫਿਣਸੀਆਂ)	ਸੁਸ਼ੀਲਾ	ਦਰੋਪਤੀ	ਵਿਗਾੜਿਆ
ਸੁਹਾਵਾ	ਵਾੜੀ	ਡਾਇਣ	ਵਰਜਤ
ਸ਼ਤਾਬੀ	ਅਲਾਈ(ਅਲਾਪਣਾ)	ਅਮੋਲਕ	ਘਾਉ
ਚੰਗਿਆਰਾ	ਮੱਲ੍ਹਮ (ਮਰਹਮ)	ਤਰੁਤ	ਮਿਥਲਾ
ਸੁਅੰਬਰ	ਯੁਵਰਾਜ	ਕੁਸ਼ਲਤਾ	ਸਮਿਤਰਾ
ਕਕੈਈ	ਲੋਕਾਚਾਰ	ਮੂਰਖ਼ਤ	ਉਸਤਿਤ
ਖੁਣੋਂ (ਬਿਨਾਂ)	ਚਿਤ੍ਰਕੋਟ	ਭਿੱਛਿਆ	ਸੁਗਰੀਵ
ਬਾਲੀ	ਤਾਰਾ ਰਾਣੀ	ਭਬੀਖਣ	ਕੁੰਭਕਰਨ
ਮੇਘ ਨਾਥ	ਹਉਮੈਂ	ਮਹਾਂ ਕਵੀ	ਨਿਉਂਚਲਣਾ
ਮਾਰਗ (ਰਸਤਾ)		ਛੜਨਾ	ਮਘਣਾ
ਕੈਂਸੀਬੀਐਨਕਾ	ਦਸਥਿਰਤ	ਚਿਚਲਾਇਆ	ਭੋਜਨ
ਰਸੋਈ	ਨਸ਼ਾਸਤਾ	ਟੁਪਾ (ਗੰਢਾ)	ਰੁਸ ਜਾਣਾ
ਮਲੇਰੀਆ	ਧ੍ਰਿਗ	ਨਿਹਵਲ	ਸਲ੍ਹਾਬਾ
ਸ਼ੁਕੀਨੀ	ਗੁੰਝਲਦਾਰ	ਧ੍ਰਿਗ (ਫਿਟਕਾਰ)	ਕਰਨੀ (ਕੰਮ)
ਰਘੁਰਾਇਆ	ਨਿਸ਼ਕਾਮ	ਉਪਕਾਰ	ਵਟਾਂਦਰਾ
ਖੁਸ਼ਹਾਲ	ਤ੍ਰਿਬੈਣੀ	ਝੁਰਮਟ	ਗ਼ਿਜ਼ਾ (ਖੁਰਾਕ)
ਪਤਝੱੜ	ਗੁਣਕਾਰ	ਗੁਣਕਾਰ	ਭੁੱਤ
ਰਿੱਤੂ ਰਾਜ	ਫੁਲਵਾੜੀ	ਮੱਲ੍ਹੜ	ਉਪਬਨ

(ਬਹਾਰ ਰੁੱਤ)	ਗਹਿਣੇ	ਕੰਗਣ	(ਬਗੀਚਾ)
ਤੀਉੜੀ	ਸਾਬੂਦਾਣਾ	ਸੋਡਾਵਾਟਰ	ਬਸਤਰ
ਸਿੰਜਣਾ	ਭੁਰਭੁਰੀ	ਛਾਂਗਣਾ	ਖੁਰਾਕ (ਅਹਾਰ)
ਪਤਿਬਰਤ	ਅਲਾਉਦੀਨ	ਕੰਕਣ	ਉਡਣ ਖਟੋਲਾ
ਮਹਾਰਾਣੀ	ਪਦਮਣੀ	ਨੈਪੋਲੀਅਨ	ਬੋਨਾਪਾਰਟ
ਬੰਧੇਜ	ਦ੍ਰਿੜਤਾ	ਅਜ਼ੀਜ਼ਦੀਨ	ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ
ਮੋਹਰੇ (ਅੱਗੇ)	ਮਾਇਆ	ਜੰਘੀ	ਕੰਨ੍ਹੇ
ਢੱਲਿਆ	ਆਸਫ਼ (ਬਲ)	ਵਾਹਰੂ (ਸਹਾਈ)	ਬਖਰੇ (ਵੰਡੀਆਂ)
ਭਾਗ (ਹਿੱਸਾ)	ਡੰਡਲ (ਡੱਖੇ)	ਤਰੇਲ	ਭਰਵੱਟਿਆਂ
ਝਿੰਮਣੀਆਂ	ਸ਼ਹਿਦ (ਸਹਿਤ)	ਤ੍ਰਿੱਖਾ	ਗਾਤ
ਮਾਖਿਉਂ (ਸ਼ੈਤ)	ਮਖੀਰ (ਮਖ਼ੀਲ)	ਮਖੱਟੂ (ਵੇਹਲੜ)	ਛਿੱਪਹਾਲੇ
ਮਹਾਰਾਣੀ	ਵਿਕਟੋਰੀਆ	ਪ੍ਰਿੰਸ ਆਫ਼ ਵੇਲਜ਼	ਐਲਬਰਟ
ਐਡਵਰਡ	ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ	ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੀ	ਦੋਸਤ

2. ਪਹਾੜ

ਹਿਮਾਲਾ ਸ਼ਿਵਾਲਕ ਕਿਚਨਚੰਗਾ
ਐਵਰਿਸਟ ਬਦਰੀਨਾਥ ਨੈਣੀ ਤਾਲ ਡੇਹਰਾਦੂਨ

3. ਦਰਿਆ

ਚਨਾਬ (ਝਨਾਂ)	ਜਿਹਲਮ	ਅਟਕ	ਰਾਵੀ
ਬਿਆਸ	ਸਤਲੁਜ	ਸਿੰਧ	ਗੰਗਾ
ਜਮਨਾ	ਈਰਾਵਤੀ	ਸਰਸਵਤੀ	ਗੋਮਤੀ
ਸਰਸਾ	ਤਵੀ		

4. ਝੀਲਾਂ

ਮਾਨਸਰੋਵਰ	ਡੱਲ	ਵੂੱਲਰ	ਸੁਲੱਖਣਾ
ਛਾਹਣੀ ਵਾਲਾ	ਪਟ	ਗੁਲਮਰਗ	

5. ਹੋਰ ਨਾਂ

ਭਾਰਤ	ਰਾਜਧਾਨੀ	ਦਿੱਲੀ	ਪੰਜਾਬ
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	ਪਠਾਨਕੋਟ
ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਪੁਰ	ਜਲੰਧਰ	ਲੁਧਿਆਣਾ	ਰੋਪੜ
ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ	ਮੋਗਾ	ਜਗਰਾਉਂ	ਨਾਭਾ
ਜੀਂਦ	ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ	ਪਟਿਆਲਾ	ਕਪੂਰਥਲਾ
ਮਲਾਉਟ	ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ	ਪੱਟੀ	ਕਸੂਰ
ਤਰਨ ਤਾਰਨ	ਗੋਇੰਦਵਾਲ	ਰਾਜਿਸਥਾਨ	ਮੇਰਠ
ਲਖਨਾਊ	ਕਾਨ੍ਹਪੁਰ	ਬਰੇਲੀ	ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ
ਕਾਂਸ਼ੀ	ਬਨਾਰਸ	ਮਥਰਾ	ਗੋਯਾ
ਸਾਰਨਾਥ	ਤਿਰਚਨਾਪਲੀ	ਸੂਰਤ	ਕਲਕਤਾ
ਬੰਬਈ	ਅਲੀਗੜ੍ਹ	ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ	ਜਬਲਪੁਰ
ਮਿਰਜ਼ਾ ਪੁਰ	ਪੀਲੀ ਭੀਤ	ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ	ਅਹਿਮਦ ਨਗਰ

6. ਸੇਠ

ਟਾਟਾ	ਬਾਟਾ	ਡਾਲਮੀਆ
ਬਿਰਲਾ	ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸਵਰਗੀਆ) ਸਤ ਪਾਲ	

7. ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਸਤਰੀਆਂ

ਮਹਾਰਾਣੀ ਝਾਂਸੀ	ਰਜ਼ੀਆ ਬੇਗਮ	ਸਦਾ ਕੌਰ
ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ	ਸਰੋਜਨੀ ਨਾਈਡੋ	ਟੋਰੋ ਦੱਤ
ਲਖਸ਼ਮੀ ਬਾਈ	ਅਹਿੱਲੀਆ ਬਾਈ	ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ
ਪੰਡਤ ਵਿਜੈ ਲਖਸ਼ਮੀ	ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ	ਕਮਲਾ ਨਹਿਰੂ
ਮਹਾਰਾਣੀ ਮਾਇਆ	ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾ	ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ

ਰਾਧਕੇ	ਸੀਤਾ	ਸਵਿਤਰੀ
ਦਰੋਪਤੀ	ਸਕੁਲਤਾ	ਹੀਰ
ਸਾਹਿਬਾਂ	ਸੱਸੀ	ਸੋਹਣੀ
ਮਲਕੀ	ਸ਼ੀਰੀਂ	ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰ
ਪਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ	ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ	ਲਤਾ ਮੰਗੇਸ਼ ਕੌਰ
ਬੇਗਮ ਅੱਖਤਰ	ਵਿਜੇਂਤੀ ਮਾਲਾ	ਨਰਗਸ
ਅੰਮ੍ਰਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮਾ	ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ	ਮੰਗਤੀ

8. ਸਿਤਾਰੇ

ਮੰਗਲ	ਬੁਧ	ਸ਼ੁਕਰ
ਸ਼ਨੀਚਰ	ਰਾਹੂ	ਕੇਤੂ
ਚੰਦਰ	ਸੂਰਜ	ਬਰਹਸਪਤ

9. ਰਾਸ਼ੀਆਂ

ਮੇਖ	ਬਿਰਖ	ਮਿਥੁਨ	ਕਰਕ
ਸਿੰਘ	ਕੰਨਿਆ	ਤੁਲਾ	ਬ੍ਰਿਸਚਕ
ਧਨ	ਮੱਕਰ	ਕੁੰਬ	ਮੀਨ

10. ਆਮ-ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ

ਅੰਧਕਾਰ	ਅਣਖੀਲਾ	ਇਕਸਾਰ	ਇਮਾਰਤ
ਮਿੱਤਰ	ਸਾਵਧਾਨ	ਕਸ਼ਟ	ਰਿਸ਼ਟ-ਪੁਸ਼ਟ
ਪੁਸ਼ਟ	ਖਿਮਾਂ	ਪਿਆਰਾ	ਸੰਦੇਸ਼
ਮਨੀਆਰਡਰ	ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ	ਕਠੋਰ	ਪਾਲਣ
ਸਵੱਛ	ਉਤਪਤੀ	ਅਗਨੀਬਾਨ	ਯੁਵਕ (ਨੌਜਵਾਨ

ਯੁਕਤੀ	ਗੁਲਕਾਰੀ	ਮੀਨਾਕਾਰੀ	ਸੰਗੀਤ
ਸੁਰ	ਤਾਲ	ਸਾਜ਼	ਲਰਜ਼
ਸੋਜ਼	ਸਡੌਲ	ਬੇਡੌਲ	ਪ੍ਰਬੰਧਕ
ਆਪ-ਬੀਤੀ	ਹੱਡ-ਬੀਤੀ	ਜੱਗ-ਬੀਤੀ	ਅਸਫਲਤਾ
ਅਸਫਲਤਾ	ਸਫਲਤਾ	ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ	ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ
ਮੰਤਰੀ-ਮੰਡਲ	ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ	ਰਾਜਦੂਤ	ਵਿਧਾਨ
ਮਿਠਾਸ	ਉਚਾਟ	ਸੂਲ	ਪਾਸਬੁਕ
ਸਹਿਬਜ਼ਾਦਾ	ਕਾਨੂੰਨ	ਚਮਕੌਰ	ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ
ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ	ਰਣਭੂਮੀ	ਰਣਜੀਤ	ਨਗਾਰਾ
ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ	ਨਾਮੁਰਾਦ	ਅਣਗਹਿਲੀ	ਭਿਆਨਕ
ਇਤਹਾਸ	ਵੇਖ ਭਾਲ	ਅਵਸਥਾ	ਅਣਹੋਣੀ
ਨਿਤਾਣਾ	ਮੰਨੇ	ਮੰਨੇ ਪ੍ਰਮੰਨੇ	ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ
ਸਵੈਮਾਨ	ਕਰਮਚਾਰੀ	ਫੁਹਾਰਾ	ਬਕੇਵਾਂ
ਤਤਪਰ	ਧਨਾਢ	ਨਿਸਫਲ	ਸਫਲਤਾ
ਪਿਆਰ	ਕਾਮਯਾਬੀ	ਮਹਾਂਦੀਪ	ਅਫਰੀਕਾ
ਯੋਰਪ	ਏਸ਼ੀਆਂ	ਬਨਾਸਪਤੀ	ਚੇਤਾਵਨੀ
ਡਾਲਡਾ	ਸਾਗਰ	ਕੰਢਾ	ਉਤਪਤੀ
ਕਾਰਖਾਨਾ	ਉਪਜਾਊ	ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ	ਨੰਗਲ ਡੈਮ
ਮੰਗਲਾ ਡੈਮ	ਪੌਂਗ ਡੈਮ	ਪੈਦਾਵਾਰ	ਜੋਗਿੰਦਰ ਨਗਰ
ਬਿਜਲੀ	ਧੌਲਾਧਾਰ ਪਹਾੜ	ਮੱਛਰ	ਨਰ ਮਦੀਨ
ਮਿਲਾਪ	ਆਂਡਾ	ਲਾਰਵਾ	ਕਿਰਮ
ਡਰਾਕਲ	ਪਹਿਰਾਵਾ	ਗਭਰੂ	ਅੰਕੜੇ
ਚਿੜੀਆ ਘਰ	ਅਜਾਇਬ ਘਰ	ਟਿਕਟ ਘਰ	ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਘਰ
ਭੋਜਨ ਘਰ	ਸਿਨਮਾ ਘਰ	ਝੂੱਲ	ਡੋਡੀ

ਕੋਮਲ ਸ਼ੋਭਾ ਅਸਚਰਜ ਪੰਖੜੀਆਂ
ਪੱਤੀਆਂ ਮਹਿਕ (ਖੁਸ਼ਬੂ) ਪਰੀਤੀ ਚੁੰਘਣਾ (ਚੂਸਣਾ)
ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸੂਈਆਂ ਘੁੰਡੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀ
ਰੱਖਿਅਕ ਜੱਗ-ਬੀਤੀ ਅਦੁਤੀ-ਸਫਾਈ ਸੁਆਦੀ
ਸਿਆਣੀ ਨਿਆਣੀ ਇਤਬਾਰ ਸੁਸ਼ੀਲਤਾ
ਨਰਮੀ ਆਗਿਆ ਬਚਨ ਗੁਸਾ
ਖਿੜੇ-ਮੱਥੇ ਪੇਟੀ ਬੇੜੀਆਂ ਮਦਈ (ਮੁਕਦਮਾ
ਮਦੈਅਲੈਹ (ਮੁਕਦਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਜਿਸ ਪੁਰ ਹੋਵੇ)
ਪੇਸ਼ੀ ਤਰਬੂਜ਼ੀ ਰੰਗ ਸੁਰਮਈ ਤਬਾਸ਼ੀਰੀ
ਕਿਰਮਚੀ ਤਬਾਸ਼ੀਰੀ ਕਾਸ਼ਨੀ ਪੱਗਾਂ
ਕਾਲੀਆਂ ਸਾਲੀਆਂ ਮੁੰਡੇ ਮਸਿਆ
ਗੈਸ ਲੈਂਪ ਦੀਵਾ ਬੱਤੀ
ਲਾਟੂ ਬਲਬ ਟੀਊਬ (ਟੂਪ) ਤੀਲੀ
ਤਕੀਆ ਤਲਾਈ ਤ੍ਰਿਵੰਣ ਤੇਲ।
ਤਿੰਨਕੋਨ ਤਜਸੇਮ ਤੂੰਬਾ ਤਰੱਕੜੀ (ਤੱਕੜੀ)
ਤੇਜ਼ਾਬ ਤੰਦ ਤਾਰ ਤਰਨਾ (ਤੈਰਨਾ)
ਮਿਸਾਲਾ ਅਖਾਉਤ (ਅਖੌਤ) ਅੰਦਰਲਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ
ਇੰਦਰਜੀਤ ਮਨਜੀਤ ਜਨਜੀਤ ਅਵਤਾਰ
ਪੀਰ ਰਿਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਪੈਗੰਮਬਰ
ਭਾਈ ਪੰਡਤ ਮੌਲਵੀ ਪਾਦਰੀ
ਧੋਬੀ ਨਾਇਕ ਨਾਇਕਾ ਨਜ਼ਦੀਕ
ਪੁਆੜਾ ਸਾੜਾ ਸੜੇਵਾਂ ਅਕੇਵਾਂ
ਥਕੇਵਾਂ ਰੁਝੇਵਾਂ ਝਰੇਵਾਂ ਵੜੇਵਾਂ
ਭਣੇਵਾਂ ਨਣੇਵਾਂ ਗਿਣਤੀ ਮਿਣਤੀ

ਪੰਜਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

1. ਸਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦ

ਦਾਤਾਰ (ਰੋਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ)	ਦਰਬਾਰ	ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ	ਭੰਡਾਰ
	ਬਖਸ਼ਨਹਾਰ	ਪਰੋਡੱਇਏ	ਅਰਦਾਸ
ਆਉ	ਜਾਉ	ਉਤਸ਼ਾਹ	ਉਨਤ
ਉਲਾਹਮੇ (ਉਲ੍ਹਾਂਭੇ)	ਹੇਠੀ (ਬੇਇਜ਼ਤੀ)	ਊਣਤਾਈ	ਦਲਿੱਦਰ
ਅਭਿਮਾਨ	ਅੰਨ੍ਹੀ ਖੱਟੀ	ਇਨਾਮ	ਚਾਹ
ਸੰਤਰੀ	ਖਿਆਲੀ	ਅਪਾਰ	ਤੜਕ-ਸਾਰ
ਅਨੁਭਵ	ਬੰਦੂਕ	ਸੰਦੂਕ	ਐਸਕੀਮੋ
ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ	ਪਹਿਰਾਵਾ	ਅਸੰਭਵ	ਵੇਲ ਮੱਛੀ
ਚਰਬੀ	ਰੇਂਡੀਅਰ	ਮਹਾਤਮਾ	ਬੁਧ
ਕਪਲ-ਵਸਤੂ	ਹੋਣਹਾਰ	ਅਰਥੀ	ਸ਼ਧੋਦਨ
ਦੁਨੀਆਂ	ਰਾਜਧਾਨੀ	ਸ਼ਤਰ-ਵਿਦਿਆ	(ਸਦੋਦਨ)
ਰਾਜਸੀ-ਵਿਦਿਆ	ਆਤਮ-ਵਿਦਿਆ	ਛੂਤ-ਛਾਤ	ਹੱਕ
ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ	ਪਰੀਤ	ਪੈਰੀਂ	ਭਾਰਤੀ
ਭਰਾ	ਵਧਾਵਣੀ	ਉਡਾਵਣੀ	ਕਸਰਤ
ਸਡੌਲ	ਬੇਡੌਲ	ਤੜਕਸਾਰ	ਆਦਰਸ਼
ਸ਼ਕਤੀਆਂ	ਸੂਝ	ਨਿਰਸੰਕੋਚ	ਉਜਾਗਰ
ਸੰਭਾਲ	ਉਨਤੀ	ਭੂਤਕਾਲ	ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ
ਭਵਿਖਤ ਕਾਲ	ਸਪਸ਼ਟ	ਸਤਿਕਾਰ	ਸਦਾਚਾਰ
ਦੁਰਾਚਾਰ	ਭਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ	ਬਿਜਲੀ	ਬੇਅੰਤ
ਤਿਰਪਤੀ	ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ	ਕਿਰਸ਼ਨਾ	ਹਨੇਰਾ
ਚਾਨਣਾ	ਮਰਣਾ	ਸੋਝੀਵਾਨ	ਨਿਖੁੱਟਣ
ਜੁਗਤੀ	ਅਪਾਰ	ਪਤਵੰਤੇ	ਸਤਵੰਤ

ਗੁਣਵੰਤੇ ਧੰਨਵੰਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਭਰੱਪਣ
ਮੰਡਲ ਭੰਡਾਰ ਦੂਰਬੀਨ ਗ੍ਰਿਹਿ
ਅਦਭੁਤ ਅਕਰਖਣ ਸ਼ਕਤੀ ਨਜੂਮੀ
ਜੋਤਸ਼ੀ ਧਰੂ ਤਾਰਾ (ਧਰੂ) ਬਿਰਧ ਬਲਵਾਨ
ਸੁਹਣਿਆਂ ਨਿਰਬਲ ਕਿਰਸਾਨ ਭਗਵਾਨ
ਦੁਰਦਰਸ਼ੀ ਸਿਆਣਪ ਸੈਨਾਪਤੀ ਅੰਤਮ
ਵਸਨੀਕ ਇਛਾਵਾਨ ਸ਼ਤਰੂ ਸਰ
ਸਰੋਵਰ ਅਲੌਕਿਕ ਚਮਤਕਾਰ ਖਿਮਾਂ
ਕਾਢ ਆਦਰ ਨਿਪੁੰਨ ਸਹਿਤਕਾਰ
ਸੈਨਾ ਗੋਰਖੇ ਡੋਗਰੇ ਖਾਲਸੇ
ਬੁਕਰੇ ਤਰਾਨ (ਜ਼ੋਰ) ਤਕਦੀਰ (ਕਿਸਮਤ) ਸਿਆੜ
ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ਗਿਆਨ ਮਨੁੱਖ
ਸਹਾਇਤਾ ਸੁਆਣੀ ਵਿਦਿਅਕ ਨਿਆਂ (ਇਨਸਾਫ)
ਅਵਸਰ (ਸਮਾਂ) ਸੁਭਾਵਕ ਸਪਤਾਹਿਕ ਇਕੱਤਰਤਾ
ਆਗੂ ਅੰਤਮ ਪਰਸਤਾਵ ਭਾਸ਼ਨ
ਮਹਾਨ (ਪ੍ਰਧਾਨ) ਉੱਤਮ ਇਕਾਂਤ ਦੈਨਿਕ
ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ
ਨੀਤੀਵੇਤਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਉਪਦਰ ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ
ਸਵੈਰਾਜ ਪੱਤਝੜ ਮਹਿਕ ਪਾਲਾ
ਸੁਗੰਧ ਮਨਮੋਹਨੇ ਸੋਭਾ ਨਿਆਰੀ
ਵੱਗ (ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ) ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣਾ ਪੁਰਾਤਨ
ਨਵੀਨ ਵਰਤਮਾਨ ਮਹਾਨਤਾ ਬਲਹੀਨ
ਅਣਗਹਿਲੀ ਖਿਝਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਅਵਾਗੁਣ
ਛੁਟਕਾਉਣ ਅਮਫਦਨ ਕਾਇਰਤਾ ਯੋਜਨਾ
ਖੱਪ-ਪਾਤ ਲਲਕਾਰ (ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ) ਵਿਸਾਹ ਘਾਤ

ਸ੍ਰ: ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਬਾਬਾ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ
ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਪੰ: ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਜੀ "ਪਾਠਕ"

5. ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਅਤੇ ਅਰਥ

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ	ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
ਊਣਤਾਈ	ਘਾਟਾ	ਉਤਪਤੀ	ਪਦਾਇਸ਼
ਉਤਸ਼ਾਹ	ਪ੍ਰੇਰਨਾ	ਉਨਤੀ	ਤਰੱਕੀ
ਉਪਰਾਮ	ਉਦਾਸ	ਉਪਮਾ	ਵੱਡਿਆਈ
ਉਲਹਮਾ	ਗਿਲਾ	ਅਸੰਭਵ	ਅਨਹੋਣਾ
ਅਹਿੰਸਾ	ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮਾਰਨਾ	ਅਚੱਲ	ਨਾ ਚਲਣ ਵਾਲਾ
ਅੰਤਮ	ਆਖ਼ਰੀ	ਆਦਰ	ਸਤਿਕਾਰ
ਅਧਰਮ	ਨੀਚ	ਅਭਿਮਾਨ	ਹਕਾਰ
ਆਵਾਗੋਣ	ਜਮਨ ਮਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ	ਅਲੌਕਿਕ	ਅਨੋਖਾ
ਇਸਤਿਮਾਲ	ਵਰਤੋਂ	ਏਕਤਾ	ਇਕ ਹੋਣਾ
ਏਕਾਂਤ	ਇਕੱਲੇ	ਇੱਛਾਵਾਨ	ਚਾਹਵਾਨ
ਸਿਆਣਪ	ਅਕਲ	ਸੁਢੱਜਾ	ਚੰਗਾ ਕੰਮ
ਸਡੌਲ	ਮਜ਼ਬੂਤ	ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ	ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਰਹਿਣਾ
ਸੰਪਾਦਕ	ਐਡੀਟਰ	ਸਾਵਧਾਨ	ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਰਹਿਣਾ
ਹੇਠੀ	ਨਿਰਾਦਰੀ	ਕਵਿਤਾ	ਨਜ਼ਮ
ਕਾਲ	ਅਨਾਜ ਦਾ ਘਾਟਾ	ਕਾਮਨਾਵਾਂ	ਇੱਛਾਵਾਂ
ਕਵੀ	ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ	ਖਿਡਾਰੀ	ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ
ਖੋਖਰੀ	ਗੋਰਖਿਆਂ ਦਾ ਕੌਮੀ ਹੱਥਿਆਰ	ਕਿਰਪਾਨ	ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਕੌਮੀ ਹੱਥਿਆਰ
ਚਮਤਕਾਰ	ਅਸਚਰਜਤਾ	ਚਾਹ	ਇੱਛਾ (ਖ਼ਾਹਸ਼)
ਜਵਾਲਾ	ਅੱਗ	ਜੁਗਤੀ	ਸਿਆਣਪ

ਜੋਤਸ਼ੀ	ਭਵਿਖਤ ਬਾਣੀ	ਜਨਤਾ	ਸਧਾਰਨ ਲੋਕ
	ਉਚਾਰਨ ਕਰਨ ਭਾਲਾ	ਝੁਰਮਟ	ਬੇ-ਤਰਤੀਬ (ਇਕੱਠ)
ਤਕਦੀਰ	ਕਿਸਮਤ	ਤਰਾਨ	ਬੱਲ (ਸ਼ਕਤੀ)
ਤੜਕਸਾਰ	ਸਵੇਰ ਸਾਰ	ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ	ਮੋਹ
ਤ੍ਰਿਪੱਤੀ	ਰੱਜ ਜਾਣਾ	ੰਤਰ	ਜਾਦੂ (ਟੂਣਾ
ਦਰਸ਼ਕ	ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ	ਵਕਤਾ	ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ
ਪਾਠਕ	ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ	ਲੇਖਕ	ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ
ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ	ਸਿਆਣਾ	ਨਸ਼ਟ	ਤਬਾਹ
ਨਵਤਨ	ਨਵਾਂ (ਨਵੀਨ)	ਨਿਪੁੰਨ	'ਮਾਹਿਰ'
ਨਿਰਵਾਣ	ਮੁਕਤੀ	ਨਿਰਦੋਸ਼	ਬੇਕਸੂਰ
ਪਤਵੰਤਾ	ਇਜ਼ਤ ਵਾਲਾ	ਪਰਲੋ	ਤਬਾਹੀ (ਅੰਤ)
ਪਰਾਧੀਨ	ਗ਼ੁਲਾਮ	ਪਹਿਰਾਵਾ	ਖੁਸ਼ੀ
ਭੁਲਾਂ	ਗ਼ਲਤੀਆਂ	ਭਿਖਸ਼ੂ	ਬੋਧੀ ਭਗਤ
ਮੇਘ	ਬੱਦਲ	ਮੋਨਪਾਠ	ਚੁਪ ਚਾਪ ਪੜ੍ਹਨਾ
ਮੱਠ	ਬੋਧੀ ਭਗਤਾਂ ਦੇ	ਲੜਾਕਾ	ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
	ਅਸਥਾਨ	ਲੇਖ	ਪਰਸਤਾਵ (ਮਜ਼ਮੂਨ)
ਵਸਨੀਕ	ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ	ਵੱਡਪਣ	ਗੁਣ
ਵਿਸਥਾਰ	ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ	ਵਿਪ੍ਰੀਤ	ਉਲਟ
ਵਿਤਕਰਾ	ਮਤਭੇਤ	ਬਲਹੀਨ	ਕੰਮਜ਼ੋਰ

6. ਪੜਨਾਂਉਂ

ਮੈਂ	ਮੈਨੂੰ	ਮੈਥੋਂ	ਮੇਰੀਆਂ	ਤੂੰ	ਤੈਨੂੰ
ਤੈਥੋਂ	ਤੁਹਾਨੂੰ	ਤੁਸੀਂ	ਤੁਸਾਂ	ਤੇਰੀ	ਤੇਰੀਆਂ
ਤੇਰੇ	ਤੁਹਾਡਾ	ਤੁਹਾਡੇ	ਤੁਹਾਡੀਆਂ	ਉਹ	ਉਹਨਾਂ
ਉਹਦੇ	ਉਹਦੀ	ਉਹਦੀਆਂ	ਉਸਦਾ	ਉਸਦੇ	ਉਸਦੀਆਂ
ਇਹ	ਇਹਦੀਆਂ	ਇਹਨੂੰ	ਇਸਦਾ	ਇਸਦੀਆਂ	ਇਹਦਾ

ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ (ਜੋ ਕੀਤੀ ਨੂੰ ਨ ਜਾਣਦਾ ਹੋਵੇ)			ਸ਼ਹੀਦ
ਜਨਤਾ	ਬਲੀਦਾਨ	ਅੱਣਖ	ਭੈ
ਅਨਿਆ	ਹੱਕ	ਕਣੀ	ਬਿਜਲੀ
ਮੀਟਰ	ਚਾਨਣ-ਮੁਨਾਰੇ	ਹੀਟਰ	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ (ਗੁਣ)
ਸਜਾਵਟ	ਚਟਾਨ	ਅਥਾਹ	ਘਾਲਾਂ
ਆਯੂ	ਕਵਿਤਾ	ਪੂਰਨਤਾ	ਸਾਹਿਤ
ਭਰਪੂਰ	ਟੋਹਣੀ	ਸੁਹਾਗ	ਸਦੀਵੀ
ਪ੍ਰੂੰਜੀ	ਲੁਕਣਮੀਟੀ	ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ	ਵੋਟਰ
ਬਾਲ	ਵੋਟ	ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ	ਪੋਲਿੰਗ ਔਫੀਸਰ
ਰੋਣ	ਜਿੱਤ	ਅਸੈਂਬਲੀ	ਸੁਘੜ
ਸਹੇਲੀ	ਸਹੇਲਾ	ਪਰੀਤਮ	ਗੁਣਵੰਤ
ਮੂਲ	ਜੱਗਾ	(ਪ੍ਰੀਤਮ)	ਉੱਤਮ
ਭੰਡਾਰ	ਖੇਡ	ਵਾਲੀ-ਬਾਲ	ਨੈੱਟ
ਪੋਲ	ਸਾਮਾਨ	ਉੱਘਾ (ਪ੍ਰਸਿਧ)	ਕੌਮਾਂਤਰੀ
ਨੀਯਤ (ਨੀਅਤ)	ਸਟਿੱਕਾਂ (ਸੋਟੀਆਂ)	ਸੰਜਮ	ਵਿਅਰਥ
ਮਹਾਤਮਾ	ਵਾਦੀਆਂ	ਸਾਧਨ	ਔਸਤ
ਉੱਨਤੀ	ਉਤਸ਼ਾਹ	ਆਦਰ	ਸ਼ਸਤਰ
ਹੱਕ	ਸੱਧਰਾਂ	ਸਹਾਵੇ	ਮਸ਼ਹੂਰ (ਪ੍ਰਸਿੱਧ)
ਵਿਭਾਗ	ਡਾਇਰੈਕਟਰ	ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ	ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ
ਘਟ-ਸੰਮਤੀ	ਵਰਤਮਾਨ	ਅਸੰਭਵ	ਵਿਭਾਗ
ਨਿਆਏ-ਸ਼ਾਲਾ	ਭੋਜਨ-ਸ਼ਾਲਾ	ਗਵਰਨਰ	ਕਰਮਚਾਰੀ
ਨਿਰਸੰਦੇਹ	ਪਰਲੋ	(ਰਾਜਪਾਲ)	ਬੱਦਲ
ਛੱਮ-ਛੱਮ	ਪਰਨਾਲੇ	ਮੋਹਲੇਧਾਰ	ਬਹਾਰ
ਪੈਲਾਂ	ਖੱਖੜੀਆਂ	ਓਛਲੇ	ਵਰ੍ਹੇ (ਸਾਲ ਜਾਂ ਵਰਸ਼)
ਉਪਰਾਸ਼ਨਾ	ਨੀਲਾਮ	ਨਿਰਾਸਤਾ	ਉਪਰਾਮਤਾ
ਉਚਾਟਤਾ	ਰੁਮਕਣਾ (ਸਰਕਣਾ ਜਾਂ ਹਿਲਣਾ)		

2. ਖੇਡਾਂ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਖੇਡਾਂ

ਫੁਟਬਾਲ ਵਾਲੀਬਾਲ ਬਾਸਟਕਬਾਲ
ਕਿਰਕਟ ਟਮਾਟਰ ਬੈਡਮਿੰਟਨ

ਦੇਸੀ ਖੇਡਾਂ

ਕਬੱਡੀ ਲਾਲ-ਪੱਕੀ ਜੰਗ-ਪਲੰਘਾ ਖਿੱਦੋ
ਗੁਲੀ-ਡੰਡਾ ਗੀਠੇ-ਕੌਡਾਂ ਬਾਗਾਂ-ਟਾਹਣੀ ਟੋਕਰਾ
ਅਟੇਰਨ ਕਤਲੰਮਾ ਸਮੁੰਦਰ-ਪੱਟੜਾ ਮਮੋਲਾ-ਘੋੜੀ

3. ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੱਸਤੀਆਂ

ਸ੍ਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਜੀ
ਪੰਡਤ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਜੀ
ਮੌਲਾਨਾ ਆਜ਼ਾਦ
ਸ: ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਡਾ: ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਡ: ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ
ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ
ਜਰਨੈਲ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ
ਸ: ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ
ਡਾ: ਭਾ: ਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰੋ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ "ਮਾਹਿਰ"
ਸ: ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਪ੍ਰੀਤ ਲੜੀ'
ਡਾ: ਰਾਬਿੰਦਰ ਨਾਥ "ਟੈਗੋਰ"
ਮੁਣਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦਰ
ਸਰੋਜਨੀ ਨਾਈਡੋ

4. ਸ਼ਹੀਦ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ
ਵੀਰ ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਜੀ
ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਇ ਜੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਰਾਜ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਜੀ
ਸ੍ਰ: ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਸ੍ਰ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ "ਸਰਾਭਾ"

ਛੇਵੀਂ ਸ਼ਰੇਣੀ

-ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥ

ਫਬਨ	ਅਣਖ	ਆਦਰਸ਼	ਪਰਲੋ
ਖੁਸ਼ਹਾਲ	ਨਿਰਣਾ	ਮੇਮੋਂ ਠਗਣੀ	ਫਫੇਕੁਟਣੀ
ਕ੍ਰੋਧਵਾਨ	ਆਚਰਨ	(ਦਗ਼ੇਬਾਜ਼)	(ਬੇਈਮਾਨ)
ਆਤੁਰ	(ਕਰੈਕਟਰ)	ਗੰਭੀਰ (ਸੰਜੀਦਾ)	ਬਿਦੂਸ਼ਕ(ਨਿਰਦੋਸ਼)
ਦੰਭੀ	ਅਵੱਗਿਆ (ਭੁਲ)	ਆਤਮ ਘਾਤ	ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ
ਅਨੁਭਵ	ਉਜਰਦਾਰੀ	ਵਿੱਕ	ਸੰਕੋਚ
ਸੁਣੱਖਾ (ਸੋਹਣਾ)	ਮੁਹਿੰਮ	ਵਿਆਖਿਆ	ਅਜ਼ਾਬੋਂ
ਖਾਨਗਾਹ	ਕਰੁਣਾ-ਭਰਪੂਰ	ਚਾਅ	ਮਲ੍ਹਾਰ
ਰੱਖ	ਅਪਨਾਉਣਾ	ਉਮੰਗ	ਨਿਰਾਦਰੀ
ਅਵੱਸ਼ਕ(ਜ਼ਰੂਰੀ)	ਦ੍ਰਿਸ਼	ਰਿਸ਼ਟ-ਪੁਸ਼ਟ	ਸ਼ਕਤੀ-ਸ਼ਾਲੀ
ਵਿਗਿਆਨਕਾਰ	ਅਤਿਕਥਨੀ	(ਤੰਦਰੁਸਤ)	ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ
ਸੰਮਤੀ	ਤਿਲਕ	ਧਾਰੀਆ	ਅਛੂਤ
ਵਰਨਾ	ਸੰਦੇਹ (ਸ਼ੱਕ)	ਨਾਦਾਨ (ਬੇਸਮਝ)	ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ
ਪਰਜਾ ਪਾਲਕ	ਰਾਜ-ਅਧਿਅਖਸ਼	ਦ੍ਰਵ	ਭਿਆਨਕਤਾ
ਸਾਹਸ	ਸੰਕੋਚ (ਸੰਜਮ)	ਅਹਿੰਸਾ	ਰੈਣਬਸੇਰਾ
ਚਕਿਤਸਾਲੇ	ਭਿਖਸ਼ੂ	ਸਾਹਿਤ	ਹੁਨਰ
ਅਸ਼ੋਕ	ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ	ਬੇਧੀਰ (ਬੇਸਬਰਾ)	ਨੀਰ (ਪਾਣੀ)
ਭੇਟਾ	ਸ਼ਿਲਾ-ਲੇਖ	ਸੁਘੜਤਾ	ਸਿਕਕੱਢ
ਸੁਤੰਤਰ (ਅਜ਼ਾਦ)	ਸਵੈਮਾਨ	ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ	ਮਾਤਭਾਸ਼ਾ
ਧਿਰ	ਚੀਫ ਏਜੰਟ	ਸਾਈਨ ਬੋਰਡ(ਫੱਟਾ)	ਵਡੱਪਣ
ਬਿੱਲ	ਸਾਕਾ	ਹਿਰਖ	ਕਲਪਨਾ
ਸ਼ਕਤੀ (ਤਾਕਤ)	ਬਜ਼ਾਰੀ ਕੰਮ	ਅਗਵਾਰ	ਸੁਆਗਤ

ਨਿਹਾਲ ਹਾਰ ਬੁਰਹਾਲ ਮ੍ਰਿਗ-ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ(ਹਵਸ)
ਦਾਅਵਤ ਸਲਤਨਤ ਕਲਾ-ਭਵਨ ਜ਼ਰਦਾ
ਸ਼ਗਨ ਹਕੂਮਤ ਪੰਡਾਲ ਹਾਦਸਾ
ਗਵਰਨਰ ਪੋਟਾਇਡ ਲੀਗ ਡੰਮੀ
ਰਾਜਪਾਲ ਬੰਦੂਕ
ਅਰਜ਼ੋਈ (ਬੇਨਤੀ) ਟੈਕਸੀ-ਮੋਟਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ੀ ਕਾਇਲ
ਬਾਲ ਵਿਧਵਾ ਫਿਟਿੰਗ ਜੋਟੀ ਡਬਲ ਰੋਲ
ਮਿਲ-ਮੈਨੇਜਰ ਮਖ਼ਮੂਰ ਸਾਕੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ
ਰਹਿਮਤਾਂ (ਮਿਹਰਾਂ) ਰਾਨ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਮਹੱਲਾ
ਅਨੰਤਤਾ ਨਿਰਜੀਵ ਅਵਸਥਾ ਜੁਆਰ ਭਾਟਾ
ਉਤਪਨ ਆਹਾਰ ਬਨਾਸਪਤੀ ਮਰਜੀਵੜੇ
ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੂਖ਼ਮ ਖੁਰਦਬੀਨ ਤਰੰਗ
ਸੁਹਜ ਬਾਬਾ ਆਦਮ ਭਾਨਮਤੀ ਧਾਨੰਤਰ
ਅਰਸ਼ ਕਾਲਾ ਦੇਵ ਮਸਲੰਦ ਟਿੰਬਰ (ਲਕੜੀ)
ਆਬਸ਼ਾਰ ਤਲਿਸਮ (ਜਾਦੂ) ਕਪਲਬ੍ਰਿੱਛ ਦਾ ਕੰਮ)
ਕਾਮਧੇਨ ਪਲਾਟੀਨਮ (ਧਾਤ ਰੀਫਰਿਜੀਰੇਟਰ ਯਖ਼ਖਾਨਾ
ਬੇ ਤਾਰ (ਬਿਨਾ ਦਾ ਧਾਨ) ਬਰਕੀ (ਠੰਢੀ ਥਾਂ)
ਤਾਰ ਤੋਂ ਸੁਨੇਹਾਂ ਸਮਿਲਤ ਧਾਤੂ ਲਿਫਟ ਐਕਸ-ਰੇ
ਘਲਣਾ) ਵਚਿੱਤਰ ਜਲ-ਬਿਜਲੀ ਸੁਘੜਤਾ-ਸਿਆਣਪ
ਸੁਆਦਿਸ਼ਟ ਅਧੀਨ ਉਜੱੜ
ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੰਕੋਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਧਨੁਖਧਾਰੀ
ਭੱਤਾ ਆਹਾਰ (ਖੁਰਾਕ) ਵਿਰਸਾ ਕੰਦ ਮੂਲ
ਦਾਰੂ ਦਰਮਲ ਥੱਜ ਬਲੀ ਬੰਦੀ
ਖਾਨਾ ਚਿਤਾਰਨਾ ਮੇਘਲਾ ਆਂਗਣ
ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਬੱਤ (ਸਭ ਦਾ) ਢਾਂਚਾ ਦੂਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ

7. ਗਤੀਆਂ

ਦਿਨ ਰਾਤ ਦੈਨਿਕ (ਰੋਜ਼ਾਨਾ)
ਵਾਰਸ਼ਿਕ (੧੨ ਮਹੀਨੇ) ਛੇਮਾਸਿਕ (੬ ਮਹੀਨੇ) ਤ੍ਰੈਮਾਸਿਕ (੩ ਮਹੀਨੇ)
ਮਾਸਿਕ (ਮਾਹਨਾਮਾ) ਪੰਦਰਵਾੜਾ ਸਪਤਾਹਿਕ (ਹਫਤੇ ਵਾਰ)
ਘੰਟੇ (੧੫ ਦਿਨ ਪਿਛੋਂ) ਮਿੰਟ
ਸੈਕੰਡ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚਾਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰੰਗ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਲ

8. ਸ਼ਾਲਾ

ਭੋਜਨ ਸ਼ਾਲਾ (ਹੋਟਲ) ਗਊ ਸ਼ਾਲਾ (ਜਿਥੇ ਗਊਆਂ ਹੋਣ)
ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ (ਸਕੂਲ) ਨਿਆਇ ਸ਼ਾਲਾ (ਕਚਹਿਰੀ)
ਵਿਸਰਾਮ ਸ਼ਾਲਾ (ਮੁਸਾਫਰ ਖਾਨਾ) ਵਿਯਾਮ ਸ਼ਾਲਾ (ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ)

9. ਵੇਤਾ

ਗਿਆਨ ਵੇਤਾ ਨੀਤੀ ਵੇਤਾ ਰਾਜ ਵੇਤਾ
ਸੌਚ ਵੇਤਾ ਜਨ ਵੇਤਾ ਮਾਤ ਵੇਤਾ

10. ਵੰਤੇ

ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਤਵੰਤੇ ਧੰਨਵੰਤੇ
ਗੁਣਵੰਤੇ ਗਿਆਨਵੰਤੇ ਰੱਬਵੰਤੇ

11. ਸ਼ਾਲੀ

ਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ-ਸ਼ਾਲੀ ਪਰਭਾਵ-ਸ਼ਾਲੀ ਗਿਆਨ-ਸ਼ਾਲੀ
ਵਰਨਣ-ਸ਼ਾਲੀ ਦੱਖ-ਸ਼ਾਲੀ ਕਰਮਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ

12. ਜਹਾਜ਼

ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਲੜਾਕਾ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਉਪਾਰਕ ਜਹਾਜ਼
ਮੁਸਾਫਰ ਜਹਾਜ਼ ਡਾਕ ਜਹਾਜ਼ ਡਕੋਟਾ ਜਹਾਜ਼ ਜੈੱਟ ਜਹਾਜ਼

13. ਪਾਠ ਵਿਸ਼ੇ

ਕਵਿਤਾ ਕਹਾਣੀ ਨਾਟਕ ਨਾਵਲ
ਸਫਰਨਾਮ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਪਰਖ-ਪੜਚੋਲ ਪੁਸਤਕ
ਲੇਖਕ ਲਿਖਾਰੀ ਕਲਮ ਕਾਗਜ਼
(ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ) ਪ੍ਰੈਸ ਛਾਪਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ (ਪੁਸਤਕ)
ਵੇਚਕ (ਬੁਕ ਸੈਲਰ) (ਛਾਪਣ ਵਾਲੇ) ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

14. ਬਸਤਾ

ਬਸਤਾ ਫੱਟੀ ਸਲੇਟ ਸੂਫਾ
ਸਲੇਟੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਕਾਪੀਆਂ ਕਲਮ
ਦਵਾਤ ਬਗਣਾ ਸਿਆਹੀ ਚੂਸ ਪੈਂਸਲ
ਫੱਟੀ ਵਾਲਾ ਡੱਬਾ

15. ਜਾਮਾ (ਕਪੜੇ)

(ਸਿਰ ਦੇ ਬਸਤਰ)

ਪਗੜੀ ਟੋਪੀ ਹੈਟ ਚੁੰਨੀ

(ਗਲ ਦੇ ਬਸਤਰ)

ਕਮੀਜ਼ ਕੁੜਤਾ ਬੁਰਸ਼ਟ ਜੈਂਪਰ ਬੁਨੈਣ

(ਤੇੜ ਦੇ ਬਸਤਰ)

ਕੱਛਾ (ਕਛਹਿਰਾ) ਚੱਡੀ ਲੰਗੋਟਾ ਪੈਂਟ ਨਿੱਕਰ
ਪਜਾਮਾ ਗਰਾਰਾ ਸਲਵਾਰ ਸਾੜ੍ਹੀ ਪੰਜੇਬ
ਜੁਰਾਬ ਤੌਲੀਆ ਪਰਨਾ ਰੁਮਾਲਾ ਬੁਨੈਣ

ਸਰਵ-ਰਾਸ਼ਟਰ ਲੀਗ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਆਰਮੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ

ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ

ਪਰਦਰਸ਼ਨੀ ਅਧਿਅਖਸ਼ ਟ੍ਰਸਟੀਸ਼ਿਪ ਸਹਿਯੋਗ

ਵਿਜੈ ਸ਼ਕਤੀ ਸਲੇਟੀਆਂ ਵਰੇਸ-ਉਮਰ ਸੰਪਤੀ

ਭੈ ਭੀਤ ਸਾਮਨ ਬਿੱਜ (ਔਕੜ) ਟਿੱਡੀ ਦਲ (ਫੌਜ)

ਸੰਖਿਆ ਜਾਬਰ ਘੁਮਰੀਆਂ ਬਿਰਤੀ-ਧਿਆਨ

ਔਲੂ ਪੂਰੇ ਦੀ ਵਾ ਨਾਟਕੀਰੂਪ ਅਪੱਸ਼ਰਾਂ

ਆਸ਼ਰਮ ਮਗਨ-ਮਸਤ ਮੁਖਾਗਰ ਤੇਜੈਸਵੀ

ਵਿਅਕਤੀ ਗੌਰਵ ਦੇਹਾਂਤ ਕਾਲ ਕਲਾਕਾਰ

ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਉਲਥਾ (ਅਨੁਵਾਦ) ਵੱਸ ਹੋਣ ਵਿਸ਼ਾਲ

ਸ਼ੀਰੀ ਸੌਂਚੀ ਪਿੜ ਛਿੰਝ

ਖਵੇ ਸੋਹਲੇ ਵਿਭਾਗ ਉਪਜੀਵਕਾ

ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਐਕਟਰ ਐਕਟਰੈਸ ਨਾਇਕਾ

ਯੋਗਤਾ ਕੋਮਲ ਹੁਨਰ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਸਾਹਸ

ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘੋਖਣਾ ਵਕਤਾ ਸਦਸਯ (ਸਾਲਸ)

ਅਧਿਐਨ ਸੰਘਠਨ ਸੰਘਰ ਮੰਡਪ ਮਹਿਲ ਸ਼ਾਸ਼ਨਕਾਰ

ਯੋਜਨਾ ਗਣਿਤਕਾਰ ਵਿਗਿਆਨਕਾਰ ਅੰਕੜੇ

ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਹਿਸਾਬ ਦਾਨ ਮੰਤਵ-ਸਿਧੀ ਟਿਊਬ-ਵੈਲ

ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਛਿੱਦ੍ਰ ਫਸਾਦ

2. ਪ੍ਰਾਂਤ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜਿਸਥਾਨ ਬੰਗਾਲ ਬਾਹਰ

ਉੜੀਸਾ ਮਧੀਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਆਂਦਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਜੰਮੂੰ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬੰਬਈ

3. ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼

ਬਰਮਾ	ਨੇਪਾਲ	ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ	ਪਾਕਿਸਤਾਨ
ਕਾਬਲ	ਕੰਧਾਰ	ਯਾਰਕੰਦ	ਸਮਰਕੰਦ
ਤਿੱਬਤ	ਚੀਨ	ਰੂਸ	ਸੀਲੋਨ (ਲੰਕਾ)

5. ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ

ਪ੍ਰਾਂਤ	ਰਾਜ ਪਾਲ	ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ	ਮੰਤਰੀ
ਮੀਤ ਮੰਤਰੀ	ਵਿਧਾਨ	ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ	ਰਾਜ ਭਵਨ
ਸਪੀਕਰ	ਮੀਤ ਸਪੀਕਰ	ਆਹੁਦੇ	ਅਫਸਰ
ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ	ਤਹਿਸੀਲ	ਥਾਣੇ	ਜ਼ੇਲ
ਪੰਚਾਇਤ	ਪੰਚ	ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ	ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ
ਮੀਤ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ	ਥਾਣੇਦਾਰ	ਸਿਪਾਹੀ	ਬੰਦੂਕ
ਡੰਡਾ	ਪਹਿਰਾ	ਚੌਕੀਦਾਰ	ਨੰਬਰਦਾਰ
ਜ਼ੈਲਦਾਰ	ਬਲਾਕ	ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ	ਚਾਲਬਾਜ਼
ਧੋਖੇਬਾਜ਼	ਦਗ਼ੇਬਾਜ਼	ਜਿੱਤ	ਹਾਰ
ਝੂਠ	ਸੱਚ	ਨਿਆਏਂ ਘਰ	

5. ਮਕਾਨ ਬਾਰੇ

ਜੀਵ	ਸਮੱਗਰੀ	ਪੈਂਸਲ	ਕਾਗਜ਼
ਸਿਆਹੀ	ਕਲਮ	ਫੁੱਟਾ	ਰੱਬੜ
ਦਿਮਾਗ	ਅੱਖਾਂ	ਅਕਲ	ਮਨ
ਹੱਥ	ਮੇਜ਼	ਕੁਰਸੀ	ਨਕਸ਼ਾ
ਪਾਸ	ਥਾਂ	ਜ਼ਮੀਨ	ਸਹੂਲਤਾਂ
ਸਾਰੀਆਂ	ਪਾਣੀ	ਮਿੱਟੀ	ਰੇਤਾ

ਇੱਟਾਂ	ਮਜ਼ਦੂਰ	ਨੀਂਹ	ਤਿਆਰੀ
ਉਸਾਰੀ	ਰਾਜ	ਰਾਤ	ਦਿਨ
ਸੀਮੈਂਟ	ਲੋਹਾ	ਬੱਜਰੀ	ਲੁੱਕ
ਬੰਦੂ (ਲੈਂਟਰ)	ਉਸਾਰੀ	ਕੰਧਾਂ	ਬਾਰੀਆਂ
ਚਰੱਖੇ	ਰਮਾਲੇ	ਅੰਗੀਠੀਆਂ	ਖਿੜਕੀਆਂ
ਸੀਖਾਂ	ਚੋਗਾਠਾਂ	ਦਰਵਾਜ਼ੇ	ਬੰਦੂ ਲੈਂਟਰ
ਰੋਸ਼ਨਦਾਨ	ਛੱਤ	ਫਰਸ਼	ਲੈਂਟਰ
ਕੱਖ-ਕਾਨ	ਸਿਰਕੀਆਂ	ਸ਼ਹਿਤੀਰੀਆਂ	ਬਾਲੇ
ਫੱਟ	ਚਾਦਰਾਂ ਟੀਨ ਦੀਆਂ	ਕੁੰਡੀਆਂ	ਬਿੱਲੀਆਂ
ਚਿਟਖਣੀਆਂ	ਡੋਰੀਆਂ	ਸਫ਼ੈਦੀ ਪੀਲੀ	ਸਫ਼ੈਦੀ ਨੀਲੀ
ਸਫ਼ੈਦੀ ਚਿੱਟੀ	ਸਫ਼ੈਦੀ ਹਰੀ	ਬਿਜਲੀ	ਲਾਟੂ ਬਲਬ
ਪੱਖਾ	ਰੇਡੀਓ	ਰੋਸ਼ਨੀ	ਹਵਾਦਾਰ
ਪਰਦੇ (ਪੜਦੇ)	ਚਿੱਕਾਂ	ਦਰੀ	ਕਾਲੀਨ
ਗਲੀਚਾ	ਸਜਾਵਟ	ਤਸਵੀਰ	ਫੋਟੋਆਂ
ਫਰਨੀਚਰ	ਮੇਜ਼	ਕੁਰਸੀਆਂ	ਕਮਾਈ
ਜਾਲੀ (ਡੋਲੀ)	ਕੋਚ ਕਾਊਚ	ਸੋਫਾ ਸੈੱਟ	ਟੀ ਸੈੱਟ
ਕਰਾਕਰੀ	ਸ਼ੀਸ਼ੇ	ਗਲਾਸ	ਪਲੇਟ
ਕੱਪ	ਕੇਟਲੀ	ਟਰੇ	ਰੁਮਾਲ
ਤੋਲੀਆ	ਚਾਹ	ਦੁਧ	ਖੰਡ
ਬਿਸਕੁਟ	ਮਿਠਾਈ	ਫੱਲ	ਖਾਣਾ
ਸਾਦਾ	ਸਿਆਣੀ	ਇਸਤਰੀ	ਸਵਰਗ

6. ਸਕੂਲ ਬਾਰੇ

ਸਕੂਲ ਵਿਦਿਆਲਾ   ਕਾਲਜ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਾ

ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਆਲਾ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ

ਫਾਟਕ	ਚਮਕਦਾ	ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ	ਚਿੱਟੀ
ਬਗੀਚੇ	ਹਰੇ ਭਰੇ	ਬਾਗ	ਚੰਗਾ
ਫੁੱਲ	ਸੋਹਣੇ	ਫੱਲ	ਮਿੱਠੇ
ਰਸਤੇ	ਸਾਫ	ਗਮਲੇ	ਸੁੰਦਰ
ਫਵਾਰੇ	ਉੱਚੇ	ਦਫਤਰ	ਕਾਰਆਲਾ
ਮੁਖ ਅਧਿਆਪਕ		ਕਲਰਕ	ਬਾਬੂ
ਘੜੀ	ਸਮਾਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ	ਘੜੀ	ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ
ਘੰਟੀ	ਨਿੱਕੀ	ਚਪੜਾਸੀ	ਵੱਡਾ
ਕਮਰੇ	ਖੁਲ੍ਹੇ	ਸਮਾਨ	ਸੁਥਰਾ
ਵਿਦਿਆਰਥੀ	ਅਦਰਸ਼ਕ	ਮੇਜ਼	ਗੰਦੀ
ਕੁਰਸੀ	ਭੈੜੀ	ਬੋਰਡ	ਕਾਲਾ
ਅਧਿਆਪਕ	ਬੀਬਾ	ਹਾਜ਼ਰੀ	ਥੋੜੀ
ਪੜ੍ਹਾਈ	ਮਾੜੀ	ਖੇਡਾਂ	ਚੰਗੀਆਂ
ਵਿਯਾਮ	(ਕਸਰਤ)-ਅਧੂਰਾ	ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ	ਛੋਟਾ ਹਸਪਤਾ
ਦੁਆਈਆ	ਥੋੜੀਆਂ	ਗਰਾਉਂਡਾ	ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ
ਖੇਡਾਂ	ਚੰਗੀਆਂ	ਸਭਾ	ਭਲੀ
ਸਾਹਿਤਕ	ਉੱਤਮ ਗੁਣ	ਵਿਗਿਆਨਿਕ	ਸੋਝੀਵਾਨ
ਵਾਤਾਵਰਨ	ਅਦਰਸ਼ਕ	ਚੋਣਾਂ	ਠੀਕ
ਵੋਟਾਂ	ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ	ਜਿੱਤ	ਖੁਸ਼ੀ
ਹਾਰ	ਦੁਖ	ਸਮਾਗਮ	ਭੱਦਾ
ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ	ਬੁਧੂ ਕੰਮ	ਟੇਲਰਿੰਗ	ਦਰਜ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ
ਗੀਤ	ਡਰਾਮੇ-ਚੰਗੇ	ਹਾਸਾ	ਮਖ਼ੌਲ-ਭੈੜਾ
ਕਮੀਨੇ	ਬੁਰੇ	ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ	ਬੁਰੀਆਂ
ਛੁੱਟੀ	ਚੰਗੀ		

ਪੇਪਰ ਮੈਸ਼ਨਰੀ		ਕਲੇ ਮਾਡਲਿੰਗ	
ਕਾਰਡ ਬੋਰਡ	ਗੱਤੇ ਦਾ ਕੰਮ	ਵੁੱਡ ਵਰਨ	ਲਕੜੀ ਦਾ ਕੰਮ
ਲੈਦਰ ਵਰਕ	ਚਮੜੇ ਦਾ ਕੰਮ	ਨਿਟਿੰਗ ਵਰਕ	ਬਨਣੇ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਿਚਨ ਵਰਕ	ਰਸੋਈ ਦਾ ਕੰਮ	ਹਾਊਸ ਹੋਲਡ	ਘਰ ਬਾਰੇ

7. ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ	ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ	ਹਿੰਦੀ	ਉਰਦੂ
ਪੰਜਾਬੀ	ਸਮਾਜਕ ਅਧਿਅਨ	ਸਧਾਰਨ ਵਿਗਿਆਨ	ਇਤਿਹਾਸ
ਭੂਗੋਲ	ਅਰਥ–ਸ਼ਾਸਤ	ਨਾਗਰਿਕਤਾ	ਵਿਗਿਆਨ
ਅਲਜਬਰਾ	ਜੁਮੈਟਰੀ	ਹਿਸਾਬ	ਡਰਾਇੰਗ
ਅਰਬੀ	ਫਾਰਸੀ	ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ	

8. ਗਿਆਨ

ਨਾਮ	ਦਾਨ	ਇਸ਼ਨਾਨ	ਵਿਵਹਾਰ	ਗਿਆਨ
ਵਿਗਿਆਨ	ਧਿਆਨ	ਮਨੋ-ਵਿਗਿਆਨ	ਅਨਜਾਣ	ਮਹਿਮਾਨ
ਦੀਨ	ਦੁਨੀਆਂ	ਧਰਮ	ਸ਼ਰਮ	ਕਰਮ
ਸਰਦ	ਗਰਮ	ਸਾਥ	ਸੰਗ	ਸਾਧ
ਸੋਧ	ਕਰੋਧ	ਲੋਭ	ਮੋਹ	ਹੰਕਾਰ
ਕਾਮ	ਨਾਰੇ			

9. ਸਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦ

ਅਰਦਾਸ	ਮਿਲਵਰਤਣ	ਝੰਡਾ	ਸੰਭਾਲ
ਬੁਲਬੁਲ	ਟਟਹਿਣਾ	ਨਦੀ	ਸਮੁੰਦਰ
ਰਾਤ	ਘੁੰਡ	ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ	ਨਿਆਣੇ

ਕਮਾਵੀਂ ਵਸਨੀਕ ਉਤਸਵ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ
ਮੈਡਡ-ਕਿਊਰੀ ਵੰਝਲੀ ਉਡਣ ਖਟੋਲਾ ਵੰਗਿਆਰਨ
ਵਣਜਾਰਾ ਲੋਰੀ ਵਹਿੰਦਾ ਔਲਿਆਂ
ਸਿਆਣਿਆਂ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ ਭਾਰਤ-ਮਾਂ ਖੇਡ

ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ।

ਸਰਵਿਸ ਰੈਫਰੀ ਟੀਮ ਵਿਸਲ
ਟਾਸ ਪੋਲ ਨੈਟ

ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੋ ?

ਡੀ (ਦਾਇਰਾ, ਪੇਂਦੂ) ਬਾਲ ਬੱਚਾ ਵਾਲ ਸਿਰਦੇ
ਬਾਲ ਗੇਂਦ ਬਤੀਤ ਗੁਜ਼ਾਰਨੀ ਹੌਸਲਾ
ਦ੍ਰਿੜ ਹਿੰਮਤ ਦਲੇਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਪੱਕਾ
ਇਰਾਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਢਿੱਲੀ ਨਿਰਦਈ ਚੰਦਰੀ

10. ਪ੍ਰਸਿਧ ਮੇਵੇ ਅਤੇ ਫੱਲ

ਖਜੂਰ ਛੁਹਾਰਾ ਠੂਠੀ ਅਲੂਚਾ
ਖੁਰਮਾਨੀ ਆਲੂ-ਬੁਖਾਰਾ ਸੌਗੀ ਕਿਸ਼ਮਿਸ਼ ਸੰਗਾੜੇ
ਬੇਰ ਗੋਲ ਬੇਰ ਸੇਬੀ ਬੇਰ ਪੇਂਦੀ ਅੰਗੂਰ
ਅਖਰੋਟ ਪਿਸਤਾ ਬਾਦਾਮ ਇਮਲੀ
ਅਲਾਇਚੀ ਚਲਗੋਜ਼ਾ ਨਾਰੀਅਲ ਆੜੂ
ਰਸਭਰੀ ਸ਼ਕਰਕੰਦੀ ਪੀਲੂ ਡੇਲੇ
ਮਣਕੇ ਹਰੜ ਬਹੇੜੇ ਆਮਲੇ ਔਲੇ
ਅੰਬ ਸੇਬ ਬੱਗੂਗੋਸ਼ੇ ਨਾਸ਼ਪਾਤੀ
ਸੰਗਤਰਾ ਮਾਲਟਾ ਖੱਟਾ ਨਿੰਬੂ
ਗਲਗਲ ਜਾਮਣ ਅਮਰੂਦ ਕੇਲੇ
ਸਰਦੇ ਲੋਕਾਟ ਪਪੀਤਾ ਖਰਬੂਜ਼ਾ

ਤਰਬੂਜ਼ਾ	ਅਨਾਰ	ਗੰਨਾ	ਛੱਲੀਆਂ
ਹਦਵਾਨਾ	ਤਰਾਂ	ਹਜੀਰਾਂ	ਫਾਲਸੇ

ਮੈਨੂੰ ਸਤਵੀਂ ਅਤੇ ਅੱਠਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਕ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਫਸਟ ਲੈਂਗੁਏਜ਼ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅੰਤ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਤਜ਼ਰਬੇ ਪੁਰ ਅਧਾਰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ।

(ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਧਿਆਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੇਣ)

ਸਤਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

1. ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥ

ਅਰਦਾਸ	ਕਰਨੀ	ਭਰਨੀ	ਟੱਕਰ
ਭੀਲਨੀ	ਫੁੱਲ	ਮੱਤਾਂ	ਮਲੇਰੀਆ
ਲਾਡਲਾ	ਬਾਗ਼	ਦਸਤਕਾਰੀ	ਲਾਭਕਾਰੀ
ਗੁਣਕਾਰੀ	ਫ਼ਲਕਾਰੀ	ਪਚਕਾਰੀ	ਪੋਲੀਸ
ਮਹਾਂ ਦ੍ਵੀਪ	ਜੰਗਲ	ਰੱਖੜੀ	ਬੈਂਕ
ਕਸ਼ਮੀਰ	ਸਕਾਊਟ	ਦੀਵਾਲੀ	ਕਵਿਤਾ
ਕਾਢਾਂ	ਕਿਰਪਾਲੂ	ਦਿਆਲੂ	ਉਪਕਾਰ
ਪਰ-ਉਪਕਾਰ	ਸੇਵਕ	ਉਪ-ਸੇਵਕ	ਸਵਾਗਤ
ਪਧਾਰਨਾ	ਦਰਸ਼ਕ	ਮਿਲਣਾ	ਪਤੀਜਿਆ
ਪਸੀਜਿਆ	ਇਕਲੌਤਾ	ਆਹਾਰ	ਸਨਮਾਨ
ਗੁਸੈਲਾ	ਘੱਸਮੈਲਾ	ਰਮਣੀਕ	ਮਿਤਰ
ਖਿੜਨਾ	ਮੰਦਾ	ਗੁਣ	ਸਵਰਗ
ਮਹਿਕਾਰ-ਸੁਗੰਧੀ	ਸੈਨਤਾਂ-ਇਸ਼ਾਰੇ	ਅਸਥਾਨ	ਦੇਸ਼ਾਂਤਰਾਂ

ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕੰਬਣਾ ਕੁਲੀਨ ਬਰਖਾ
ਲਹੂ ਨਿਰਬਲ ਮੁੜ੍ਹਕਾ-ਪਸੀਨਾ ਬਲਵਾਨ
ਘੁਮੰਡ ਵਿਆਪਕ ਮੁੱਢਲੀ ਹੱਸਮੁੱਖ
ਪਰਮ ਧਰਮ ਵੱਡਾ ਫਰਜ਼ ਭਾਜ ਦੇਣਾ-ਹਰਾ ਦੇਣਾ
ਧਰਮ ਕਿਰਤ-ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਡਸਣਾ—ਡੰਗਣਾ
ਪ੍ਰਾਣੀ-ਜੀਵ ਸੁਰਜੀਤ-ਜੀਵਤ ਕਰਨਾ
ਤਿਆਗਣਾ-ਛੱਡਣਾ ਗ੍ਰਹਿਣ-ਕਰਨਾ
ਵਰ-ਚੋਣ ਜਮਦੂਤ-ਮੌਤ ਦੇ ਫਰਿਸ਼ਤੇ
ਮਹਿਲ ਹੰਝੂ ਸੂਰਮੇ ਸੂਰਬੀਰ
ਸੀਨਾ-ਛਾਤੀ ਆਕਾਸ਼ ਪਤਾਲ ਸਿੰਘਾਸਣ-ਗੱਦੀ
ਆਸਣ ਸਾਬਣ ਉਡਣ-ਖਟੋਲਾ ਅੱਪਛਰਾਂ-ਸੁੰਦਰੀ
ਪਲਕਾਂ ਕੁਕਰੇ ਗਿੱਡ ਬੋਰਿਕ-ਐਸਿਡ
ਜ਼ਿੰਕਲੋਸ਼ਨ ਰਸੌਂਤ ਖੁਜਲੀ ਵਸੀਲੇ-ਸਾਧਨ
ਮਾਰੂਥਲ-ਰੇਗਸਤਾਨ ਸਰਸਬਜ਼ ਵਿਅਰਥ
ਸਹਾਇਕ (ਮੱਦਦਗਾਰ) ਵਹਿਣ (ਵਗਣਾ) ਤਾਕਤ
ਲੋਕ (ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ) ਪਰਲੋਕ (ਅਗਲੀ ਦੁਨੀਆਂ) ਈਰਖਾ
ਜੈ ਮਾਲਾ ਅਲਾਪ—ਜਪਣਾ ਅਲੋਪ—ਛਿਪ ਜਾਣਾ
ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਪੇਸ਼ੀ ਉਚਿਤ
ਸੁਕਰਸ਼ਨ—ਚੱਕਰ ਯਤਨ—ਯੁਕਤੀ ਜੂਆ ਪ੍ਰੀਤ (ਪਰੀਤ)
ਸਮਾਚਾਰ ਨਖ਼ਲਿਸਤਾਨ ਸਹਿਮਅ ਪਿੱਛਵਾੜ
ਰਸਦਾਇਕ ਵਾਹੁ ਦਾਹੀ-ਜ਼ੋਰਾਜ਼ੋਰੀ ਕੂੰਜ ਸਸ਼ੋਬਤ
ਨਿਰਨਾ ਵਿਹਾਰ ਨਿਰਨਾ-ਨਖੇੜਨਾ ਕਿਰਨਾ-ਡਿਗਣਾ
ਪੂਰਬੀ ਪੱਛਮੀ ਦੱਖਣੀ ਉੱਤਰੀ
ਬੱਦਲ ਸੂਰਜ ਬਿਜਲੀ ਛੱਮ-ਛੱਮ
ਪੈਲਾਂ ਗੀਤ ਨਿਪੁੰਨ ਨਾਚੰਤ

ਦੁਹਾਈ   ਚਿੰਤ   ਜਿੰਨ   ਭੂਤ
ਚੇਤਾ   ਉਤਪਤੀ   ਅਨੁਸਾਰ   ਅਵੱਸ਼
ਬਨਾਸਪਤੀ   ਵਾਂਝਿਆ-ਖਾਲੀ   ਸੋਮਾ   ਵਾਂਹਡੇ-ਕਿਤੇ ਜਾਣਾ
ਨਿੰਮੋਝੂਣਾ   ਹੀਂਗਣ–   ਰੀਂਗਣ   ਅਨਿੰਤਰ–ਪਲੀਤੀ
ਆਪ-ਮੁਹਾਰੀ   ਖੋਤੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼   ਸੱਪ ਦੀ ਟੋਰ   ਨਿਰੋਲ
ਨਿਆਰੇ-ਅਨੋਖੇ   ਤੋਟਾ-ਘਾਟਾ   ਇਕਸਾਰ-ਇਕੋ ਜਿਹਾ
ਸੰਕੋਚ-ਸੰਜਮ   ਅਬਨਾਸ਼ੀ-ਨਾ ਨਾਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲਾ   ਮਲੀਨ-ਘਟੀਅਲ
ਉਪਰੰਤ-ਏਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ   ਸਿੰਜਣਾ-ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਜਮੀਨ ਨੂੰ

ਤਤਪਰ   ਨਿਸਚਾ   ਆਹੁਦੇਦਾਰ   ਪਾਸ ਬੁਕ
ਚੈੱਕ   ਹੁੰਡੀ   ਕਟੌਤੀ   ਖਜ਼ਾਨਚੀ
ਮੈਨੇਜਰ   ਚਪੜਾਸੀ   ਕਲਰਕ   ਪਹਿਰੇਦਾਰ
ਚਤੰਨ   ਤਲ   ਵਾਦੀ-ਪਹਾੜਾਂ   ਕੇਸਰ
ਸੁਗੰਧਤ   ਸਕਾਊਟ   ਵਿਚਕਾਰ   ਮੰਗਲਾਚਾਰ
ਹਸਾਉਣਾ   ਖਿੜਾਉਣਾ   ਰੁਆਉਣੀ   ਪਰਚਾਣਾ
ਨਿਰਬਾਹ-ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ   ਧਰਮ   ਮਿੱਤਰਤਾ
ਗੈੱਸ   ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ   ਅਨਹੋਣੀ   ਤਖ਼ਤ-ਰਾਜ ਪਾਟ
ਚਰਾਂਦ   ਸਿਖਰ-ਚੋਟੀ ਉਤੇ   ਬਾਹੁ (ਬਲਬਾਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ)   ਅਨਾਥਾਂ-ਯਤੀਮਾਂ

ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ   ਚੰਗਾ   ਮਾੜਾ   ਸਾੜਾ
ਉਪਮਾ   ਵੱਡਿਆਈ   ਉਸਤਤ   ਜੱਸ ਦੇਣਾ
ਉਹਦੇਦਾਰ   ਅਫਸਰ   ਉਪਮੰਤਰੀ   ਛੋਟਾ ਵਜ਼ੀਰ
ਉਪਜ   ਪੈਦਾਵਾਰ   ਉਪਜਾਊ   ਬਹੁਤ ਉਪਜ ਦੇਣ ਵਾਲੀ
ਉਧਾਰ   ਕਰਜ਼   ਉਤਪੰਨ   ਪੈਦਾ
ਉਪਰੰਤ   ਪਿਛੋਂ   ਉਤਪਤੀ   ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ
ਉਚਾਰ   ਉਦਾਸ   ਉਪਕਾਰ   ਭਲਾ

ਉਪਾ ਯਤਨ
ਉਚਿੱਤ ਯੋਗ
ਓਟ ਆਸਰਾ
ਉੱਘਾ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਆਸ਼ਾ ਉਮੀਦ
ਅਲਾਪ ਕਰਨਾ ਉਚਾਰਨਾ
ਅਣਖੀਲਾ ਅਣਖ ਵਾਲਾ
ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਂਗੂ
ਅਪਵਿੱਤ੍ਰ ਗੰਦਾ
ਅਵੱਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ
ਅਗਨੀ ਬਾਣ ਅੱਗ ਵਾਲੇ ਤਾਰ
ਅਨਿਆਈ ਨਿਆਂ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ-ਈਸ਼ਵਰ
ਅਨਹੋਣੀ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ
ਆਬਪਾਸ਼ੀ ਸਿੰਜਣਾ
ਔਕੜ ਔਖਿਆਈ
ਅਦੁੱਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ
ਆਗਿਆ ਹੁਕਮ
ਅਨਾਥ ਯਤੀਮ
ਅਸ਼ੋਧੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ
ਅਸਭਿਆ ਪੁਣਾ ਜੰਗਲੀ ਪੁਣਾ
ਅਮੋਲਕ ਵਡਮੁੱਲੀ
ਅਧਿਕਾਰ ਹੱਕ
ਅਧਿਕ ਵਧੇਰੇ
ਇਕਸਾਰ ਇਕੋ ਜਿਹਾ

ਓਪਰੇ ਨਾ ਵਾਕਫ
ਉਦਯੋਗ ਦਸਤਕਾਰੀ
ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੌਸਲਾ
ਅਨਿਆ ਬੇ-ਇਨਸਾਫੀ
ਅਰਥ ਭਾਵ
ਅਕਾਰ ਵਜੂਦ
ਅਪਰਾਧ ਪਾਪ
ਅਨਗਿਣਤ ਨਾ ਗਿਣੇ ਜਾਣਾ
ਅਬਨਾਸ਼ੀ ਨਾਸ਼ ਨ ਹੋਣ ਵਾਲਾ
ਆਲਸ ਸੁਸਤੀ
ਆਪਬੀਤੀ-ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਗੁਜ਼ਰੀ
ਅਵਸਥਾ ਦਸ਼ਾ
ਅਟੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼-ਪਕਾ ਭਰੋਸਾ
ਅਭਾਗਾ-ਭੈੜੇ ਨਸੀਬਾਂ ਵਾਲਾ
ਅਸਥਾਨ ਥਾਂ
ਅਸਚਰਜ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਆਦਰ ਮਾਣ
ਅਦਾਲਤ ਕਚਹਿਰੀ
ਅੰਧਕਾਰ ਹਨੇਰਾ
ਆਸਵੰਦ ਉਮੀਦਵਾਰ
ਅਨਗਹਿਲੀ ਬੇਪਰਵਾਹੀ
ਅਨੋਖਾ ਉਪਰਾ
ਅਧੀਨ ਪਰਵਸ
ਈਰਖਾ ਵੈਰ, ਸਾੜਾ
ਇਤਿਹਾਸਕ ਤਾਰੀਖੀ

ਇਹਤਿਆਤ	ਸੰਭਾਲ	ਸਵਾਗਤ	ਆਦਰ
ਸਤਕਾਰ	ਆਦਰ	ਸ਼ਤਰੂ	ਵੈਰੀ
ਸਾਵਧਾਨ	ਚਿਤੰਨ	ਸੰਖਿਆ	ਗਿਣਤੀ
ਸੰਦੇਸ਼ਾ	ਸੁਨੇਹਾ	ਸਮਾਪਤ	ਖਤਮ
ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ	ਧਨੀ	ਸੰਘਣਾ	ਘਣਾ
ਸੁਕਾਲ	ਅੰਨ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ	ਸੁੱਛ	ਸਾਫ਼
ਸੁਗੰਧ	ਮਹਿਕ	ਸੁਦਰਸ਼ਨ	ਚੱਕਰ
ਸਰੁਤ ਲੇਖ	ਬੋਲ ਲਿਖਤ	ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ	ਦਸਤਕਾਰੀ
ਸੁਰ	ਆਵਾਜ਼	ਸਫ਼ਲਤਾ	ਕਾਮਜਾਬੀ
ਸ਼ਹਾਦਤ	ਬਲੀਦਾਨ	ਸੰਕੋਚ	ਸੋਚ ਕੇ ਕਰਨਾ
ਸਮਰੱਥਾ	ਤਾਕਤ	ਸੂਰਮਤਾਈ	ਬਹਾਦਰੀ
ਸੋਮਾ	ਚਸ਼ਮਾ	ਸਾਗਰ	ਸਮੁੰਦਰ
ਸਾਹਿਲ	ਕਿਨਾਰਾ	ਸਹਾਇਤਾ	ਮਦਦ
ਸੋਹਲ	ਕੋਮਲ	ਸੁਗੰਧੀ	ਖੁਸ਼ਬੂਵਾਲੀ
ਸ਼ਿੰਗਾਰ	ਸੁੰਦਰਤਾ	ਸਰਸਬਜ਼	ਹਰੀਭਰੀ
ਸੂਰਬੀਰਤਾ	ਬਹਾਦਰੀ	ਸਡੋਲ	ਢੁਕਿਆ
ਸੇਮ	ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਮਾਰੀ ਭੂਮੀ	ਸੋਭਾ	ਸ਼ਾਨ
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ	ਮੁਖੀ	ਸੀਮਾ	ਹਦ
ਸੀਸ	ਸਿਰ	ਸਨਮਾਨ	ਆਦਰ
ਸਾਧਨ	ਢੰਗ	ਸੁਪਤਨੀ	ਵਹੁਟੀ
ਸਮਾਚਾਰ	ਹਾਲ	ਸਿੰਜਣਾ	ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ
ਸਿਖਰ	ਚੋਟੀ	ਸਰਸਬਜ਼	ਚਰਾਂਦ
ਸ਼ਸਤਰ	ਹਥਿਆਰ	ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ	ਰੱਖਿਆ
ਹੀਲਾ	ਯਤਨ	ਹਾਲ ਦੋਹਾਈ	ਰੌਲਾ
ਹੈਵਾਨ	ਪਸ਼ੂ	ਕਠੋਰ ਚਿੱਤ	ਪੱਥਰ ਦਿਲ

ਕਚਹਿਰੀ	ਅੰਦਾਲਤ	ਕਟਾਰ	ਛੋਟੀ ਤਲਵਾਰ
ਕਸ਼ਟ	ਦੁਖ	ਕਰਮਚਾਰੀ	ਨੌਕਰ
ਕਾਲ	ਅੰਨ ਦੀ ਕਮੀ	ਕਠੋਰ	ਸਖ਼ਤ
ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ	ਕੰਮ ਕਾਜ	ਕੋਮਲ	ਨਰਮ
ਕਿੱਤਾ	ਪੇਸ਼ਾ	ਕ੍ਰੋਧ	ਗੁਸਾ
ਕਾਲ	ਕੋਠੜੀ	ਖੇਤਰਫ਼ਲ	ਰਕਬਾ
ਖਨਿਜ	ਪਦਾਰਥ	ਖੰਭੜੀਆਂ	ਪਤੀਆਂ
ਗਭਰੂ	ਜਵਾਨ	ਗਹੁ	ਧਿਆਨ
ਘਨਘੋਰ	ਹਨੇਰ	ਚੋਚਟ	ਖੜਕਾਣਾ
ਚਾਉ	ਖੁਸ਼ੀ	ਚੁੰਘਣਾ	ਚੂਸਣਾ
ਚੀਰ ਹਰਣ	ਕਪੜੇ ਉਤਾਰਨਾਂ	ਚਕਰ	ਵਿਯੂਰ
ਛਲੋਡੀਆ	ਛਲ ਵਾਲਾ	ਛੰਭ	ਤਲਾਬ
ਛਤਰ	ਛਾਇਆ	ਜੱਜ	ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਜੰਤਾ	ਲੋਕ	ਜੁਰਮ	ਕਸੂਰ
ਜਾਪਦੇ	ਮਲੂਮ ਕਰਦੇ	ਜਨਮ ਭੂਮੀ	ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ
ਟਾਪੂ	ਜਜ਼ੀਰਾ	ਢਾਲਵੀਂ	ਨਿਵਾਣ
ਵੇਹਮ	ਪ੍ਰਸਤੀ	ਤਤਪਰ	ਖ਼ਬਰਦਾਰ
ਦੁਰਗੰਧ	ਬਦਬੂ	ਦਿਲ	ਪਸੀਜਨਾਂ
ਧੰਨਵਾਦ	ਸ਼ਲਾਘਾ	ਧਰਾਤਲ	ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਹਿ
ਧਨਾਢ	ਧਨੀ	ਨਿਆਂ	ਇਨਸਾਫ਼
ਨਿਰਾਸ਼ਾ	ਨਾ-ਉਮੈਦ	ਨਾਥ	ਮਾਲਕ
ਨਾਥ	ਮਾਲਕ	ਨੇਤ੍ਰ	ਅੱਖਾਂ
ਨਾ-ਮੁਰਾਦ	ਭੈੜੀ	ਨਸ਼ਟ	ਬਰਬਾਦ
ਨਿਤਾਣਾ	ਕਮਜ਼ੋਰ	ਨਿਸਚਿੰਤ	ਬੇ-ਫ਼ਿਕਰ

ਨਿਸਚਾ   ਯਕੀਨ   ਨਿਯਮ   ਫਾਇਦਾ

ਪਰਕਾਸ਼   ਚਾਨਣਾ   ਪ੍ਰਚਲਤ   ਵਰਤਰਤਾ

ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ   ਖ਼ੁਸ਼ੀ   ਬਲੀਦਾਨ   ਕੁਰਬਾਨੀ

ਭਾਸ਼ਣ   ਲੈਕਚਰ   ਭੰਡਾਰ   ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ

ਮਲੀਨ   ਮੈਲੀ   ਮਧ   ਮਾਖਿਉਂ

ਮੁਦੱਈ   (ਮੁਕਦਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਮਦਾਅਲੈਹ   ਜਿਸ ਉਤੇ ਮੁਕਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ)

ਯੋਗ ਸ਼ਕਤੀ   ਆਤਮ ਤਾਕਤ   ਯਤੀਮ   ਅਨਾਥ

ਲੋਭ   ਲਾਲਚ   ਵਿਧਿਆ   ਹਾਲ

ਵਿਅਰਥ   ਬਿਨਾਂ ਫਾਇਦੇ   ਮਿੱਤਰ   ਦੋਸਤ

ਸੰਬੰਧੀ   ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ   ਸਾਧਾ   ਦੰਗਲ

ਕੀੜੀਆਂ   ਸੁਨਹਿਰੀ   ਤਾਜ ਮਹੱਲ   ਅੰਮੜੀ

ਵਿਹੜਾ   ਕਿਲਕਿਲੀ   ਚਰਖੜੀ   ਹਿੰਮਤ

ਅਖਬਾਰ   ਚਾਹ (ਪੀਣ ਵਾਲੀ) ਪੱਤੀ   ਕੁੜੀਆਂ

ਟਿੱਡੀਦਲ   ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ   ਆਸ਼ਰਮ   ਧਰਤੀ

ਕਾਂਬਾ   ਸਾਧਨ   ਆਵਾਜਾਈ   ਛਾਵਾਂ

ਹਵਾਵਾਂ   ਅਸਵਾਰੀ   ਵੰਜਾਈ   ਸੁਰਗ-ਨਰਕ

੨. ਧਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ

ਲੋਹਾ   ਫੋਲਾਦ   ਸੋਨਾ   ਚਾਂਦੀ

ਪਾਰਾ   ਪਿਤਲ   ਤਾਂਬਾ   ਕਾਂਸੀ

ਟੀਨ   ਜਿਸਤ   ਮਿਕਨਾਤੀਸ   ਅਬਰਕ

ਲਾਜਰੋ   ਸੰਗਮਰਮਰ   ਪੱਥਰ   ਸਿੱਕਾ (ਸੀਸਾ)

ਸੰਧੂਰ   ਸਫੈਦਾ

3. ਫਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ

ਦੇਵਤਾ ਦੇਵੀ ਮਾਲਕ ਕਾਦਰ
ਕੁਦਰਤ ਬਰਹਮਾ ਬਹਿਸ਼ਤ ਸਵਰਗ
ਫਰਿਸ਼ਤਾ ਆਸਮਾਨ ਧਰਤੀ ਬਰ੍ਹਿਮੰਡ
ਰਿਸ਼ੀ ਮੁਨੀ ਦੇਵ (ਦੇਉ) ਨਬੀ (ਪੈਗੰਮਬਰ)
ਭੂਤ ਸ਼ੈਤਾਨ ਜਿੰਨ (ਭੂਤ)

4. ਚਾਹ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਪੁਰ

ਮੇਜ਼ ਮੇਜ਼ ਪੋਸ਼ (ਰੁਮਾਲ) ਫੁੱਲਦਾਨ ਥਾਲੀ (ਟਰੈ)
ਰਕੜਵੀ ਤੋਲੀਆ (ਸਾਬਣ ਵੀ ਲਾਗੇ ਹੋਵੇ) ਪਿਆਲਾ ਚਾਕੂ
ਚਮਚ ਚਾਹਦਾਨੀ ਖੰਡਦਾਨੀ
ਦੁੱਧਦਾਨੀ ਚਾਹਪੋਣੀ ਕੇਟਲੀ

5. ਰੋਗਨ ਅਤੇ ਤੇਲ

ਬਾਦਾਮ-ਰੋਗਨ ਕਾਫੂਰ-ਤੇਲ ਅਖਰੋਟ-ਤੇਲ
ਮਿੱਟੀ-ਤੇਲ ਸਰ੍ਹੋਂ-ਤੇਲ ਅਲਸੀ-ਤੇਲ
ਤਾਰਪੀਨ-ਤੇਲ ਸੰਦਲ-ਤੇਲ ਨਾਰੀਅਲ-ਤੇਲ
ਦਾਲਚੀਨੀ-ਤੇਲ ਕਾਰਬਾਲਕ-ਤੇਲ ਨਾਰੰਗੀ-ਤੇਲ
ਧੰਨੀਏ-ਤੇਲ ਅਤਰ-ਗੁਲਾਬ ਅਤਰ-ਚੰਬੇਲੀ
ਅਤਰ-ਫੁਲੇਲ ਅਤਰ ਰੂਹ ਕੇਉੜਾ ਰੋਗਨ-ਮਗ਼ਜ਼ (ਬੀਜਾਂ ਦਾ)

6. ਵਿਵਸਾਏ-ਪੇਸ਼ੇ

ਅਧਿਆਪਕ ਪਰੋਫੈਸਰ ਡਾਕਟਰ ਦੁਕਾਨਦਾਰ
ਲੇਖਕ ਛਾਪਕ ਮਾਲੀ ਪਨਸਾਰੀ

ਮਰਾਸੀ	ਡਾਕੂ	ਲੁਟੇਰਾ	ਚੋਰ
ਠੱਗ	ਮਸਖ਼ਰਾ	ਠੇਕੇਦਾਰ	ਪਹਿਲਵਾਨ
ਜੋਤਸ਼ੀ	ਸੰਪਾਦਕ	ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ	ਛਾਬੜੀ ਵਾਲਾ
ਲੋਹਾਰ	ਸੁਨਿਆਰਾ	ਠਠੇਰਾ	ਘੁਮਿਆਰ
ਚਿਮਆਰ	ਸਕਲੀਗਰ	ਮੁਸੱਵਰ	ਰਾਜ
ਮੋਚੀ	ਜੁਲਾਹਾ	ਮਲਾਹ	ਸਬਜ਼ੀ ਫਰੋਸ਼
ਲਲਾਰੀ	ਕਲੀਗਰ	ਭਰਾਈ	ਸੌਦਾਗਰ
ਵਕੀਲ	ਦਾਈ	ਮਦਾਰੀ	ਤਰਖਾਣ
ਦਰਜ਼ੀ	ਘੜੀ ਸਾਜ਼	ਨਾਈ	ਜੱਟ

7. ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ

ਟੂੰਬਾਂ	ਮਾਲਾ (ਹਾਰ)	ਢੋਲਣੇ ਤਬੀਤ	ਕੈਂਠੀ
ਕੈਂਠਾ	ਟਿੱਕਾ (ਪੇਂਡਾ)	ਬਿੰਦੀ	ਚੌਂਕ
ਕਲਿਪ	ਬੁਕਤੀਆਂ	ਬਾਲੀਆਂ	ਮੁਰਕੀਅ
ਝੁਮਕੀਆਂ	ਡੰਡੀਆਂ	ਕਾਂਟੇ	ਟੋਗਸ
ਮੁੰਦਰੀ	ਛੱਲਾ	ਕੜੇ	ਕੰਗਣ ਪਹੁੰਚੀਅ
ਚੂੜੀਆਂ	ਬੰਦ	ਚੂੜਾ	ਨੱਥ
ਸਤਾਨ	ਅੰਗੂਠੀ ਦੀ ਮੁੰਦਰੀ)	ਬਟਵਾ	ਜੰਜ਼ੀਰ
ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ	ਸੁਰਮਚੂ	ਸ਼ਿੰਗਾਰਦਾਨ	ਪਟੜੀਆਂ
ਸਾਮਲੇ	ਪੰਜੇਬਾਂ	ਗੋਖੜੂ	ਕੋਕਾ
ਲੌਂਗ	ਨੂਕਰਾ	ਤੀਲੀ	ਬੂੰਦੇ
ਚੰਦ	ਨਾਮ	ਬੰਦ	ਜੁਗਨੀ
ਤਦੀਰਾ	ਘਗਰਾ	ਕੁੜਤੀ	ਸ਼ਾਹੀ ਦੀ
ਨਿਸ਼ਾਨੀ	ਮਾਹੀ ਦੀ	ਇਜ਼ਤ	ਸ਼ਰਮ
ਨੀਵੇਂ	ਨੈਣ	ਵਿਦਿਆ	ਵੱਡਾ-ਗਹਿਣਾ

8. ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ

ਲਵਿੰਡਰ	ਅਤਰ	ਸਾਬਣ	ਸ਼ੀਸ਼ਾ
ਖੁਸ਼ਬੂ ਦਾਰ ਤੇਲ	ਸੁਗੰਧੀ	ਸੁਰਮ	ਐਨਕ
ਕੰਘੀ	ਸੂਈਆਂ	ਛੱਲਾਂ	ਬੁਰਸ਼ (ਦੰਦਾ
ਕਲਿੱਪ	ਹੁੰਡੀ	ਸਪੰਜ	ਨਹੋਰਨਾ ਵਾਲਾ)
ਕੈਂਚੀ	ਡਾਇਰੀ	ਪੈਂਨ	ਪਾਊਡਰ
ਲਪਸਟਿਕ	ਸੁਰਖੀ	ਕਰੀਮ	ਸਨੋ (ਖੁਸ਼ਕ)
ਛੱਤਰੀ	ਘੜੀ	ਸੈਂਡਲ	ਪਾਲਿਸ਼(ਕਰੀਮ)
ਪਿੰਨ	ਪਚਕਾਰੀ	ਗੁਲਾਬ ਅਰਕ	ਵੈਜ਼ਲੀਨ
ਜਾਲੀ	ਪੱਖਾ	ਗਰਾਮੋਫੋਨ	ਰੇਡੀਓ
ਹੀਟਰ	ਝਾਵਾਂ	ਰੁਮਾਲ	ਕੰਘੀ
ਬੁਨੈਣ	ਜੁਰਾਬ	ਚਮਚਾ (ਜੁਤੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ)	
ਬੁਰਸ਼ (ਜੁਤੀ ਵਾਲਾ)	ਪਾਲਿਸ਼	ਬਾਡੀ (ਅੰਗੀ)	ਤੌਲੀਆ
ਪਰਨਾ	ਸਲੀਪਰ		

ਅਠਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

ਔਖੇ ਸ਼ਬਦ

ਤ੍ਰਿਖੜਾ	ਅਨੁਕੂਲ	ਅਨੁਸਾਰ	ਬੁਣਤਰ
ਜਪਾਲ	ਘੜਿਆਲ	ਪਰਨਾਲਿਆਂ	ਵਣਜਾਰਾ
ਆਹਮਣੇ	ਸਾਹਮਣੇ	ਝੀਂਗਰ	ਨੀਂਗਰ
ਠੀਂਗਰ	ਢੀਂਗਰ	ਸੁਆਗਤ	ਇਕੱਠੇ
ਤ੍ਰਿਵਣ	ਸਹੇਲੀਆਂ	ਸਹੇਲਿਆਂ	ਪਹਿਲੀਆਂ
ਪਹੇਲੀਆਂ	ਗੁਬਾਰਾ	ਅੰਦਰਲੀ	ਸਾਇੰਸਦਾਨਾਂ
ਉਚਿਆਈ	ਵਡਿਆਈ	ਕਸ਼ਮੀਰ	ਛੱਤੇ

ਐਸਕੀਮੋ	ਆਹਾਰ	ਅਦਰਸ਼ਕ	ਨਾਗਰਿਕ
ਨਿਆਕਾਰੀ	ਕੋਲੰਬਸ	ਉਤਸਵ	ਕਵਿਤਾ
ਕੌਮੀ	ਅਫਰੀਕਾ	ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼	ਚੁਟਕਲੇ
ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ	ਬਹਾਦਰ	ਐਵਰੇਸਟ	ਚੋਟੀ
(ਪੁਸਤਕਾਲੇ)	ਤੇਨ ਸਿੰਘ	ਮੁਰਲੀ	ਕਾਰਖਾਨੇ
ਪਿੰਡ	ਸੁਧਾਰ	ਸਮਾਚਾਰ	ਜੀਵਨ
ਹਾਲਤ	ਵਡੇਰਿਆਂ	ਛੁਟੇਰਿਆਂ	ਧੱਜੀਆਂ (ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਕਿਰਸਾਣ	(ਵੱਡਿਆਂ)	(ਨਿੱਕਿਆਂ)	ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ)
ਕੀੜੇ	ਤਿਤਲੀਆਂ	ਕੀੜੀਆਂ	ਅਗਲੀਆਂ
ਅਨੇਕਾਂ	ਅਰਬ ਦੇਸ਼	ਢੁਫੇਰੀ	ਕਰੜੇ ਸਖ਼ਤ
ਤੀਵੀਆਂ	ਗੋਸ਼ਤ (ਮਾਸ)	ਧਰਦੀਆਂ	ਪਰੋਸਦੀਆਂ
	ਘਾਤਰੂਆਂ	(ਰੱਖਦੀਆਂ)	ਸਭਿਆਚਾਰ
ਪਟੋਲ	ਅਗਵਾਈ	ਅਯਾਲੀ (ਭੇਡਾਂ	ਰਾਸ਼ਾ (ਕਾਬਲ ਦਾ
ਚਿਤਾਵਨੀ	ਹਮਜੋਲ (ਸਾਥੀ)	ਚਾਰਨ ਵਾਲਾ)	ਵਾਸੀ)
ਮਹਾਂਦੇਵ	ਚੌਕੜੀ	ਸਹਿਮ	ਵਹਿਮ
ਔਖਿਆਈਆਂ	ਪਰਾਹੁਣਾ	ਅਭਿਆਸ	ਸਿਧਾਰਥ
ਸੰਤੁਸ਼ਟ	ਆਖਕਾਰ (ਅੰਤ)	ਪੇਂਜਾ ਪਿੰਜਣ	ਕੋਹਾਨ(ਉਠਦੀ ਪਿੱਠ)
ਸੁਖਣਾ	ਚੱਤਕ (ਚਾਲਾਕ)	ਵਾਲਾ	ਡਲੀ
ਮੁਸਹਿਬਾਂ	ਦੁਸ਼ਟਾਂ	ਵਾਰਤਕ	ਰੇਤਲੇ
ਬੀਆਬਾਨਾਂ	ਰਾਸ਼ਟਰੀਆ	ਲਲਕਾਰਨਾ	ਨਿਗਰਾਨੀ
ਜੰਗਲਾਂ	ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀਂ	ਮਲਾਗੀਰੀ	ਬਜ਼ੁਰਗ
ਸ਼ਰਧਾਲੂ	ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ	ਰੀਪੋਰਟਾਂ	ਗੁਫਾਵਾਂ
ਵਿਭਾਗ (ਹਿਸਾ)			

2. ਅੱਗ ਬਾਰੇ

ਅੱਗ	ਤੀਲੀ (ਦੀਆ ਸਿਲਾਈ)	ਅੰਗਾਰੀ (ਗਿਆਰੀ)	ਚੰਗਿਆੜੀ
ਲਾਟ	ਚੰਗਿਆੜੇ	ਲਾਂਬੂ	ਭਾਂਬੜ
ਚਮਕ	ਰੌਸ਼ਨੀ	ਧੁਖਣਾ (ਧੂੰਆਂ)	ਕੋਇਲਾ
ਸੁਆਹ	ਅੰਗਾਰੇ	ਲਕੜੀ	ਪੱਥਰ ਦਾ ਕੋਇਲਾ

3. ਮਸ਼ੀਨਾਂ

ਆਟਾ ਪੀਸਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਚੌਲ ਛੜਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਘਾਹ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਖਰਾਦ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਕਪੜਾ ਸੀਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਭਾਰ ਤੋਲਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਟਿਕਟ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਲੋਹਾ ਕੁਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਤਾਰ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਛੇਕ ਕੱਡਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਨਾਲੀ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਲਕੜੀ ਚੀਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਰੂੰ ਪਿੰਜਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਲੋਹਾ ਠੱਪਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਲੋਹਾ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਲੋਹਾ ਲਪੇਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਰੋੜੀ ਕੁਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਬਰਫ ਬਨਾਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਕਾਗਜ਼ ਬਨਾਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਛਾਪਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ
ਚਾਰਾ ਕੁਤਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ	ਰਸ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ

4. ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਭਾਗ

ਅੱਖਰ ਸ਼ਬਦ ਵਾਕ ਬੋਲੀ ਅਨੁਨਾਸਿਕ ਅੱਖਰ

ਦੁੱਤ ਅੱਖਰ ਨਿਰਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਸਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਵਿਸ਼ਾ

ਵਰਨਣ ਸਧਾਰਣ ਬੋਲੀ ਸਾਹਿਤਕ ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਕਿਤਾਬੀ ਬੋਲੀ

ਨਾਂ ਪੜਨਾਉਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਿਰਿਆ

ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	ਸੰਬੰਧਕ	ਵਿਸਮਕ	ਯੋਜਕ
ਵਚਨ	ਲਿੰਗ	ਕਾਲ	ਵਿਸਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ
ਵਰਨ ਮਾਲਾ	ਸ਼ਬਦ ਬੋਧ	ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ	ਮਧ ਪੁਰਖ
ਅੰਨ ਪੁਰਖ			

5. ਕੀਮਤੀ ਪੱਥਰ

ਹੀਰੇ	ਮੋਤੀ	ਲਾਲ	ਜਵਾਹਰਾਤ
ਨੱਗ	ਸੁੱਚੇ ਨੱਗ	ਝੂਠੇ	ਜੂਠੇ

6. ਖਾਣ ਦੇ ਵੇਲੇ

ਨਾਸ਼ਤਾ	ਸਵੇਰ ਦਾ ਖਾਣਾ	ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਖਾਣਾ	ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ
ਸਰਘੀ ਵੇਲੇ ਦਾ ਖਾਣਾ	ਚਾਹ	ਕਾਹਵਾ	ਬੁਰਕੀ
ਫੁਲਕਾ	ਮਿੱਠੀ ਰੋਟੀ	ਤਾਜ਼ੀ ਰੋਟੀ	ਹੇਹੀ ਰੋਟੀ
ਰਿੰਨ੍ਹਣਾ	ਉਬਾਲਣਾ	ਤਲਣਾ	ਭੁੰਨਣਾ

7. ਜ਼ਹਿਰਾਂ

ਸੰਖਿਆ	ਅਫੀਮ (ਫੀਮ)	ਭੰਗ	ਸ਼ਰਾਬ
ਮੋਹਰਾ	ਕੁਚਲਾ	ਪਾਰਾ	ਧਤੂਰਾ

8. ਹੱਥਿਆਰ

ਲਾਠੀ	ਗੰਡਾਸੀ	ਛੱਵ੍ਹੀ	ਡਾਟ
ਟਾਕੂਆ	ਗੁੰਮਟੀ	ਬਰਛੀ	ਕੁਹਾੜੀ (ਕੁਲਹਾੜੀ)
ਪਸਤੌਲ	ਗੋਲੀਆਂ	ਸੰਗੀਨ	ਤੀਰ
ਕਮਾਨ	ਤਲਵਾਰ	ਕਾਰਤੂਸ	ਬਾਰੂਦ
ਦਾਰੂ-ਸਿੱਕਾ	ਨੇਜ਼ਾ	ਸ਼ੇਰ ਪੰਜਾ	ਖੋਖਰੀ
ਤਲਵਾਰ	ਢਾਲ	ਖੰਡੇ	ਡਾਂਗ
ਪੇਟੀ	ਮੁਸਕਰਾਹਟ	ਦਿਲ	ਮੋਮ

9. ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ (ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰ

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ

ਸ਼੍ਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ 'ਨਹਿਰੂ'	ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ 'ਸ਼ਾਸਤਰੀ'	ਗ੍ਰਹਿਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਮੋਰਾਰ ਜੀ 'ਡੇਸਾਈ'	ਅਰਥਕ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ	ਰੇਲਵੇ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ 'ਨੰਦਾ'	ਯੋਜਨਾ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ	ਲੋਹਾ-ਇਸਪਾਤ ਤੇ ਉਯੋਗ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਕੇ: ਸੀ 'ਰੇਡੀ'	ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਐਸ: ਕੇ 'ਪਾਟਿਲ'	ਖਾਦ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਵੀ: ਕੇ 'ਮੈਨਨ'	ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ
ਡਾ: ਸੁਬਰਾਇਨ	ਆਵਾਜਾਈ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਮਿ: ਹਾਫਜ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਇਬਰਾਹੀਮ	ਸਿੰਚਾਈ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਅਸ਼ੋਕ ਸੈਨ	ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਮਿਹਾਯੂੰ ਕਬੀਰ	ਸਾਇੰਸ ਰੀਸਰਚ
ਸ਼੍ਰੀ: ਡੀ: ਪੀ ਕਾਰਮਰਕਰ	ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਬੀ: ਵੀ 'ਕੇਸਕਰ'	ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਪੀ: ਐਸ ਦੇਸ਼ਮੁਖ	ਖਾਦ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਕੇਸ਼ਵ ਦੇਵ ਮਾਲਵੀਆ	ਸ਼ਿਲਪ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਐਮ: ਸੀ 'ਖੰਨਾ'	ਮੁੜ ਵਸਾਉ ਮੰਤਰੀ
ਡਾ: ਸ਼ਿਰਮਾਲੀ	ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਆਏਂਗਰ	ਸਪੀਕਰ
ਸ਼੍ਰੀ: ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ	ਮੀਤ ਸਪੀਕਰ
ਸ਼੍ਰੀ: ਸਿੰਜੀਵਾ ਰੈਡੀ	ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਂਗਰਸ

ਪੰਜਾਬ (ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ)

ਸ਼੍ਰੀ: ਨਰਹਰਿ ਵਿਸ਼ਨੂੰ 'ਗੈਡਗਿੱਲ'	ਰਾਜ ਪਾਲ
ਸ਼੍ਰੀ: ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ 'ਕੈਰੋਂ'	ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਲ ਲਾਲ	ਸੱਨਤ ਤੇ ਖਾਦ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਸੂਰਜ ਮੱਲ	ਪਬਲਿਕ ਵਰਕਸ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਗੋਪੀ ਚੰਦ 'ਭਾਰਗਵ'	ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਅਮਰ ਨਾਥ ਵਿਦਿਆ ਅਲੰਕਾਰ	ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ 'ਰਾੜੇਵਾਲਾ'	ਕਮਿਊਨਟੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ	ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਰਾਉ ਵਿਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ (ਦੀ ਥਾਂ ਕੈਰੋਂ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਹਨ)	ਆਵਾਜਾਈ ਮੰਤਰੀ
ਮਾ: ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ	ਪੰਚਾਇਤ ਮੰਤਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ	ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਕ ਕਾਂਗਰਸ
ਸ਼੍ਰੀ: ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ	ਸਪੀਕਰ
ਸ਼੍ਰੀ: ਹੰਸ ਰਾਜ 'ਸ਼ਰਮਾ'	ਚੀਫ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰ ਸੈਕਟਰੀ
ਸ਼੍ਰੀ: ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ 'ਵਰਮਾ'	ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮੰਤਰੀ

10. ਦੇਸ਼

ਭਾਰਤ	ਪਾਕਿਸਤਾਨ	ਨਿਪਾਲ	ਬਰਮਾ	ਸਿਆਮ
ਮਲਾਇਆ	ਚੀਨ	ਹੰਦ ਚੀਨੀ	ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ	ਕੋਰੀਆ
ਰੂਸ	ਅਮਰੀਕਾ	ਬਰਤਾਨੀਆਂ	ਫਰਾਂਸ	ਮਿਸਰ
ਇੱਟਲੀ	ਅਰਾਕ	ਈਰਾਨ	ਜਪਾਨ	ਕਨੇਡਾ
ਆਇਰਲੈਂਡ	ਲੰਕਾ	ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ	ਪੰਜਾਬ (ਪ੍ਰਾਂਤ)	

5 ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ

ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ	ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ	ਖਟਮੰਡੂ	ਰੰਗੂਨ	ਬੰਕਾਕ
ਕਲਾਮ ਪੁਰ	ਪੈਕਿੰਗ	ਹਨੋਈ	ਜਸਾਦਰ	ਸਿਓਲ
ਮਾਸਕੋ	ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ	ਲੰਡਨ	ਪੈਰਸ	ਕਾਹਰਾ
ਰੋਮ	ਬਗ਼ਦਾਦ	ਤਹਿਰਾਨ	ਟੋਕੀਉ	ਅਟਾਬਾਬ
ਡਵਲਨ	ਕੋਲੰਬੂ	ਕਾਬਲ	ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	ਪੰਜਾਬ

ਉਚੇਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਾਸਤੇ:-

(ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਭਾਰਤੀ ਬੋਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮੁਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ)

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ .—

ਪੰਜਾਬ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਰਵਾਣਿਆਂ ਨੇ ਧਾਵੇ ਕੀਤੇ ਉਹ ਖ਼ਰਾਕ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਨਿਕਲੇ ਜਿਵੇਂ "ਆਰੀਆ ਲੋਕ" ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਧ ਏਸ਼ੀਆ ਚੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵਟ ਗਏ। ਇਕ ਟੋਲਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਸਤੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਟੋਲਾ ਕਾਬਲ ਦੇ ਰਸਤੇ ਆਇਆ। ਲੰਘਦੇ ਲੰਘਦੇ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਤੇ ਹੋਰ ਸਭਿਅਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਨਾਲ਼ ਹੀ ਲੈਂਦੇ ਆਏ। ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਰਸ਼ਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਏਥੇ ਹੀ ਡੇਰੇ ਲਾ ਲਏ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਗਧੀ, ਪਾਲੀ, ਸੋਰ ਸੈਨੀ, (ਆਪ ਭ੍ਰੰਸ਼) ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਆਦਿ ਬੋਲੀਆਂ ਪਰਚਲਤ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਭਾਵ ਲੈਕੇ ਆਰੀਆ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਬੋਲੀ ਬਣਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ "ਰੱਬੀ ਬੋਲੀ" ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਮੀਰ ਬੋਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਰੂਪ (ਅਪ ਭ੍ਰੰਸ਼) ਹੈ ਸੋ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਹੇਰ ਫੇਰ

ਨਾਲ ਸਮਾਜਕ ਪਰਵਰਤਨ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖਿਆਂ (ਪੰਡਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ) ਕੋਲ ਚਲੇ ਗਈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਆਮ ਬੋਲੀ (ਅਪ ਭਰੰਸ਼) (ਪੰਜਾਬੀ) ਹੀ ਰਹੀ। ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਮ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਏਸ ਭੁਲੇਖੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਏਥੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ :–

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ	ਪੰਜਾਬੀ
ਕ੍ਰਮ	ਕੰਮ (ਕਰਮ)
ਲੌਣਗ	ਲੂਣ
ਸਰਯ	ਸੂਰਜ
ਹਰਦਰਾ	ਹਲਦੀ
ਨਕਸ਼	ਅੱਖ
ਬ੍ਰਿਧ	ਬੁਢਾ
ਰਤਕ	ਰਤਾ ਕੁ
ਗ੍ਰਹ	ਘਰ
ਜਿਹਵਾ	ਜੀਭ
ਅਤਿਥੀ	ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ
ਨੀਰ	ਰਾਹੀ
ਪਸਚਮ	ਪੱਛਮ
ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ	ਨਜ਼ਰ
ਭੂਸ਼ਣ	ਗਹਿਣਾ
ਵਿਸਮਾਦ	ਵਿਸਿਮਕ
ਬ੍ਰਿਖ	ਬ੍ਰਿਛ
ਪ੍ਰੀਖਸ਼ਾ	ਪ੍ਰੀਖਿਆ

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ	ਪੰਜਾਬੀ
ਮੋਖਸ਼	ਮੋਖ
ਧੋਨੀ	ਧੂਨੀ
ਅਪਾਰ	ਅੰਬ
ਘ੍ਰਿਤ	ਘੇ
ਦਗਦ	ਦੁੱਧ
ਗਾਵਾ	ਗਾਂ
ਸਤਯਾ	ਸੱਚਾ
ਨੇਤ੍ਰ	ਅੱਖ
ਤੀਖਣਾ	ਤਿਖਾ
ਯਾਤਰੂ	ਪਾਂਧੀ (ਰਾਹੀ)
ਆਹਾਰ	ਭੋਜਨ
ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤੀ	ਕੁਦਰਤ
ਪਕਸ਼ੀ	ਪੰਛੀ
ਵਿਸਪ	ਔਖਾ
ਭਿਕਸ਼ਾ	ਭਿਖਿਆ
ਮਨੁੱਸ਼	ਮਨੁੱਖ
ਅਰਧ	ਅੱਧ

ਸ੍ਰਪ	ਸੱਪ	ਮ੍ਰਿਤੂ	ਮੌਤ
ਸਮਯ	ਸਮਾਂ	ਸਾਹਿਤਿਯ	ਸਾਹਿਤਕ
ਵੈਦਿਕ	ਵੈਦਕ	ਦੈਨਿਕ	ਰੋਜ਼ਾਨਾ
ਐਤਿਹਸਕ	ਇਤਹਾਸਕ	ਪ੍ਰਚਲਿਚ	ਪਰਚਲਤ
ਮ੍ਰਿਗ	ਮਿਰਗ	ਸੌਂਦਰਯ	ਸੁੰਦਰ
ਸੂਰਵੀਰ	ਸੂਰਦੀਰ	ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ	ਖੇਤੀ
ਸੰਤੋਸ਼	ਸੰਤੋਖ	ਪ੍ਰਕਟ	ਪ੍ਰਗਟ
ਬ੍ਰਿਕਸ਼	ਬਿਰਛ	ਪ੍ਰਦਾਨ	ਦਾਨ
ਪ੍ਰਧਾਨ	ਪਰਧਾਨ		

ਬੁਧਿ	ਅਕਲ	ਮੌਲਿਕ	ਨਵੀਨ
ਦ੍ਵਾਰਾ	ਦੁਆਰਾ	ਭ੍ਰਮ	ਭਰਮ
ਵਿਵਾਹ	ਵਿਆਹ	ਸੁਪਨਾ	ਸੁਫ਼ਨਾ
ਗ੍ਰਾਮੀਣ	ਪੇਂਡੂ	ਤੱਤ੍ਵ	ਤੱਤ (ਨਚੋੜ)
ਭ੍ਰਾਤ੍ਰੀ ਭਾਵ	ਭਰੱਪਣ	ਮਾਂਸ	ਮਾਸ
ਅਵਿਦਯਾ	ਅਨਪੜ੍ਹ	ਸੰਯੋਗ	ਸੰਜੋਗ
ਪੁਨਯ	ਪੁੰਨ	ਪ੍ਰਦੇਸ਼	ਪਰਦੇਸ਼
ਮਸਯ	ਹਾਸਾ	ਭ੍ਰਸ਼ਟ	ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ
ਨਿਰਭਯ	ਨਿਰਭੈ	ਭਕਤ	ਭਗਤ
ਭਕਤੀ	ਭਗਤੀ	ਵਯਜਨ	ਵਿਅੰਜਨ
ਭ੍ਰਾਤਾ	ਭਾਈ (ਭਰਾ)	ਸਪਤ	ਸੱਤ
ਸ੍ਵਰਗ	ਸੁਰਗ	ਸ੍ਵੱਛ	ਸਾਫ
ਸਰਬ	ਸਾਰੇ (ਸਰਵ)	ਅਕਸ਼ਰ	ਅੱਖਰ
ਵਿਸਯ	ਵਿਸ਼ਾ	ਨਿਮਾਤ੍ਰੂਣ	ਨਿਉਂਦਾ
ਵਰਸ਼	ਵਰ੍ਹਾ	ਵਰਸ਼ਾ	ਵਰਖਾ
ਪ੍ਰੀਸ਼੍ਰਮ	ਮਿਹਨਤ	ਦੀਪਕ	ਦੀਵਾ

ਦਾਮਿਨੀ	ਬਿਜਲੀ	ਸਾਹਸ	ਹੌਸਲਾ
ਸੰਖਿਆ	ਗਿਣਤੀ	ਪੁੰਡਰੀਕ	ਕੰਵਲ
ਗੁਣਕਾਰੀ	ਲਾਭਦਾਇਕ	ਸ੍ਵਾਮੀ	ਸੁਆਮੀ
ਚਵਰ	ਚੌਰ	ਫੁਲੰਤ	ਵਧੀ ਹੋਈ
ਤ੍ਰਿਣ	ਤੀਲਾ	ਤਰਾਕ	ਚੂਰ
ਧੁਨੀ	ਅਵਾਜ਼	ਕਸ਼ੀਰ	ਖੀਰ
ਵਿਨਤੀ	ਬੇਨਤੀ	ਨਬਨ	ਨੈਣ (ਨੇਤਰ)
ਤੀਖਸ਼	ਤਿੱਖਾ	ਪਿਰਤ	ਪਿਤਾ
ਮਾਤਰੀ	ਮਾਂ	ਸੀਤਲ	ਠੰਢਾ
ਪਵਨ	ਵਾਯੂ-ਹਵਾ (ਪੌਣ)	ਮਸਤਕ	ਮੱਥਾ
ਸ਼ੋਕ	ਸੋਗ (ਗ਼ਮੀ)	ਸ਼ਾਗ	ਸਾਗ
ਦਰਪਣ	ਸ਼ੀਸ਼ਾ	ਆਸ਼ਾ	ਆਸ
ਦਾਸੀ	ਨੌਕਰਾਣੀ	ਆਧਾਰ	ਆਸਰਾ
ਰਿਣ	ਕਰਜ਼ਾ	ਰੈਣ	ਰਾਤ
ਅਹਿ	ਦਿਨ	ਨਿਸ	ਰਾਤ
ਸਾਖਸ਼ੀ	ਸਾਖੀ	ਅੰਤਰ	ਭੇਦ
ਸੰਖਿਆ	ਗਿਣਤੀ	ਉਪਰੋਕਤ	ਉਤਲਾ
ਅਥਵਾ	ਅਤੇ	ਤ੍ਰਿਪਤੀ	ਰੱਜ
ਔਸ਼ਧੀ	ਦਵਾਈ	ਸਨੇਹ	ਪਿਆਰ
ਸ਼ਰੀਰ	ਪਿੰਡਾ	ਅਧਿਕ	ਬਹੁਤ
ਮਾਤਰਾ	ਮਿਕਦਾਰ	ਤਥਾ	ਸਾਂ
ਉਦਰ	ਪੇਟ	ਸੁਵਰਨ	ਸੋਨਾ
ਨਿਮਨਲਿਖਤ	ਹੇਠਾਂ-ਲਿਖਤ	ਆਂਤਰ	ਫਰਕ
ਕਸ਼ਮਾ	ਖਿਮਾਂ	ਸਗਲਾ	ਸਾਰਾ
ਪਛਰਾਤ	ਪਿਛੋਂ	ਸਾਮਿਗ੍ਰੀ	ਸਮਿਗਰੀ

ਇਕਾਦਸ਼	ਗਿਆਰਾਂ	ਦੁਆਦਸ਼	ਬਾਰਾਂ
ਨਿਯਤ	ਨੀਅਤ	ਨਿਯਮ	ਨੇਮ
ਮੁਸ਼ਟੀ	ਮੁੱਠੀ	ਸ੍ਵਾਸ	ਸੁਆਸ
ਭੂਮੀ	ਭੌਂ	ਵਾਟੀ	ਬਾਟੀ
ਭ੍ਵਾਨੀ	ਭੁਆਨੀ	ਜ੍ਵਾਲਾ	ਜੁਆਲਾ
ਮਨੁੱਸਯਾ	ਮਨੁੱਖ	ਪੀੜਾ	ਪੀੜ
ਕੁਸ਼ਟ	ਕੋਹੜ	ਕਸ਼ਟ	ਦੁਖ
ਨਿਕਟਤਾ	ਨੇੜ	ਨਿਕਟਵਰਤੀ	ਨੇੜੇ ਦਾ
ਲਸ਼ਟਕਾ	ਲਾਠੀ	ਮੀਨ	ਮੱਛੀ
ਪ੍ਰਯੋਗ	ਵਰਤੋਂ	ਚਿੰਤਕ	ਸੋਚਣ
ਅੰਹਿਮ	ਅੰਤਲਾ	ਰਸਨਾ	ਜੀਭ
ਪ੍ਰੀਕਸ਼ਾ	ਪ੍ਰੀਖਿਆ		
ਵਿਸਤਾਰ	ਵਿਸਥਾਰ	ਸਭਯਾ	ਸੱਭਿਆ
ਸਭਯਤਾ	ਸਭਿਅਤਾ	ਦੇਣ	ਦੇਸ
ਅਵੱਸ਼ਯ	ਜ਼ਰੂਰੀ	ਪ੍ਰਤੀ	ਪਰਤੀ
ਪ੍ਰਤੀ	ਨੂੰ	ਯਦੀ	ਜੈਕਰ
ਕਦੀ	ਕਦੇ	ਰੱਕਤ	ਲਹੂ
ਉੱਤਮ	ਚੰਗਾ	ਗ੍ਰਾਸ	ਬੁਰਕੀ
ਸਪੀਪ	ਨੇੜੇ	ਦਿਵਸ	ਦਿਨ
ਸਥੰਬ	ਥੰਮ੍ਹ	ਸ਼ਕਨ	ਸ਼ਗਨ
ਯੁਕਤਿ	ਯੁਗਤੀ	ਯਗਯ	ਯੱਗ
ਦਕਸ਼ਣਾ	ਦਖਣਾ	ਲਕਸ਼ਮੀ	ਲੱਛਮੀ
ਦੀਪਾਵਲੀ	ਦੀਵਾਲੀ	ਰਾਕਸ਼	ਰਾਖਸ਼
ਕਸ਼ਤ੍ਰੀਯ	ਖੱਤਰੀ	ਪ੍ਰਤਕਸ਼	ਪਰਤੱਖ
ਮੋਕਸ਼	ਸ਼ਕਤੀ	ਪੰਕਿਤ	ਪਾਲ (ਪੰਗਤੀ)

ਕੂਪ	ਖੂਹ
ਸੌਭਾਗਯ	ਸੁਭਾਗ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ	ਭਰੋਸਾ
ਦਸ਼ਾ	ਹਾਲਤ
ਨ੍ਰਿਦਾ	ਨੀਂਦ
ਸੱਤਨ	ਥਣ
ਨਯਾ	ਨਿਆਂ
ਸੁਭਾਵ	ਸਭਾਅ
ਖੁਪਾ	ਖੁਰਪਾ
ਡੋਮ	ਡੂਮ
ਦੇ	ਦੇਸ
ਸਥਾਨ	ਥਾਂ
ਦੰਤ	ਦੰਦ
ਮੋਕਸ਼	ਮੁਕਤੀ
ਸ਼ੇਸ਼	ਬਾਕੀ
ਮਧਅਮ	ਦਰਮਿਆਨ
ਵਿਆਧੀ	ਬੀਮਾਰੀ
ਪੁਨਾ	ਫੇਰ
ਗਰਦਭ	ਗਧਾ
ਵਿਮਾਨ	ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼
ਹਸਤਾਕਸਰ	ਦਸਖ਼ਤ
ਦੰਤ	ਦੰਦ
ਸਿਸਿਰ	ਸਰਦੀ
ਖਗ	ਪੰਛੀ
ਕਾਕਾ	ਕਾਂ
ਵਿਸ਼	ਵਿੱਸ
ਸਿਖਸ਼ਾ	ਸਿਖਿਆ
ਸੰਦੇਸ਼	ਸੁਨੇਹਾ
ਅਕਰਸ਼ਣ	ਅਕਰਖਣ
ਕਰਮ	ਕੰਮ
ਮੇਘ	ਬੱਦਲ
ਬ੍ਰਿਧ	ਬਿਰਧ
ਲਵਣ	ਲੂਣ
ਕ੍ਰਿਪਾ	ਕਿਰਪਾ
ਕੇਸ਼	ਕੇਸ (ਵਾਲ)
ਅਵਗਣ	ਔਗਣ
ਨਾਮ	ਨਾਂ (ਨਾਉਂ)
ਯਾਤ ਯਤ	ਆਣ ਜਾਣ
ਪ੍ਰਾਚੀਨ	ਪੁਰਾਨਾ
ਪ੍ਰਿਥਕ	ਅਲਗ
ਵਿਅਰਥ	ਫਜ਼ੂਲ
ਸੌਂਦਰਿਆ	ਸੁੰਦਰਤਾ
ਯਾਤਾਯਾਤ	ਆਣਾ ਜਾਣਾ
ਪਧਿਕ	ਮੁਸਾਫਿਰ
ਜਲਯਾਨ	ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼
ਪਰਵੇਸ਼	ਦਾਖਲਾ
ਗਰੀਸ਼ਰਮ	ਗਰਮੀ
ਦੁਰਰਧਿ	ਬਦਬੂ
ਮਯੂਰ	ਮੋਰ
ਮਾਨਵ	ਮਨੁੱਖ

ਸ਼ੁਕ	ਤੋਤਾ	ਮਾਨਦਿੱਤਰ	ਨਕਸ਼ਾ
ਚਤੁਰ	ਹੁਸ਼ਿਆਰ	ਕਰੰਮ	ਕੰਮ
ਹਸਤ	ਹੱਥ	ਛਾਤਰ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ
ਮੇਘ	ਬੱਦਲ	ਨਿਰਮਲ	ਸਾਫ
ਤੜਾਗ	ਤਲਾਂਬ	ਸੱਤਆ	ਸੱਚ
ਗਰਾਮ	ਪਿੰਡ	ਵਨ	ਜੰਗਲ
ਨਗਰ	ਸ਼ਹਿਰ	ਚਿਕਿਤਸ਼ਾਲਾ	ਹਸਪਤਾਲ
ਚਿੱਤਰ	ਤਸਵੀਰ	ਕਸ਼ੇਤਰ	ਖੇਤ
ਦਰਿਦਰ	ਗਰੀਬ	ਸਵਸਥ	ਤੰਦਰੁਸਤ
ਵਸਤਰ	ਕਪੜੇ	ਪਰੀਸ਼ਰਮ	ਮਹਿਨਤ
ਸ਼ੁਭ	ਅੱਛਾ (ਚੰਗਾ)	ਪੁਸ਼ਪ	ਫੁੱਲ
ਅਵਕਾਸ਼	ਛੁੱਟੀ	ਮੋਦਲ	ਲੱਡੂ
ਮਾਨਵ	ਮਨੁੱਖ	ਨਿੰਦਰਾ	ਨੀਂਦ

ਫਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ

ਕੁਝ ਇਹਨਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਬਾਰੇ :–

ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਪੁਰ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪੱਧਰ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਚੇਰੀ ਥਾਂ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਆਪਣੇ "ਸਾਹਿਤਕ ਆਸ਼ੇ" ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇਣੇ ਹੀ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਮਧ ਈਰਾਨ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤ ਵਲ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਉਹ ਕੇਵਲ ਅਰਬੀ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਈ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਸੀ "ਫਾਰਸ" ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉੱਕਾ ਹੀ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ।

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਏਥੋਂ ਦੀ ਨਿੱਗਰ ਰਹੀ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਰਾਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਬੋਲੀ ਅਪਣਾਈ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਉਰਦੂ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ "ਫਾਰਸੀ" ਉਹਨਾਂ ਉਚੇਰੀ ਘਾੜਤ ਘੜੀ ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਖ ਕਾਲ ਵਿਚ "ਨਿਹੰਗਾ ਸਿੰਘ" ਨੇ "ਗੜ ਗੱਜ ਬੋਲੇ" ਸਧਾਰਨ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਚਲਤ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਗਲ ਅਪਣਾਈ ਹੋਈ ਫੇਰ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਰਦੂ ਅਰਬੀ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ ਬੋਲੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋਣਾ ਅਤੇ "ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ" (ਸਿੱਖ ਕਾਲ) ਵਿਚ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਦੌਰਾ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਏਹੀ ਹੈ । ਇਹ ਕੋਈ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਸਗੋਂ ਏਥੋਂ ਦੀ ਘਾੜਤ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪੁਰ ਇਹਨਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦਾ ਬੜਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ

ਹੇਠਾਂ ਇਹਨਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁੱਧ ਰੂਪ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣ।

ਫਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ	ਪੰਜਾਬੀ	ਫਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ	ਪੰਬਾਬੀ
ਮਤਬੰਨਾ	ਪੁਤਰੇਲਾ	ਐਸਾ	ਅਜਿਹਾ (ਇੰਵ)
ਵੈਸੇ	ਉਵੰ ਤਾਂ	ਵੈਸਾ	ਉਹੋ ਜਿਹਾ
ਤੈਸਾ	ਤਿਹੋ ਜਿਹਾ	ਜੈਸੇ	ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਜੈਸਾ	ਜਿਹਾ	ਬਲਕਿ	ਸਗੋਂ
ਅਗਰ	ਜੇਕਰ	ਮਗਰ	ਪਰ
ਗੋ	ਭਾਵੇਂ	ਕਹਿਤ	ਕਾਲ
ਪੁਖ਼ਤਾ	ਪੱਕਾ	ਤਫਰੀਹ	ਦਿਲਪਰਚਾਵਾ
ਲੋਗ	ਲੋਕ	ਮੁਖ਼ਤਲਿਫ	ਵਖੋ ਵਖਰੇ
ਮੁਆਫ	ਮਾਫ (ਖਿਮਾ)	ਨਾਕਾਮ	ਨਿਸਫਲ
ਮਾਖ਼ਜ਼	ਸੋਮਾਂ	ਅਲਬਤਾ	ਜ਼ਰੂਰ

ਔਲਾਦ	ਉਲਾਦ	ਜ਼ੁਮੇਵਾਰੀ	ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀ
ਸਰਾਇ	ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ	ਆਸ਼ਨਾਈ	ਅਸ਼ਨਾਈ
ਆਸ਼ਨਾ	ਅਸ਼ਨਾ	ਮਾਲੂਮ	ਮਲੂਮ
ਖਾਮੋਸ਼	ਚੁੱਪ	ਅੰਡੇ	ਆਂਡੇ
ਹਮੇਸ਼ਾ	ਹਮੇਸ਼ਾਂ	ਸ਼ਾਹਤੂਤ	ਸ਼ਤੂਤ
ਦਾਨਾ	ਦਾਣਾ	ਪਾਨੀ	ਪਾਣੀ
ਜ਼ੱਰਾ	ਕਿਣਕਾ	ਪੇਸ਼ਾਬ	ਪਿਸ਼ਾਬ
ਪੈਗੰਮਬਰ	ਪਗੰਬਰ	ਅਸਤ੍ਰਫਾ	ਅਸਤੀਫਾ
ਕਿਰਮਜ਼ੀ	ਕਿਰਮਚੀ	ਫਾਨੂਸ	ਫਲੂਸ
ਆਵਾਜ਼	ਅਵਾਜ਼	ਚੌਗਾਨ	ਚੁਗਾਨ
ਲਾਚਾਰ	ਲਚਾਰ	ਅਹਿਸਾਨ	ਹਸਾਨ
ਅਹਿਸਾਨ ਮੰਦ	ਹਸਾਨ ਮੰਦ		
ਆਸਾਨੀ	ਅਸਾਨੀ	ਲੰਗੜਾ	ਲੰਙਾ
ਮਾਸੂਮ	ਮਸੂਮ	ਪਹਿਲਵਾਨ	ਭਲਵਾਨ
ਦੂਸਰਾ	ਦੂਜਾ	ਤੀਸਰਾ	ਤੀਜਾ
ਆਗਾੜੀ	ਅੱਗੇ	ਪਿਛਾੜੀ	ਪਿਛੇ
ਲੰਬਾ	ਲੰਮਾ	ਚੰਦ	ਕੁਝ
ਚਾਂਦ	ਚੰਨ	ਭੀ	ਵੀ
ਬੜਾ	ਵੱਡਾ	ਆਕਲ	ਅਕਲਮੰਦ
ਮਰੂਮ	ਮਲੂਮ	ਤਾਕੀਦ	ਤਕੀਦ
ਤਾਕੀਦੀ	ਤਕੀਦੀ	ਔਜ਼ਾਰ	ਸੰਦ
ਬਾਗੀਚਾ	ਬਗੀਚਾ	ਮਸ਼ਆਲ	ਮਸ਼ਾਲ
ਬਾਰੀਕ	ਬਰੀਕ	ਕਫ਼ਨ	ਖਫਨ
ਨੱਕਾਰਾ	ਨਕੀਮਾ	ਤਕਾਰਚੀ	ਨਗਾਰਚੀ
ਮੁਬਾਰਕ	ਵਧਾਈ	ਹਮਰਾਹੀ	ਸਾਥੀ
ਬਾਅਦ	ਬਾਦ (ਪਿਛੋਂ)		

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਕੁਝ ਨੇਮ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ :–

(੧) "ੲ" ਦੀ ਥਾਂ "ਅ" ਅੱਖਰ ਪਾਉਣਾ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੈ।

ਅਸ਼ੁੱਧ	ਸ਼ੁੱਧ	ਅਸ਼ੁੱਧ	ਸ਼ੁੱਧ
ਅਕੱਲਾ	ਇਕੱਲਾ	ਅਮਲੀ	ਇਮਲੀ
ਆਰਾਦਾ	ਇਰਾਦਾ	ਅਮਾਰਤ	ਇਮਾਰਤ
ਅਮਤਹਾਨ	ਇਮਤਿਹਾਨ	ਅਤਹਾਸਕ	ਇਤਿਹਾਸਕ
ਅਜ਼ਾਜ਼ਤ	ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ	ਅਕਰਾਰ	ਇਕਰਾਰ
ਅਨਾਮ	ਇਨਾਮ	ਅਕੱਤੀ	ਇਕੱਤੀ

(੨) ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਵੇਖੋ।

ਕੈਦਾ	ਕਾਇਦਾ	ਲੈਕ	ਲਾਇਕ
ਜੈਦਾਦ	ਜਾਇਦਾਦ	ਕੈਮ	ਕਾਇਮ
ਨੈਬ	ਨਾਇਬ	ਫੈਦਾ	ਫ਼ਾਇਦਾ
ਸਾਹਬ	ਸਾਹਿਬ	ਜੈਜ਼	ਜਾਇਜ਼
ਨਜ਼ੈਜ	ਨਜਾਇਜ਼	ਸ਼ਕੈਤ	ਸ਼ਕਾਇਤ
ਬਾਦ	ਬਾਅਦ	ਅਕਬਾਲ	ਇਕਬਾਲ

(੩) ਕਈ ਵੇਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕੰਨਾ (ਾ) ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ

ਬਾਜ਼ਾਰ	ਬਜ਼ਾਰ	ਸਾਮਾਨ	ਸਮਾਨ
ਸ਼ਾਗਿਰਦ	ਸ਼ਗਿਰਦ	ਆਰਾਮ	ਅਰਾਮ
ਆਵਾਜ਼	ਅਵਾਜ਼	ਬਾਰੀਕ	ਬਰੀਕ
ਆਜ਼ਾਦ	ਅਜ਼ਾਦ	ਆਸਮਾਨ	ਅਸਮਾਨ
ਨਾਰਾਜ਼	ਨਰਾਜ਼	ਬਾਗੀਚਾ	ਬਗੀਚਾ
ਤਾਮੀਲ	ਤਮੀਲ	ਤਾਹਸੀਲ	ਤਸੀਲ

(੪) ਉਰਦੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕਈ ਵੇਰਾਂ ਸਿਹਾਰੀ ਨਾਲ ਅਰੰਭ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਸਿਹਾਰੀ ਤੋਂ ਲਿਖਣਾ ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੈ :-

ਅਸ਼ੁੱਧ	ਸ਼ੁਧ	ਅਸ਼ੁੱਧ	ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ਕਾਰ	ਸ਼ਿਕਾਰ	ਸ਼ਕਾਇਤ	ਸ਼ਿਕਾਇਤ
ਹਸਾਬ	ਹਿਸਾਬ	ਮਸਾਲ	ਮਿਸਾਲ
ਸਪਾਹੀ	ਸਿਪਾਹੀ	ਕਤਾਬ	ਕਿਤਾਬ
ਕਟਾਈ	ਕਿਟਾਈ	ਸਲਾਈ	ਸਿਲਾਈ
ਸਤਾਰਾ	ਸਿਤਾਰਾ	ਸਦਕ	ਸਿਦਕ
ਜਸਮ	ਜਿਸਮ	ਜਸਮਾਨੀ	ਜਿਸਮਾਨੀ
ਜ਼ਮਨੀ	ਜ਼ਿਮਨੀ	ਕਸਮ	ਕਿਸਮ
ਹਕਮਤ	ਹਿਕਮਤ	ਖ਼ਆਲ	ਖਿਆਲ
ਜਮੀਂਕੰਦ	ਜ਼ਿਮੀਂਕੰਦ	ਮਲਕੀਅਤ	ਮਿਲਕੀਅਤ
ਮਨੰਤ	ਮਿੰਨਤ	ਮਹਰਬਾਨ	ਮਿਹਰਬਾਨ
ਦਲਦਾਰ	ਦਿਲਦਾਰ	ਨਆਜਬੋ	ਨਿਆਜ਼ਬੋ
ਨਕਾਹ	ਨਿਕਾਹ	ਰਆਇਤ	ਰਿਆਇਤ
ਦਮਾਗੀ	ਦਿਮਾਗੀ		

(੫) ਕਈ ਵੇਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਹ ਵੱਡੀ ਘਾਟ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਰਦੂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਅੱਖਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਹਾਰੀ ("ਜ਼ੇਰ") ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਾਤਿਲ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਤਲ ਲਿਖਣਾ ਠੀਕ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੇਖੋ :-

ਅਸ਼ੁੱਧ	ਸ਼ੁੱਧ	ਅਸ਼ੁੱਧ	ਸ਼ੁੱਧ
ਵਾਪਿਸ	ਵਾਪਸ	ਹਾਕਿਮ	ਹਾਕਮ
ਹਾਜ਼ਿਰ	ਹਾਜ਼ਰ	ਮੰਜ਼ਿਲ	ਮੰਜ਼ਲ
ਖਾਲਿਸ	ਖਾਲਸ	ਜ਼ਾਲਿਮ	ਜ਼ਾਲਮ

ਕੋਸ਼ਿਸ਼	ਕੋਸ਼ਸ਼
ਆਖਿਰ	ਆਖਰ
ਆਰਥਿਕ	ਆਰਥਕ
ਧਾਰਮਿਕ	ਧਾਰਮਕ
ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ	ਮੁਸਾਫ਼ਰ
ਕਾਮਿਲ	ਕਾਮਲ
ਆਤਮਿਕ	ਆਤਮਕ
ਸਾਹਿਤਿਕ	ਸਾਹਿਤਕ

(੬) ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹੱਟ ਤੋਂ ਸੌਦਾ (ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ) ਲੈਣ ਤਾਂ ਜੋ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ (ਲਿਖਕਾਂ-ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ) ਵਿਚਕਾਰ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਸੁਰਜੀਤ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਏਸ ਨੂੰ ਅਮਰ ਬਨਾਣ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਰੱਖ ਸਕਣ।

ਕੁਝ ਕੁ ਚੋਣਵੀਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ:-

ਉਜ਼ਰ	ਉਜ਼ਰਦਾਰੀ	ਉਲਾਦ	ਉਸਤਾਦ
ਉਲੂ	ਉਲਫਤ	ਅਸੂਲ	ਅਮਲ
ਅਮਾਨਤ	ਆਤਸ਼ਕ	ਅਖ਼ਤਿਆਰ	ਅਸੀਲ
ਅਜੂਬਾ	ਅੰਦਾਜ਼ਾ	ਆਲਮ	ਅਦਾਲਤ
ਅਦਬ	ਅਖਲਾਕ	ਆਸ਼ਕ	ਅਰਜ਼ੀ
ਆਮਦਨ	ਅਰਸ਼	ਅਸਤਰ	ਅਖਰ
ਅੰਗੂਰ	ਅੰਗੂਰੀ	ਇਨਾਮ	ਇਨਾਮੀ
ਇਕਰਾਰ	ਇਕਰਾਰੀ	ਇਕਬਾਲ	ਇੱਜ਼ਤ
ਇਲਾਕਾ	ਇਸ਼ਕ	ਇਰਾਦਾ	ਇਲਹਾਮ
ਇਤਲਾਹ	ਇਸਲਾਮ	ਸ਼ਕਲ	ਸ਼ਕਰ
ਸ਼ਰਮ	ਸ਼ਰਮਾਕਲ	ਸ਼ਰਮੀਲਾ	ਸ਼ਰਮਸਾਰ
ਸ਼ਰੀਕਾ	ਸ਼ਹਾਦਤ	ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦਾ	ਸ਼ੁਕੀਨ
ਸਾਦਗੀ	ਸਰਦਾਰ	ਸੇਵਾ	ਸੇਵਾਦਾਰ

ਹਾਕਮ	ਹਾਜ਼ਰੀ	ਹਜ਼ੂਰ	ਹੁਨਰ
ਹੁਸਨ	ਹੱਤਕ	ਹਲਾਲ	ਹਕੀਕਤ
ਹਫਤੇਵਾਰੀ	ਹਕੂਮਤ	ਹਦਾਇਤ	ਹੁੱਬ
ਕਮਜ਼ੋਰ	ਕੁਰਕੀ	ਕਬਜ਼ਾ	ਕਾਰੀਗਰ
ਕੁਦਰਤ	ਕਾਇਦਾ	ਕਿਤਾਬ	ਕਿੰਗਰੇ
ਖਲਾਸੀ	ਖੁਰਕ	ਖਰਾਬ	ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ
ਖਜ਼ਾਨਾ	ਖਾਹਸ਼	ਖ਼ਲਕ	ਖ਼ਰਾਇਤ
ਖਮੀਰਾ	ਖ਼ਲਕਤ	ਖੰਜਰ	ਕੰਜਰ
ਗ਼ਮੀ	ਗ਼ਮਖ਼ਾਰ	ਗ਼ੁਲਾਨਾਰੀ	ਗ਼ਲਤੀ
ਗਸ਼ਤ	ਗਰਜ਼	ਗ਼ੈਰਤ	ਗਰਜ਼
ਚੌਬਾਰੀ	ਚੌਰਸਤਾ	ਚੀਸ	ਚੁਸਤੀ
ਚਰਬੀ	ਚੋਬਾਦਾਰ	ਜ਼ੁਲਫ	ਜਜ਼ਬਾਤੀ
ਜੁਰਮ	ਜਵਾਬੀ	ਜ਼ਰੂਰਤ	ਜ਼ਾਮਨ
ਤਸੱਲੀ	ਤਕੱਲੀ	ਤੌਰ	ਤਲਾਸ਼ੀ
ਤਲਖ਼ੀ	ਤਵੱਸਰ	ਦਰਬਾਨ	ਦਸਤਾਨਾ
ਦੰਦ	ਦੇਉਰ	ਦਲੀਲ	ਦਲੇਰ
ਦਿਲਬਰੀ	ਦਿਮਾਗ	ਦਾਇਰਾ	ਦੌਰਾ
ਦਾਦ	ਦਰਿਆ	ਦਿਆਲੂ	ਦਰਾਜ਼
ਦੋਸਤ	ਹਰਸ਼	ਦੁਨੀਆਂ	ਦਾਰੀ
ਦਾਸਤਾਨ	ਦਮੋਦਰ	ਦੌਲਤ	ਦੁਸ਼ਮਨ
ਨਸ਼ੀਲੀ	ਨਕਲੀ	ਨਮਰਦ	ਨਾਪਾਕ
ਨਸੀਬ	ਨਸੋਬੰਦੀ	ਨਰਗਸ	ਨਮਾਜ਼
ਨਿਕਾਹ	ਨਜ਼ਲਾ	ਨਫ਼ਰਤ	ਨਸੀਬ
ਪਾਜਾਮਾ	ਪਰੀਤਮ	ਪੇਸ਼ਾ	ਪਰੀਦਾ
ਪੱਗਡੰਡੀ	ਪੈਦਲ	ਪੈਗੰਮਬਰ	ਪਾਕ

ਪਰੇਸ਼ਾ	ਪੇਸ਼ੀ	ਪੈਂਤਰਾ	ਪੰਤਾਲੀ
ਫੌਜਦਾਰ	ਫ਼ਸਲ	ਫਰੇਬੀ	ਫ਼ਰਿਸ਼ਤ
ਫਜ਼ਲ	ਫਾਇਦਾ	ਫਿਰਨਾ	ਫਿਰਕਾ ਪ੍ਰਸਤੀ
ਫੁਰਤੀ	ਫ਼ਫਤੀਲਾ	ਫਰਿਆਦੀ	ਫਰੇਬੀ
ਬਦਲਾ	ਬਈਆਨੀ	ਬੱਦੂ	ਬੁਧੂ
ਬਾਜ	ਬਾਜ਼ੂ	ਬਾਗ਼ੀ	ਬਗ਼ਾਬਤ
ਬੰਦ	ਬੰਦੀ ਖ਼ਾਨਾਂ	ਬਰਾਦਰੀ	ਬਦ-ਕਿਸਮਤ
ਮਰਦੂਦ	ਮਜਲਸ	ਮਰੱਬਾ	ਮੁਨਸਫ
ਮਜਬੂਰੀ	ਮਤਲਬੀ	ਮੁਹਾਵਰੇ	ਮਸ਼ਕਰੀ
ਮੁਸ਼ੱਕਤ	ਮੁਨਸ਼ੀ	ਮਾਹਿਰ	ਮੀਨਾਕਾਰੀ
ਮੁਜਰਮ	ਮਨਹੂਸ	ਮੁਲਾਕਾਤੀ	ਮਲਕੀਅਤ
ਮਿਹਰਬਾਨ	ਮਿਹਰਬਾਨੀ	ਮਿਹਨਤੀ	ਮਿਨਤ
ਮੁਸ਼ੱਕਤ	ਮਜ਼ਦੂਰੀ	ਮੁਕੱਦਮਾ	ਮੁਸਾਫਰ
ਯਤਨ	ਯਕੀਨ	ਯਾਦ	ਯਾਦਗਾਰ
ਯਾਦਗੀਰੀ	ਯੋਖ਼	ਯਕੀਨਨ	ਯਰਕਾਨ
ਯਾਰ	ਯਾਰੀ	ਯਤੀਮ	ਯਤਨ
ਰੁੱਖ	ਰਮਜ਼	ਰਿਆਇਤ	ਰਿਆਸਤ
ਰਸੀਦ	ਰਜ਼ਾ	ਰਤਨ	ਰਤਾ ਕੁ
ਰੇਸ਼ਮੀ	ਰੋਜ਼ੀ	ਲਾਇਕ	ਲਿਹਾਜ਼
ਲਿਅਕਤ	ਲਾਹਨਤ	ਲੰਗੋਟਾ	ਲਹਿੰਗਾ
ਲਫਜ਼	ਲਫੰਗਾ	ਲੱਜ	ਲਹਿਜਾ
ਵਲਵਲਾ	ਵਖ਼ਤ	ਵਜਨੀ	ਵਜ਼ਨ
ਵਾਕਫੀਅਤ	ਵਕਫਾ	ਵਾਰਸ	ਵਰਾਸਤ
ਵਕਾਲਤ	ਵਕੀਲ	ਵਾਜਬ	ਵਜ਼ਨਦਾਰ

ਵਖ਼ਤ	ਵਲਵਲਾ	ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ	ਵਾਇਲਨ
ਵਾਸਤਾ	ਵੀਰ	ਵਾਣ	ਵਣ
ਵਣਜਾਰ	ਵਿਰਾਨ	ਵਕਾਲਤ	ਵੀਨ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲੀ ਬਾਰੇ :–

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਮੀਰ ਬੋਲੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਈਆਂ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਚੋਖਾ ਅਮੀਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਬਹੁਤੇ ਇਸ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਕੇ ਲਿਖਣ ਲੱਗੇ ਹਨ । ਕਈ ਨਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਏਸੇ ਬੋਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ । ੧੯੪੭ ਤਕ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ਰਾਜ-ਬੋਲੀ ਬਣੀ ਰਹੀ । ਪਰ ਏਸ ਪਿਛੋਂ ਏਸ ਦੀ ਥਾਂ ਹਿੰਦੀ ਨੇ ਲੈ ਲਈ । ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਏਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਰਤੱਖ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਏਸ ਦੇ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ :–ਟਾਈਮ ਨੂੰ ਟੈਪ ਲਿਖਣਾ ਗ਼ਲਤ ਹੈ । ਹੋਰ ਵੇਖੋ :–

ਸ਼ੁੱਧ	ਅਸ਼ੁੱਧ	ਸ਼ੁੱਧ	ਅਸ਼ੁੱਧ
ਟਾਈਪ	ਟੈਪ	ਪਾਈਪ	ਪੈਪ
ਸਾਈਨ	ਸੈਨ	ਡੀਜ਼ਾਇਨ	ਡਜ਼ੈਨ
ਲਾਈਟ	ਲੈਟ	ਆਸਟਰੇਲੀਆ	ਆਸਟਰੈਲੀਯਾ
ਐਕਸਰੇ	ਐਸਕਰੇ	ਐਡੀਟਰ	ਡੀਟਰ
ਅਪ੍ਰੈਲ	ਅਪਰੈਲ	ਔਫੀਸਰ	ਅਫਸਰ
ਇੰਗਲਸ਼	ਅੰਗਲਸ਼	ਏਜੰਟ	ਅਜੰਟ
ਏਜੰਸੀ	ਅਜੰਸੀ	ਸਾਈਕਲ	ਸ਼ੈਕਲ

ਇਲੈਕਟ੍ਰਕ	ਅਲਕਟੱਰਕ	ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ	ਸ਼ੋਸਜ਼ਿਮ
ਸਕਾਊਟ	ਸਕੋਟ	ਸੁਸਾਇਟੀ	ਸਸੈਟੀ
ਸੈਕਰੇਟਰੀ	ਸ਼ੈਕਟਰੀ	ਸਟੇਸ਼ਨ	ਟੇਸ਼ਨ
ਸਟਿੱਕ	ਸਿਟਿਕ	ਹਾਈਡਰੋਮੀਟਰ	ਹੈਡਰੋਮੀਟਰ
ਕਮਿਊਨਿਸਟ	ਕੋਮਨਿਸਟ	ਕੋਊਪਰੇਟਿਵ	ਕੋਪਰੈਟਿਵ
ਕਰਨਲ	ਕਰਨੈਲ	ਜਰਨਲ	ਜਰਨੈਲ
ਗ੍ਰੇਡ	ਗਰੇਟ	ਗਰਾਊਂਡ	ਗਰੌਂਡ
ਗਾਰੰਟੀ	ਗਰੇਂਟੀ	ਗਵਰਨਮੈਂਟ	ਗੌਰਮੈਂਟ
ਗਵਰਨਰ	ਗਵਰਨਲ	ਡਾਇਰੈਕਟ	ਡਰੈਕਟ
ਡਰਾਇੰਗ	ਡਰੈਂਗ	ਟਰੈਫਕ	ਟਰੈਫਕ
ਨਵੰਬਰ	ਨੰਬਰ	ਪੈਨਸਲ	ਪੇਂਨਸਲ
ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ	ਪਰਿਨਸੀਪਲ	ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ	ਪਰੋਫੈਸਰ
ਫਾਸਫੋਰਸ	ਫਾਸਫੁਰਸ	ਬਲੈਡਰ	ਬਲੈਡਰ
ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ	ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ	ਪਾਸਪੋਰਟ	ਪਾਸਪੋਟ
ਰੀਪੋਰਟ	ਰੀਪੋਟ	ਡੀਪੋਟ	ਡੀਪੋ
ਗਾਈਡ	ਗੈਡ	ਓਵਰਸੀਅਰ	ਓਰਸੀਅਰ
ਬਾਰਿਸਟਰ	ਬੁਲਿਸਟਰ	ਮਿਕਨਾਤੀਸ	ਮਿਕਣਾਤੀਸ
ਯੂਨਿਟ	ਯੂੰਟ	ਮਿਲਟਰੀ	ਮਟੱਟਰੀ
ਸਾਹਿਬ	ਸਾਬ	ਕੈਟਲੀ	ਕੇਤਲੀ
ਕਾਊਚ	ਕੋਚ	ਮਿਊਂਸਪਲ	ਮੈਂਸਪਲ
ਮੀਟ	ਮੀਤ	ਮਾਸਟਰ	ਮਾਸ਼ਟਰ
ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ	ਡਿਸਟਕ	ਡਰਾਈਵਰ	ਡਰੈਬਰ
ਡੀਕੋਏਟ	ਡਾਕੂ	ਫੈਬਰੂਅਰੀ	ਫਰਵਰੀ
ਔਗਸਟ	ਅਗਸਤ	ਡੀਸੰਬਰ	ਦਸੰਬਰ
ਲੈਂਪ	ਲਾਲਟਣ	ਸਿਗਨਲ	ਸਿੰਗਲ

ਡਾਊਨ	ਡੌਨ	ਫੈਮੋਲੀ	ਫੈਮਲੀ
ਹੈਡਮਾਸਟਰ	ਹਡਮਾਸ਼ਟਰ	ਹੈਵਾਲਦਾਰ	ਹੌਲਦਾਰ
ਡਿਪਟੀ	ਡਪਟੀ	ਕੈਪਟਨ	ਕਪਤਾਨ
ਸੂਬੇਦਾਰ	ਸੂਬਾ	ਨੰਬਰਦਾਰ	ਲੰਬੜਦਾਰ
ਪਟਵਾਰੀ	ਪਟੌਰੀ	ਤਹਿਸੀਲ	ਤਸੀਲ
ਤਾਹਸੀਲਦਾਰ	ਤਸੀਲਦਾਰ		

ਨੋਟ :—

(੧) ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣਾ ਉਚਾਰਨ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ।

(੨) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਲਿਖੋ ।

(੩) ਅਭਿਆਸ ਵਜੋਂ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਕਰਾ ਦੇਣ ।

ਹਿੰਦੀ :—

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਏਥੇ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ :—

ਹਿੰਦੀ ਸਾਡੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਅਨਾੜੀ ਲੋਕ ਏਸ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜਿਹੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਏਸ ਬੋਲੀ ਦਾ ਦੂਜੀਆਂ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੁਲ ਅਤੇ ਮੂਰਖ਼ਤਾ ਹੈ। ਇੰਵ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਬੋਲੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਕੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਬੋਲੀ ਕਿਸੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹੀਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੋਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਉਸ ਵਿਚ ਗੁਣ ਵੀ ਵਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੁਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਬੋਲੀ ਹੈ। ਫਰਕ ਕੇਵਲ ਸਮਝਣ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਬੋਲੀ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦੀ ਜੱਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਏਸ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਨੇ

ਐਨਾ ਨਿਕਾਸ਼ ਤੇ ਵਿਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨਾ ਕਿ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬੋਲ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ੧੯੪੭ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਏਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਗਏ ਹਾਂ। ਜਾਂ ਇੰਞ ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਨੇੜੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਅਪਨਾਣ ਲਈ ਏਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਈ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਨਾਂ ਮੁਆਫ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭੁਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪੁਰ ਪੈਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਧ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ।

(੧) ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ 'ਬ' ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ 'ਵ' ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ :-

ਹਿੰਦੀ	ਪੰਜਾਬੀ	ਹਿੰਦੀ	ਪੰਜਾਬੀ
ਬਿਕਰੀ	ਵਿਕਰੀ	ਬਧਾਈ	ਵਧਾਈ
ਬੇਲ	ਵੇਲ	ਬਜੇ	ਵਜੇ
ਬਾਰੀ	ਵਾਰੀ	ਬਾੜ	ਵਾੜ
ਬਸਾਖੀ	ਵਿਸਾਖੀ	ਬਿਆਜ	ਵਿਆਜ
ਬੀਰ	ਵੀਰ	ਬਾਜਾ	ਵਾਜਾ
ਬਾਟ	ਵਾਟ	ਬੱਟਾ	ਵੱਟਾ
ਬਣ	ਵਣ	ਬਹਿਣਾ	ਵਹਿਣਾ

(੨) ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ 'ਯ' ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ 'ਜ' ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ :-

ਹਿੰਦੀ	ਪੰਜਾਬੀ	ਹਿੰਦੀ	ਪੰਜਾਬੀ
ਸੰਯਮ	ਸੰਜਮ	ਯਸ਼	ਜਸ
ਯੁਗਲ	ਜੁਗਲ	ਯਮ	ਜਮ
ਯਤਨ	ਜਤਨ	ਯੁਧ	ਜੁਧ
ਯੁਕਤ	ਜੁਕਤ	ਯੁਕਤੀ	ਜੁਕਤੀ

ਯੋਗੀ	ਜੋਗੀ	ਯਜਮਾਨ	ਜਸਮਾਨ
ਸੂਰਯ	ਸੂਰਜ	ਯੁਵਕ	ਜੁਵਕ

(੩) ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ 'ਵ' ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ 'ਬ' ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ :-

ਹਿੰਦੀ	ਪੰਜਾਬੀ	ਹਿੰਦੀ	ਪੰਜਾਬੀ
ਵੰਸ਼	ਬੰਸ	ਵੰਸ਼ੀ	ਬੰਸੀ
ਸਰਵ	ਸਰਬ	ਪੂਰਵ	ਪੂਰਬ
ਵੰਦਨਾ	ਬੰਦਨਾ	ਵਿਆਸ	ਬਿਆਸ
ਵਿਲਾਸ	ਬਿਲਾਸ	ਵਿਅਕੁਲ	ਬਿਆਕਲ
ਵਿਸ੍ਰਾਮ	ਬਿਸਰਾ੍ਮ	ਵਨਸਪਤੀ	ਬਨਾਸਪਤੀ
ਵਿਦੇਸ਼	ਬਦੇਸ਼	ਵਿਸ਼ਨ	ਬਿਸ਼ਨ
ਵਾਣੀ	ਬਾਣੀ	ਵਾਸਤਰ	ਬਸਤਰ
ਵਚਨ	ਬਚਨ	ਗੋਵਿੰਦ	ਗੋਬਿੰਦ
ਵਿਰਧ	ਬਿਰਧ	ਵਸੰਤ	ਬਸੰਤ
ਵਿਵੇਕ	ਬਬੇਕ	ਵ੍ਰਿਤਾਂਤ	ਬਿਰਤਾਂਤ

ਕੁਝ ਕੁ ਦੋਣਵੀਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਭੁਲੇਖੇ :—

ਹਿੰਦੀ	ਪੰਜਾਬੀ	ਹਿੰਦੀ	ਪੰਜਾਬੀ
ਕਠਿਨ	ਕਠਨ	ਸਾਹਿਤਿਕ	ਸਾਹਿਤਕ
ਆਰਥਿਕ	ਆਰਥਕ	ਸਮਾਜਿਕ	ਸਮਾਜਕ
ਵੈਦਿਕ	ਵੈਦਕ	ਧਾਰਮਿਕ	ਧਾਰਮਕ
ਇਤਿਹਾਸਕ	ਇਤਹਾਸਕ	ਹਾਕਿਮ	ਹਾਕਮ
ਮੰਦਿਰ	ਮੰਦਰ	ਅੰਤਿਮ	ਅੰਤਮ
ਪ੍ਰਚਲਿਤ	ਪ੍ਰਚਲਤ	ਪਤਿਤ	ਪੱਤਤ
ਪਾਵਿਨ	ਪਾਵਣ	ਪੰਡਿਤ	ਪੰਡਤ
ਸਮਯ	ਸਮਾਂ	ਨਿਰਣਯ	ਨਿਰਨਾ

ਵਿਸ਼ਯ	ਵਿਸ਼ਾ	ਹਿਮਾਲਯ	ਹਿਮਾਲਾ
ਵਿਦਿਆਯਾਲਾ	ਵਿਦਿਆਲਾ	ਕਾਰਯਾਲਾ	ਕਾਰੀਆਲਾ
ਨਿਰਭਯ	ਨਿਰਭੈ	ਭਯ	ਭੈ
ਲਯ	ਲੈ	ਜਯ	ਜੈ
ਹਿਯ	ਹਿਜਾ	ਅਕਸ਼ਰ	ਅੱਖਰ
ਰਕਸ਼ਾ	ਰਖਿਆ	ਸੰਖਸ਼ੇਪ	ਸੰਖੇਪ
ਕਸ਼ੱਤਰੀ	ਖੱਤਰੀ	ਕਸ਼ੇਤਰ	ਖੇਤਰ
ਪ੍ਰਤੱਕਸ਼	ਪ੍ਰਤੱਖ	ਪਕਸ਼	ਪੱਖ
ਪਕਸ਼ੀ	ਪੰਛੀ	ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ	ਸਿਖਿਆ
ਪ੍ਰੀਕਸ਼ਾ	ਪ੍ਰੀਖਿਆ	ਸੁਕਸ਼ਮ	ਸੂਖਮ
ਹਰਸ਼	ਹਰਖ	ਸੰਤੋਸ਼	ਸੰਤੋਖ
ਮਨੁੱਸ਼	ਮਨੁੱਖ	ਵਰਸ਼ਾ	ਵਰਖਾ
ਬਿਰਸ਼	ਬਿਰਖ	ਮੋਕਸ਼	ਮੋਖ
ਲਕਸ਼ਮਣ	ਲਛਮਣ	ਦੇਸ਼	ਦੇਸ
ਪਸ਼ੂ	ਪਸੂ	ਸ਼ਲੋਕ	ਸਲੋਕ
ਕੇਸ਼	ਕੇਸ	ਸ਼ੀਤਲ	ਸੀਤਲ
ਵੇਸ਼	ਵੇਸ	ਵਿਸ਼	ਵਿਸ
ਨਾਸ਼	ਨਾਸ	ਲਕਸ਼ਮੀ	ਲਛਮੀ
ਪਸ਼ਚਮੀ	ਪੱਛਮੀ	ਲਕਸ਼ਣ	ਲੱਛਣ
ਦਰਸ਼ਣਾ	ਦੱਛਣਾ	ਨਕਸ਼ੱਤਰ	ਨਛੱਤਰ
ਦੁਰਜਨ	ਦੁਸ਼ਮਣ	ਮੋਕਸ਼	ਮੁਕਤੀ
ਸਾਧਵ	ਸਾਧੂ	ਪ੍ਰਦੇਸ਼	ਪ੍ਰਾਂਤ
ਪ੍ਰਿਥਕ	ਅਲੱਗ	ਕਾਲ	ਸਮਾਂ
ਹਸ਼ਤਾਕਸ਼ਰ	ਹਸਤਾਖਕਰ	ਦੰਤ	ਦੰਦ
ਦੁਰਗੰਧ	ਬਦਬੂ	ਰਿਕਸ਼ਾ	ਰੱਖਸ਼ਾ

ਹੋਰ ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਕਰੋ :–

ਕੁਝ ਭੁਲੇਖੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅੱਖਰ

(1) ਹ—ਰ—ਗ
ਤ—ਙ—ও
ঝ—ੜ—
ਕ—ਭ—ਙ
ਦ—ਏ—ਫ
ਵ—ਵ—ਬ
ਪ—ਖ—ਅ
ਥ—ਬ—ਯ
ਦ—ਚ—ਢ
ਜ—ਛ—ਣ
ਨ—ਠ—ਲ
1-4-7 2-3-4 6-9-8
(Confusion Words)

(2) ਹਿੰਦੀ ਪੰਜਾਬੀ

ष—Sha—ਥ—Tha
ध—Dha—ਧ—Pa
म—Ma—ਸ—Sa
भ—Bha—ਮ—Ma
र—Ra—ਕ—Ka
ढ—Dha—ਫ—Pha
ह—Ha—ਵ—Va
घ—Ga—ਬ—Wa
उ—Oo—ਤ—Ta
ਸਮਾਨਤਾ ਵਾਲੇ ਅੱਖਰ

(3) ਟ—ਠ—ਗ
ਹੋਰ ਵੇਖੋ ।

(4) 3:—ਤ—ঝ—ਡ—ੜ
7:—ਨ—ਲ—ঝ
b—ਭ—ਭਾਈ—ਭਰਾ
w—ਬ—ਬਾਈ—22
v—ਵ—ਵਾਈ—ਤਸੀਰ

(5) ਮੁਰਦਾ ਅੱਖਰ
ਵ—ਙ—ঝ—ੜ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਬਦ
ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਰੰਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।
ਲਗਾਖਰ :–

(6) ਬਿੰਦੀ ̣
ਟਿੱਪੀ ̇
ਅੱਧਕ ̆

(7) ਅਰਥ ਭੇਦ
ਓ
ਉ

(8) ਨਾਨਕ
ਨਾਨਕੁ
ਨਾਨਿਕ
ਨਾਨਕੇ
ਨਾਨਕੈ

(9) ਧ–Dha
ਦ–Da
ਧਰਮ—ਦਰਮ

(10) ਰ—ੜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

